

STRATĒGISKAIS IETEKMES UZ VIDES NOVĒRTĒJUMS

VIDES PĀRSKATS

CĒSU NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAI 2013. – 2019. GADAM

Cēsis 2013. gada marts

EIROPAS SAVIENĪBA

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Izpildītājs:

SIA „Ar Gaumi”

Vecticībnieku iela 15, Līvāni, Līvānu novads, LV-5316

Reģ. nr. 441503049819

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums, t.sk. Vides pārskats, Cēsu attīstības programmai 2013.–2019.gadam, izstrādāts Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā projekta „Cēsu novada Attīstības programmas izstrāde”;

(Darbības programma 2007. - 2013.gadam: Cilvēkresursi un nodarbinātība;
Prioritāte: 1.5. Administratīvās kapacitātes stiprināšana; Pasākums: 1.5.3. Plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību

administratīvās un attīstības plānošanas kapacitātes stiprināšana.

Aktivitāte: 1.5.3.2. Plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību attīstības plānošanas kapacitātes paaugstināšana)

Saturs

Saturs.....	3
Lietotie saīsinājumi	4
1. Ievads	7
2. Plānošanas dokumenta satura izklāsts, saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	7
3. Esošā vides stāvokļa apraksts	9
3.1. Ģeogrāfiskais izvietojums un raksturojums	9
3.2. Ģeoloģiskais raksturojums	10
3.3. Iedzīvotāji	11
3.4. Klimats	12
3.5. Virszemes ūdeņi	12
3.6. Pazemes ūdeņi un ūdensapgādes sistēma	13
3.7. Vecupes	15
3.7. Derīgie izrakteņi	15
3.8. Avoksnāji un purvi	18
3.9. Meži	18
3.10. Aizsargājamās dabas teritorijas	19
3.11. Kultūrvēstures pieminekļi	23
3.12. Ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie objekti	23
3.13. Ainava	24
3.14. Transports	26
4. Esošā vides kvalitāte	28
4.1. Gaisa kvalitāte	28
4.3. Dzeramā ūdens kvalitāte, patēriņš un ūdensapgāde	32
4.4. Atkritumu apsaimniekošana	33
4.5. Riska objekti	35
4.6. Troksnis	38
5. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots	39
6. Teritorijas, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt	40
7. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi, to iekļaušana plānošanas dokumentā	43
8. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums un risinājumi ietekmju mazināšanai	46
8.1. Tiešās ietekmes un netiešās ietekmes	46
8.2. Risinājumi ietekmes uz vidi samazināšanai	48
8.3. Summārās ietekmes	52
9. Alternatīvu izvēles pamatojums	52
10. Iespējamie kompensēšanas mehānismi	53
11. Iespējamās pārrobežu ietekmes	53
12. Novērtējuma veikšanai izmantotie galvenie pamatprincipi un metodes	53
13. Plānošanas dokumenta īstenošanas monitorings	54
14. Izmantotā literatūra	55
Kopsavilkums	56
Pielikumi	57

Lietotie saīsinājumi

MK	Ministru kabinets
SIVN	Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums
VPVB	Vides pārraudzības valsts birojs
DAP	Dabas aizsardzības pārvalde
ĪADT	Īpaši aizsargājamā dabas teritorija
ES	Eiropas Savienība
NAI	Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
DUS	Degvielas uzpildes stacija
LVĢMC	Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

Terminu skaidrojums

BSP5 - Bioloģiskā skābekļa patēriņa koncentrācija. Bioķīmiskais skābekļa patēriņš ir skābekļa masas koncentrācija ūdenī (mg/l), kas nepieciešama, lai aerobi mikroorganismi noteiktā laikā noārdītu attiecīgo piesārņojumu. Jo šis rādītājs ir lielāks, jo augstāka ir ūdenstilpes organiskā piesārņojuma pakāpe. Parasti lieto BSP5 - bioķīmisko skābekļa patēriņu 5 dienās.

Ekoloģiskā kvalitāte - virszemes ūdeņu hidroloģiskās, bioloģiskās, fizikālās un ķīmiskās īpašības, pēc kuru kvantitatīvajām vai kvalitatīvajām vērtībām var spriest par ūdeņu kvalitāti; vienkāršākais veids, kā to novērtēt, ir novērtēt pēc sliktākā rādītāja.

elements: ūdenstece (upe, strauts, kanāls vai to daļa), ūdenstilpe (ezers, dīķis, ūdenskrātuve)

Emisija - tieša vai netieša vielu, vibrācijas, siltuma, nejonizējošā starojuma, trokšņa vai citāda izplūde no stacionāra vai difūza piesārņojuma avota, kura rodas, veicot piesārņojošu darbību, un ietekmē vai var ietekmēt vidi.

Ietekme uz vidi – paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību.

Ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums (stratēģiskais IVN) - ietekmes uz vidi novērtējums plānošanas dokumentam, kura īstenošana var būtiski ietekmēt vidi, arī vides pārskata sagatavošana, apspriešana, sabiedrības iesaistīšana vides pārskata apspriešanā un konsultāciju veikšana, vides pārskata un tā apspriešanas rezultātu ņemšana vērā plānošanas dokumenta sagatavošanā un izmantošana lēmumu pieņemšanai, kā arī informācijas sniegšana par pieņemto lēmumu šajā likumā noteiktajā kārtībā.

Īpaši aizsargājamā dabas teritorija (ĪADT) – īpaši aizsargājamās dabas teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību – retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, dendroloģiskos stādījumus un dižkokus, kā arī sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Krājrezervuārs – jebkurš sadzīves kanalizācijas rezervuārs, kurā uzkrājas neattīrīti notekūdeņi.

ĶSP- Svarīgs ūdens tīrības pakāpi raksturojošs parametrs ir oksidējamība jeb ķīmiskais skābekļa patēriņš. Ķīmiskā skābekļa patēriņu raksturo organisko un neorganisko reducētāju saturs ūdenī. Tas ir skābekļa daudzums, kas nepieciešams visu izšķīdušo un suspendēto organisko savienojumu pilnīgai ķīmiskai oksidēšanai līdz neorganiskajiem galaproduktiem.

LŪK - lietus ūdeņu kanalizācija.

LVĢMC - Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs.

Monitorings - regulāri novērojumi laikā un telpā, saskaņā ar noteiktu programmu un pēc

vienotas metodikas, kuru mērķis ir sekot kāda procesa norisei.

Natura 2000 teritorija – ir Eiropas Savienības valstu kopīgi radīts aizsargājamo dabas teritoriju tīkls jeb sistēma, kas Latvijā izveidota uz jau esošo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju bāzes, tām pievienojot 122 jaunas teritorijas.

Nkop - kopējais slāpeklis

Notece - lietus un sniega kušanas ūdeņu notecēšana jūrā vai reljefa pazeminājumos pa zemes virsmu (virszemes notece), pa augsnes un iežu slāņiem (pazemes notece) vai upēm (upju notece).

PH -skaitlis, kas raksturo ūdeņraža jonu koncentrāciju šķīdumā

Pkop- kopējais fosfors

Sabiedriskā (publiskā) apspriešana – ar ārējo normatīvo aktu vai institūcijas noteikts laika periods, kura ietvaros sabiedrības pārstāvji sniedz savus iebildumus un priekšlikumus vai piedalās citās institūcijas organizētās sabiedrības līdzdalības aktivitātēs (piemēram, sabiedriskajās apspriedēs un sabiedriskās domas aptaujās).

Sateces baseins - teritorija, no kuras upe un tās pietekas vai ezers saņem ūdeni.

Vides pārskats – atsevišķa sadaļa stratēģijā, plānā, programmā, koncepcijā vai cita veida plānošanas dokumentā (turpmāk – plānošanas dokumenti), vai atsevišķs dokuments, kas nosaka, apraksta un novērtē attiecīgā dokumenta, kā arī iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekmi uz vidi, ņemot vērā plānošanas dokumenta mērķus, paredzēto realizācijas vietu un darbības jomu.

Virszemes ūdensobjekts - nodalīts un nozīmīgs virszemes ūdens hidrogrāfiskā tīkla elements: ūdenstece (upe, strauts, kanāls vai to daļa), ūdenstilpe (ezers, dīķis, ūdenskrātuve vai to daļa), kā arī pārejas ūdeņi vai piekrastes ūdeņu posms, kas ir upju baseinu apsaimniekošanas mazākā vienība.

VKPAI - Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija.

VMD - Valsts meža dienests

.

ZAAO - Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas organizācija.

1. Ievads

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums ir procedūra, ar kuru tiek novērtētas iespējamās plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītas ietekmes uz vidi. Tas tiek veikts ar mērķi:

- veicināt teritorijas ilgtspējīgu attīstību;
- nodrošināt vides jautājumu integrēšanu plānošanas dokumentu sagatavošanas procesā;
- novērst vai samazināt plānošanas dokumentu īstenošanas nelabvēlīgo ietekmi uz vidi;
- nodrošināt sabiedrības informēšanu par iespējamajām ietekmēm;
- iesaistīt sabiedrību lēmuma pieņemšanā.

Novērtējuma veikšanas gaitā sabiedrība tiek informēta par plānošanas dokumenta saturu, tai tiek dota iespēja izteikt savu viedokli par iespējamajām ietekmēm. Tāpat arī stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā tiek izstrādāti priekšlikumi nelabvēlīgas ietekmes novēršanai vai samazināšanai.

Saskaņā ar procedūrai izvirzīto mērķi, novērtējums tiek attiecināts ne tikai uz dabas vidi, bet arī uz cilvēku, tā veselību un drošību, bet izvērtētas tiek gan tiešās, gan netiešās ietekmes. Stratēģiskā novērtējuma veikšanas gaitā tiek izvērtētas tās plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītās pārmaiņas, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku vai teritorijas stāvokli, tās bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu u.c.

Stratēģiskā novērtējuma un vides pārskata izstrādes nepieciešamību nosaka šādi ES un nacionālie normatīvie akti:

- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK (2001. gada 27. jūnijs) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu;
- Likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (4. un 5. pants, VI. nodaļa);
- 2004.gada 23.marta Ministru kabineta noteikumi Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”.

Saskaņā ar augstāk minētajiem normatīvajiem aktiem Cēsu novada attīstības programmai kā vietējas nozīmes plānošanas dokumentam ir piemērota stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra.

2. Plānošanas dokumenta satura izklāsts, saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Cēsu novada attīstības programma 2013-2019 gadam nosaka novada attīstības vīziju, izvirza attīstības stratēģiskos mērķus, virzienus un nosaka konkrētus uzdevumus mērķu sasniegšanai. Programmas izstrādātājs ir Cēsu novada pašvaldība .

Attīstības programma sastāv no 6 daļām:

1. Esošās situācijas raksturojums
2. Stratēģiskā daļa
3. Rīcības plāns
4. Sabiedrības iesaiste
5. Ietekmes uz vidi novērtējums
6. Īstenošanas uzraudzība

Izstrādājot Cēsu novada attīstības programmu, ievēroti šādi principi:

- Stratēģiskais skatījums – balstīts uz teritorijas attīstības vīziju, izvirzītajiem mērķiem un prioritātēm vidēja termiņa periodam;
- Vienotība – mērķi un rīcības ir savstarpēji koordinētas un papildinošas.
- Koordinācija un saskaņotība – programmas izstrādē un īstenošanā maksimāli iesaistītas ieinteresētās puses, t.sk., sabiedriskais sektors, uzņēmēji, un citu jomu pārstāvji, kas var būtiski sekmēt ekonomikas attīstību, sociālo un vides kvalitāti, tādā veidā apzinot aktuālākās nozaru vajadzības, kas pamatotas ar novada izaugsmes resursiem un potenciālu.
- Koncentrācija – atbalsts koncentrēts uz aktuālāko vajadzību risināšanu, koordinējot fondu izmantošanu, t.sk., ES, valsts, pašvaldības un privātās investīcijas.

Attīstības programma izstrādāta saskaņā ar šādiem augstāk stāvošiem plānošanas dokumentiem:

Valsts līmeņa plānošanas dokumenti:

- Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2007.–2013.gadam,
- Latvijas reģionu ekonomikas attīstības perspektīvas un virzieni 2010-2011
 - Valsts stratēģiskais ietvardokuments 2007.–2013.gadam;
 - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam;
 - Politikas plānošanas sistēmas pamatnostādnes (18.09.2011. MK rīkojums Nr.705);
 - Telpiskās plānošanas sistēmas attīstības koncepcija (14.07.2009. MK rīkojums Nr.474).

Reģionāla līmeņa plānošanas dokumenti:

- Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2007.-2013,
- Vidzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2007-2027
- Vidzemes plānošanas reģiona Mūžizglītības attīstības rīcības plāns 2007. - 2013.gadam

Vietējā līmeņa plānošanas dokumenti

- Cēsu pilsētas attīstības programma 2000.–2010.gadam;
- Cēsu pilsētas teritorijas plānojums 2005-2017
- Vaives pagasta teritorijas plānojums 2008-2019
- Cēsu Kultūras stratēģija 2008. – 2013. gadam, un kultūras stratēģijas rīcības plāns 2008. – 2010. gadam
- Cēsu pašvaldības izglītības stratēģija 2007-2013 gadam
- Projekta „Cēsu pilsētas maģistrālo ielu rekonstrukcijas” 1. un 2. kārtā tehniski ekonomiskais pamatojums

Cēsu novada attīstības programmas un SIVN izstrādē tika izmantoti:

- Cēsu novada pašvaldības un tās institūciju sniegtie dati (t.sk. gada pārskati u.c.),
- LR Centrālās statistikas pārvaldes, Valsts reģionālās attīstības aģentūras, Nodarbinātības valsts aģentūras, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes, Valsts ieņēmumu dienesta, Valsts zemes dienesta, LURSOFT, VSIA „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” u.c. institūciju apkopotie dati.

- AP izstrādes procesa diskusijās un konferencē iegūtā informācija, un cita informācija, kas iegūta AP un SIVN izstrādes procesa komunikācijā ar ieinteresētajām pusēm, piemēram, iedzīvotāju aptaujas rezultāti.

Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN) ir ietekmes uz vidi novērtējums plānošanas dokumentam, kura īstenošana var būtiski ietekmēt vidi. SIVN rezultātā tiek sagatavots vides pārskats, kurā ir noteikta, aprakstīta un novērtēta plānošanas dokumenta, iespējamo tā alternatīvu īstenošanas ietekme uz vidi.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību un vides pārskata sagatavošanas kārtību nosaka valsts normatīvie akti un Eiropas Savienības direktīvas:

- Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 27. jūnija direktīva 2001/42/EC “Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu”,
- LR likums “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (1998.gada 14. oktobris, ar grozījumiem, kas izsludināti līdz 11.07.2007.).
- LR Ministru Kabineta noteikumi Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (2004. gada 23. marts).

Stratēģiskā ietekmes uz vidi dokumenta sagatavošanai tika izmantotas šādas metodes:

- Informācijas analīze - analizēta Cēsu novada attīstības stratēģija 2013-2019 un ar to saistītajos dokumentos ietvertā informācija;
- Ietekmju analīze-veikta plānošanas dokumenta īstenošanas iespējamā ietekme uz vidi un ieteikti risinājumi iespējamās negatīvās ietekmes mazināšanai.

Ar Vides pārskata projektu tika iepazīstināta sabiedrība no 11.02.2013. līdz 22.03.2013. sabiedriskās apspriešanas laikā. 2013. gada 27. februārī notika sabiedriskās apspriešanas sanāksme, kas tika organizēta kopīgi ar Cēsu novada attīstības programmas 2013-2019 projektu. Vides pārskata projekts sabiedriskās apspriešanas laikā pieejams Cēsu novada pašvaldības ēkā, Vaives pagasta padomes ēkā un elektroniski Cēsu novada mājas lapā. Sabiedriskās apspriešanas laikā tika saņemti vairāku organizāciju un privātpersonu iebildumi(no Cēsu pilsētas SIA Vinda, no Cēsu novada vides attīstības padomes u.c fiziskām personām) kuru rezultātā sagatavoti precizējumi, kas iekļauti gala dokumentā.

Vides pārskata projekts iesniegts atzinumam šādām institūcijām - Valsts vides dienesta Valmieras reģionālajai vides pārvaldei, dabas aizsardzības pārvaldei, Veselības inspekcijai. Visu institūciju atzinumi (pievienoti pielikumā) tika ņemti vērā vides pārskata gala redakcijā.

Vides pārskata projekta sagatavošanai ir izmantota Cēsu novada domes rīcībā esošā informācija, pētījumu rezultāti par vides stāvokli novadā, Valsts vides dienesta Valmieras reģionālās vides pārvaldes rīcībā esošā informācija. Tāpat tika izmantota starptautiskajā tīmeklī pieejamā informācija.

3. Esošā vides stāvokļa apraksts

3.1.Ģeogrāfiskais izvietojums un raksturojums

Cēsu novada atrašanās starp diviem starptautiskas nozīmes autoceļiem, nosaka novada izdevīgo ģeogrāfisko novietojumu. Autoceļš Rīga - Veclaicene atrodas 9 km no novada un Cēsis ar minēto autoceļu savieno valsts nozīmes ceļš – Cēsu novada apvedceļš. Otrs

autoceļš Inčukalns – Valka atrodas 16 km attālumā no Cēsīm. Pilsēta ir labi sasniedzama arī reģionālā kontekstā pa valsts nozīmes autoceļiem Limbaži – Cēsis un Cēsis – Madona, kas

Novada administratīvā robeža robežojas ar Amatas, Pārgaujas, Priekuļu, Vecpiebalgas novadiem.

Novada platība ir 172,828 km². Nozīmīgākās apdzīvotās vietas – Cēsis kā novada administratīvais centrs, Rīdzenes, Krīvu, Rāmuļu un Mežmaļu ciemati.

Novada lielākā daļa atrodas Vidzemes Centrālās augstienes nogāzē uz viegli viļņota morēnas līdzenuma. Austrumdaļā tā virsma paceļas līdz 130m virs jūras līmeņa, rietumos un ziemeļrietumu virzienā uz Gaujas senlejas pusi pazeminās līdz 98-105 m virs jūras līmeņa. Ieleju un gravu dziļie iegrauzumi pamatiežos atsedz pazemes ūdeņu horizontus, kas baro avotus, strautus, upītes. Ielejās ir laba augsne un bagāta augu valsts. Gravās daudz smilšakmens atsegumu, krauju un alu, kas radušies pazemes, virszemes ūdeņu un cilvēka darbības rezultātā. Novada ziemeļrietumu daļā senlejas malā ar priežu mežu apaugusi smilšakmens grants kēmu pauguraine. Austrumu virzienā tā pāriet kultūrainavā.¹

Daļa no novada teritorijas atrodas Gaujas Nacionālajā parkā, un tā ir iecienīta tūrisma un atpūtas vieta valsts un ārvalstu tūristiem.

3.2.Geoloģiskais raksturojums

No ģeomorfoloģiskā viedokļa Cēsu novada un tuvākās apkārtnes teritorijas atrodas Ziemeļlatvijas zemienē, bet izvietojas ļoti tuvu Vidzemes augstienes piekāpei. Ievērojot reljefa raksturu, izdalāmi atšķirīgi lokālie ģeomorfoloģiskie rajoni :

- Ziemeļlatvijas zemienes Cēsu plato;
- Cēsu plato nogāze;
- Gaujas senieleja.
- Piegaujas sengravu un gravu reljefs;
- Sengravu saposmotais Piegaujas pauguraines reljefs.

Pēc Latvijas teritorijas tektoniskās rajonēšanas shēmas Cēsu apkārtnē iekļaujas Latvijas sedlienes, kura ir Austrumeiropas – lielas reģionālās ģeoloģiskās struktūras sastāvdaļa, austrumu robežas zonā. Pēc iežu vecuma, sastāva, saguluma apstākļiem un fizikālajām īpašībām vertikālajā griezumā te iezīmējas trīs krasi atšķirīgi kompleksi: apakšējais – kristāliskais pamatklintājs, vidējais – pirmskvartāra nogulumiežu sega un augšējais – kvartāra perioda veidojumi.

Kristālisko pamatklintāju, spriežot pēc apvidus ģeoloģiskās attīstības procesiem un minēto dziļurbumu datiem, pagasta teritorijā, visticamāk, veido intruzīvie ieži – pārsvarā dažāda sastāva plagiogranīti, kurus saposmo vairāki tektoniskie lūzumi. Pamatklintājs te ieguļ ap 850 – 950 m dziļumā.

Pirmskvartāra nogulumus pagasta teritorijā veido kembrija, ordovika, silūra un devona sistēmas karbonātiskie, smilšainie un mālainie ieži. Šo nogulumu kopējais biežums sasniedz 930 – 940 m.

Kvartārs aptver visjaunāko Zemes attīstības periodu, kas sākas pirms 1,7 milj. gadu. Tā nogulumi pārklāj devonu iežu virsu, kā arī veido pašreizējās reljefa formas. Ar kvartāra nogulumiem saistītas būvmateriālu izejvielu (smilts, smilts–grants, mālu, saldūdens

¹ “Cēsu pilsētas ģenerālais plāns. Paskaidrojuma raksts”, 1.sējums, Pilsētprojekts, Rīga, 1988.gads, 10-18.lpp.

kaļķiežu) atradnes, ekoloģiskās problēmas (grunts un gruntsūdeņu piesārņojums), inženierbūvju un komunikāciju ierīkošana. Tajos sastopamie ūdeņi tiek izmantoti arī lauku saimniecību ūdensapgādē.

Vaives pagasta teritorija atrodas Vidzemes augstienes Mežoles paugurainē. Virsmas augstums tās lielākajā daļā ir 180 – 200 m vjl., visaugstāk paceļoties teritorijas dienvidaustrumos, kur atrodas augstākās virsotnes - Lazdukalns (225.2 m vjl.) un Poļu kalns (236 m vjl.). Dienvidos no Rāmuļiem, gar Amatas ieleju, reljefs pazeminās līdz 160 – 170 m vjl., bet Cēsu tuvumā, augstienes nogāzes pakājē, pat līdz 125 – 135 m vjl.

Reljefs ir izteikti paugurains. Tas pārsvarā sastāv no 5 – 10 līdz 20 – 25 m augstiem pauguriem, paugurmasīviem, nelieliem vaļņiem, īsām grēdām, kas mijas ar dažāda lieluma un formas ieplakām. Iespaidīga ir līdz 2 km platā un ap 40 – 50 m dziļā Vaives senleja, kas atbilst senam iegrauzumam devona iežu virsā, šķeļot ne tikai Pļaviņu svītas karbonātiežus, bet sasniedzot arī Gaujas svītas smilšakmeņus. Tās rietumu nogāze ir īsāka un stāvāka, austrumu nogāze – garāka, sengravu saposmota, vietām paugurota.

Zemkvartāra virsma pagasta ziemeļos atrodas 100 – 115 m vjl., bet plašā teritorijā austrumos un dienvidaustrumos paaugstinās līdz 120 – 130 m vjl. Savukārt ielejveida iegrauzumu gultnē tā pazeminās līdz 50 m vjl.

Kvartāra nogulumu biezums pagasta teritorijas lielākajā daļā sasniedz 60 – 80 m, tā dienvidaustrumos pieaugot līdz 100 m. Augstienes nogāzē, ziemeļos no Vidzemes šosejas (Vaive – Rīdzene), tas samazinās līdz 10 – 40 m.

Hidroģeoloģiski **Cēsu novada** teritorija ietilpst Baltijas artēziskajā baseinā, kurā sastopami daudzveidīgi ūdens horizonti, kurus vienu no otra atdala kā lokāli, tā arī plašāka izplatījuma sprostsļāņi.

Gruntsūdeņi šajā teritorijā atrodas dažādos dziļumos, pārsvarā 0,5 līdz 2 – 3 m zem zemes virsmas, pauguros nereti līdz 10 m dziļumam. Kvartāra ūdeņi nav atklāti visos urbumos, tas veido lokālas ūdens izplatības lēcas.

Spiedienūdeņi saistīti ar pirmskvartāra nogulumiem. Zem Salaspils svītas ģipšainajiem nogulumiem iegul plaisainie augšdevona Pļaviņu svītas dolomīti, kas satur spiedienūdeņus. Pļaviņu svītas plaisainajos dolomītos iekļautie pazemes ūdeņi pagasta centrālajā un dienvidu daļā ir dzeramā ūdens ieguves avots.

Dziļāk izvietotais augšdevona Amatas – Gaujas svītu spiedienūdeņu komplekss atrodas vidējgraudainos un smalkgraudainos smilšakmeņos, kas mijas ar necaurīdīga māla starpslāņi. Šis slānis atsegts urbumos 72 – 75 m dziļumā no zemes virsmas. Kompleksa ūdeņi ir ar 0,2 – 0,5 g/l mineralizāciju, dzelzs (Fe) saturs paaugstināts – 2.2 mg/l.

3.3. Iedzīvotāji

Cēsu novadā deklarēti 18 686 iedzīvotāji ² (uz 01.07.2012), no tiem 8426 vīrieši un 10260 sievietes. Cēsu pilsētā deklarēti 17118 iedzīvotāji, Vaives pagastā 1568 iedzīvotāji. Nacionālais sastāvs novadā viendabīgs -16006 latvieši, tikai 1845 krievu tautības pārstāvji, 215 baltkrievi, 620 pārejo dažādu tautību pilsoņi.

Cēsīs ir samērā augsts apdzīvotības blīvums – 2012.gada vidū uz 1 km² Cēsīs dzīvoja vidēji 887 iedzīvotāji. Vaives pagastā apdzīvotības blīvums ir 10,21 iedzīvotājs uz km².

² PMLP dati, 2012.g.

3.4.Klimats

Cēsu pilsēta un Vaives pagasts atrodas mitrā, kontinentālā mēreni vēsā klimatiskajā rajonā. Gada vidējā gaisa temperatūra ir $+5,1^{\circ}\text{C}$, gada visaukstākais mēnesis ir janvāris, ar mēneša vidējo temperatūru $-16,7^{\circ}\text{C}$. Valdošie dienvidu, dienvidrietumu vēji, lielākais vēja ātrums ir no novembra līdz janvārim ($3-8\text{m/s}$), mazākais-jūlijā un augustā ($2-5\text{m/s}$), maksimālās brāzmas sasniedzot oktobrī un novembrī. Valdošās mitrās jūras gaisa masas nodrošina lielu nokrišņu daudzumu. Nokrišņi iespējami vidēji katru otro dienu. Vidējais gada nokrišņu daudzums ir 691 mm. Ievērojamais nokrišņu daudzums un mērenā temperatūra visu gadu rada paaugstinātu gaisa mitrumu un mākoņainību. Faktiskais saules spīdēšanas ilgums vidēji gadā nepārsniedz 40% no iespējamā.³

3.5.Virszemes ūdeņi

Cēsu novada lielākā ūdenstece ir Gauja un tā nodala Cēsu pilsētu rietumos no Raiskuma pagasta. Gaujas garums novada robežas ir apmēram 6 km. Teritorija no novada ziemeļrietumiem līdz dienvidrietumiem atrodas Gaujas senlejā, kam raksturīgi stāvi krasti, vecupes un mitraines. Gaujas upei Cēsu pilsētas robežās ir noteikta applūstamības robeža (reizi 100 gados – 28.1 m), kas vairāk vai mazāk ir dabā nosakāma, jo iet pa izteiktām reljefa kraujām. Skat. pielikumā kartogrāfisko materiālu. Cēsu pilsētu saposmo Gaujas pieteku- mazo upīšu Siļķupītes, Vinterupītes, Melnupītes un Glūdas baseini. Īpaša nozīme ir upīšu gravām ar tām piegulošajām dabas pamatnes teritorijām.

Vaives pagasta hidroloģisko tīklu veido Gaujas upes baseina apgabala upes: Vaive, Raunis, un Amata.

Vaive ir 18 km gara Raunas upes kreisā krasta pieteka ar sateces baseinu $74,1\text{ km}^2$. Upes gada notece ir $0,024\text{ km}^3$, tās kritums 102 m ($5,2\text{ m/km}$). Lejtecē Vaive plūst pa 7 km garu un 1,2 – 2 km platu senleju. Upe tek pa Vidzemes augstienes Mežoles pauguraini, pa dziļu senleju. Sākas uz ziemeļiem no Mazuma ezera un tek ziemeļu virzienā, tad pagriežas uz rietumiem, tālāk tek uz ziemeļiem un ziemeļaustrumiem. Vaives krastos redzami smilšakmens atsegumi un daudz gravu ar savdabīgu, bagātu augu valsti. Labā krasta pietekas – Rīdzene un Daukšupīte, kreisā krasta - Kaķupīte, Krīvupīte, Dzeņupīte. Vaives kreisā krastā ir valsts nozīmes aizsargājams ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas piemineklis – Dāvida dzirnavu avoti, kas krasta nogāzē veido 7 m augstu ūdenskritumu, lejtecē Vaives upi šķērso Cēsu – Raunas un Cēsu – Madonas ceļi, bet augštecē – Vidzemes šoseja. Vaives senieleja – ielejas posms, pa kuru lejtecē, sākot no Kalaužiem, līkumo Vaives upe. Senieleja atdala Cēsu un Ģūģeru paliksnī. Vaives austrumu nogāzes garākas, paugurotas, sengravu saposmotas, bet rietumu nogāzes īsākas, stāvākas. Vaivei pieguļošo stāvāko nogāžu lejas daļā vietām redzami 2-u virspalu terašu fragmenti.

Raunis – 22 km gara upe (15 km pagasta teritorijā) ar sateces baseinu $80,5\text{ km}^2$, kas iztek no Vaives pagastā esošā Rauņa ezera. Upes gada notece ir $0,028\text{ km}^3$, kritums ir aptuveni 170 m ($7,7\text{ m/km}$), tiek uzskatīta par vienu no straujākajām Latvijā – gandrīz visā garumā tek pa Vidzemes augstienes ziemeļu nogāzi. Precīza vieta, no kuras iztek : 5 km uz dienvidiem no Vidzemes šosejas, satekot kopā meliorācijas grāvim (iztek no Rauņa ezera – 150 m virs j.l.) un meža strautam (pie Meļļu dz. c. stacijas – 205 m virs j.l.). Krāčaina, ļoti līkumaina, 6 – 10 m plata, 0.5 – 1.0 m dziļa upe. Krasta atsegumā atklātas ledus laikmeta beigu posma fosilijas (Rauņa starpmorēnu nogulumu, kas atrodas Priekuļu pagastā uz robežas ar Vaives pagastu). Raunis tek pa dziļām, skaistām gravām atsedzot smilšakmens iežus ar alām. Viena no nozīmīgākajām lašu nārsta upēm.

³ Valsts hidrometeoroloģijas pārvalde, 2001.gada 7. marta atzinums.

Amata ir 67 km gara Gaujas kreisā krasta pieteka, kā arī pagasta rietumu robeža. Pietekas – Dzirnupe (Melnupe), Vilkate, Vīnupīte, Raganiņa. Amatas ūdens kvalitāte atbilst lašupes prasībām.

Pagastā izveidojušie 13 ezeri. Lielākie no tiem Mazums – 25,9 ha, Raunis – 2,2 ha, Kūlānu – 1,7 ha, Dziļūksnis – 1,2 ha.

Nozīmīgu lomu novada virsūdeņu sistēmā ieņem dīķi. Dīķiem pilsētā ir ainaviska vērtība un tie savāc lielu daļu no virszemē izplūstošo avotu ūdeņiem un lietūs ūdeņiem.

Populārākie ir Pils parka, Maija parka, Avotu ielejas parka un Bērzaines parka dīķi. Ne mazāk nozīmīgi ir Dubinskas dīķi, kas saglabājuši Dubinskas muižas vārdu. Muižas laikā šie bijuši dzirnavu dīķi. Šobrīd viens no dīķiem ir privātīpašums, otrs – pašvaldības īpašums. Dīķis atrodas tuvu Raiņa ielai, kā arī tuvu dzīvojamajām mājām. Dubinskas dīķi, ar tā kokiem apaugušo saliņu, iecienījušas meža pīles, kas barības meklējumos pastaigājas arī pa Raiņa ielu, tādējādi liekot piebremzēt autovadītājiem. No Raiņa ielas, netālu no Dubinskas dīķa paveras izteiksmīgas skatu līnijas uz vecpilsētas panorāmu un baznīcas torni.

Viena ko lielākajām ūdenstilpēm Cēsu pilsētā ir bijušais lauciņu Dolomīta karjers, kas vairs netiek izstrādāts un piepildījies ar ūdeni. Cēsnieki karjeru mēdz izmantot gan peldēšanai, gan makšķerēšanai. Oficiāla peldvieta nav iekārtota

2011. gada septembrī veiktie analīžu rezultāti liecina, ka virszemes ūdenī – Lauciņu karjerā nav konstatēts piesārņojums ar naftas produktiem, kā arī pārējie parametri atbilst dzeramā ūdens kvalitātes prasībām MK 29.04.2003. noteikumi Nr.235 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība”, MK 22.03.2002. noteikumi Nr.118 „Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”.

Kopējā fosfora koncentrācija ūdenī 0.015 mg/ l – nozīmē, ka ūdens kvalitāte Lauciņu karjerā atbilst augstas kvalitātes klasei. Šajā ūdenstilpē nav novērojama piesārņojošu vielu ietekme.

Jaunākais pilsētas dīķis atrodas Lapsu ielā, netālu no Ruckas parka. Tas izveidots lai uzlabotu virsūdeņu savākšanu, veiktu to akumulāciju un palēninātu ūdens plūsmas ātrumu. Liela nozīme virsūdeņu savākšanā ir Avotu ielejas parka dīķiem.

Vaives pagastā ir vairāki publiskie dīķi- Rīdzenes ciema dīķis, Līvu skolas dīķis, kam nepieciešama kopšana un tie tiek labiekārtoti ar sabiedrības līdzdalību.

3.6.Pazemes ūdeņi un ūdensapgādes sistēma

Cēsu pilsētas centralizēto ūdensapgādi nodrošina pazemes ūdeņu atradne „Gaujaslīči”, kuras atrodas Cēsu pilsētas Ziemeļu daļā Gaujas upes krastā. Ūdensapgādi nodrošina vidusdevona Arukilas horizontu terigēnie nogulumi. Tas ir hidrauliski saistīts ūdens horizontu komplekss, ko veido smilšakmeņu, aleirolītu un mālu slāņu mija. Kompleksa kopējais biezums mainās no 150 līdz 190 metriem. Komplekss satur spiedienūdeņus, statiskais spiediens 12 – 15 metri virs zemes. Kompleksā izplatīti hidrokarbonātu vai hidrokarbonātu-kalciju tipa saldūdeņi, kuru kvalitāte visumā atbilst dzeramā ūdens prasībām. Izņēmums ir dzelzs koncentrācija, kas svārstās no 1 līdz 3 mg/l un neliela mangāna koncentrācija. Līdzīgas kvalitātes ūdeņus satur augstāk iegulušie Gaujas horizonta ūdeņi. Horizonta pamatni veido vidusdevona Narvas reģionālais sprostslnāis. Tā kā Arukilas-Burtnieku ūdens horizontu kompleksa ūdens līmenis ir augstāks par to pārklājošo ūdens horizontu līmeņiem, tad ūdensgūtnes gaitā maz ticama dzeramā ūdens kvalitātes prasību neatbilstošu dabisko ūdeņu pieplūde.

Decentralizētā ūdensapgāde nodrošina ar dzeramas kvalitātes ūdeni daļu ražošanas uzņēmumu. 17 urbūmi Cēsu pilsētā tiek apsaimniekoti un darbināti ievērojot valsts

likumdošanas prasības. Pilsētā ir 10 pašvaldībai un privāti piederoši urbumi, kuri netiek izmantoti. Nākotnē jāparedz šo urbumu tamponēšana.

Vaives pagasta teritorijā ir 17 darbojošies pazemes urbumi, 3 urbumi netiek darbināti un ir tamponējami.

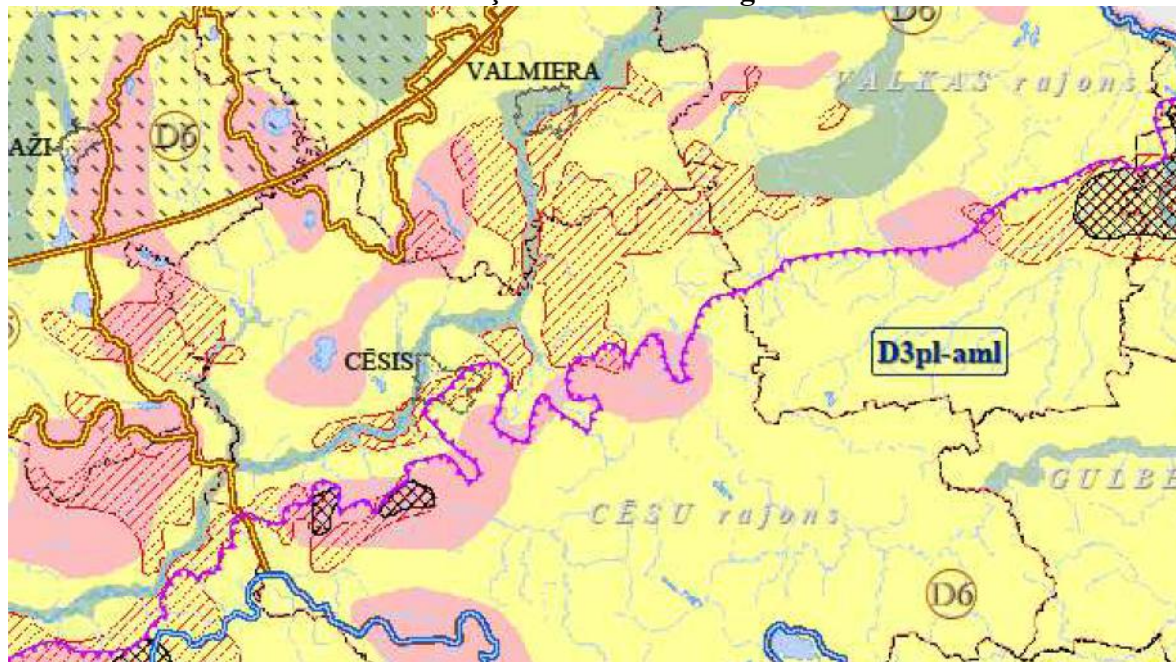
2013. gadā tiek ieviests ES ERAF līdzfinansēts projekts „Ūdensapgādes sistēmas attīstība Vaives pagasta Krīvu ciemā” un „Ūdensapgādes sistēmas attīstība Vaives pagasta Rīdzenes ciemā”, kā rezultātā abos ciemos tiks rekonstruētas un paplašinātas ūdensapgādes sistēmas, nodrošināts normatīvajiem aktiem atbilstošs dzeramais ūdens un notekūdens savākšana un attīrīšana.

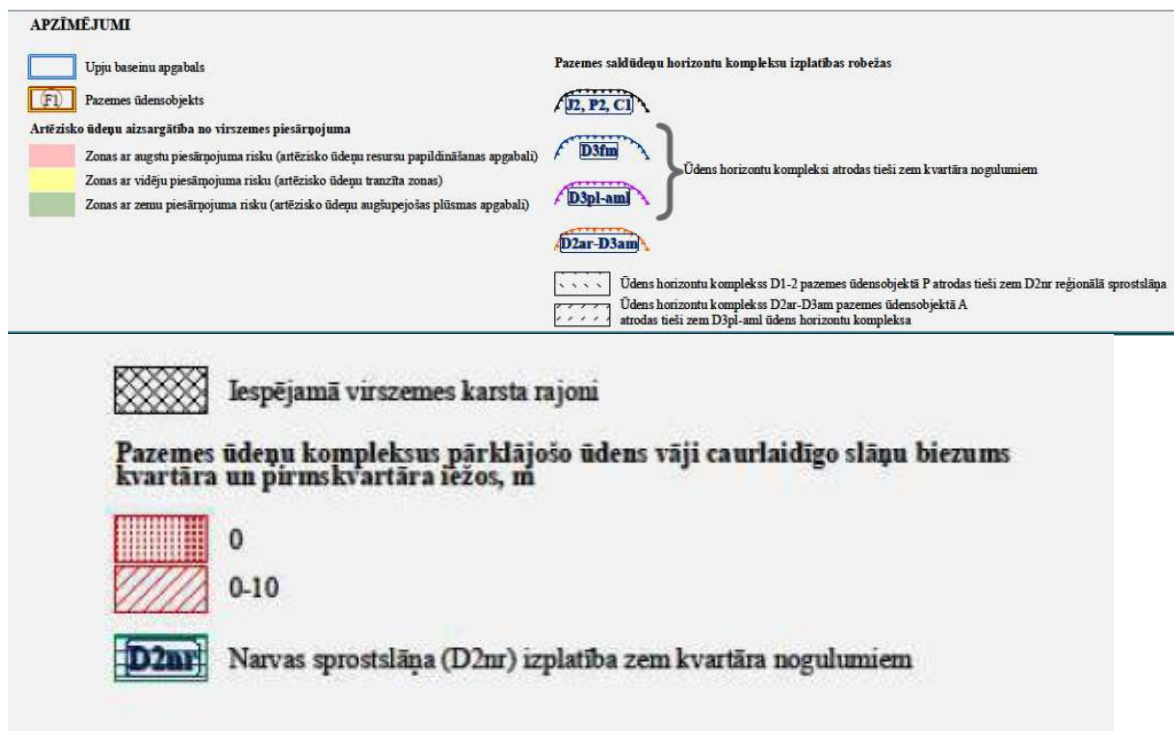
Pārējā novada teritorijā ūdensapgāde notiek decentralizēti no privātiem urbumiem un gruntsūdens akām, kas seklāki kā 20 m.

Cēsu un Cēsu novada teritorijā pastāv pazemes ūdens piesārņojuma risks. Tiek izdalītas zonas ar vidēju un augstu artēzisko ūdeņu piesārņojuma risku. Pazemes ūdeņu aizsargātības kartē izdalītas dažādas pazemes ūdeņu aizsargātības teritorijas. Tās ir zonas ar augstu artēzisko ūdeņu piesārņojuma risku, zonas ar zemu artēzisko ūdeņu piesārņojuma risku un zonas ar vidēju piesārņojuma risku.

Zonas ar augstu artēzisko ūdeņu piesārņojuma risku lielā mērā teritoriāli sakrīt ar augstieņu rajoniem. Šīs teritorijas aizņem nelielu daļu no Latvijas teritorijas bet ietilpst arī daļā no Cēsu novada teritorijas. Plānojot lielu uzņēmumu ierīkošanu, kuru tehnoloģiskā procesa nodrošināšanai nepieciešama pazemes ūdeņu ieguve, pazemes ūdeņu aizsargātību jānovērtē individuāli, plānojot ūdens patēriņu uzņēmuma un tā radīto iespējamo piesārņojuma avotu īpatnības.

1. Attēls Pazemes saldūdeņu dabiskās aizsargātības karte

Informācijas avots: LVGMC. Ziņojums par virszemes un pazemes ūdeņu aizsardzību 2010.

3.7. Vecupes

Vecupes Cēsu pilsētā veido ar upi nesavienotas kādreizējās upes gultnes daļas un attekas. Vecupēm raksturīgas eitrofu ūdens tilpņu iezīmes un izteikti aizaugšanas procesi. Parasti vecupēs veidojas šaura virsūdens augāja josla (niedri, meldri, grīšļi), litorālē dominē viena augāja josla (piemēram, lēpes) un raksturīgs arī brīvi peldošs augājs (ūdensziedi un spirodelas). Biežāk sastopamas sugas ir grīslis *Carex*, parastā niedre *Phragmites australis*, smaržīgā kalme *Acorus calamus*, ezera meldrs *Scirpus lacustris*, dzeltenā lēpe *Nuphar lutea*, ūdensziedi *Lemna*, parastā spirodela *Spirodela polyrhiza*.

Cēsu pilsētas teritorijā vecupes ir samērā izplatītas. Lielākā no tām ir Benču atteka, kura pēc sugu sastāva varētu tikt klasificēta kā EP biotops 3150: Dabīgi eitrofī ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju. Vecupes atrodamas arī pie bērnu nama "Gaujaslīči", Spoguļkintīm, kā arī Gaujas labajā krastā, Pārgaujas ielas apkārtnē.

Vecupes ir iekļautas Latvijas aizsargājamo biotopu sarakstā. Turklāt tās ir nozīmīgi biotopi arī daudzām aizsargājamām bezmugurkaulnieku sugām.

Sociālekonomiskā vērtība vecupēm nav izteikta, kaut arī, pateicoties lielai sugu daudzveidībai, potenciāli tās varētu būt nozīmīgs objekts dabas tūrismam ar augstu izglītojošu vērtību.

3.7. Derīgie izrakteņi

Cēsu rajonā, tai skaitā arī Vaives pagastā, pagājušā gadsimta II pusē veikti kā ģeoloģiskās kartēšanas, tā arī derīgo izrakteņu meklēšanas un izpētes darbi, kuru gaitā iegūtas samērā izsmeltošas ziņas par zemes dziļu uzbūvi, bet arī par nogulumu segā sastopamajiem

derīgajiem izrakteņiem. Iegūtie materiāli liecina, ka pagasta teritorijā nav sastopamas kaļķakmens, dolomīta un ģipšakmens atradnes, jo ģipšu izgulsnēšanai savulaik te nav bijuši labvēlīgi ģeoloģiskie apstākļi, bet kaļķakmens un dolomīta iegulas atrodas lielā dziļumā un to ieguve nav ekonomiski izdevīga. Pagastā līdz šim laikam nav apzinātas arī perspektīvas, rūpnieciskas nozīmes smilts – grants un bezakmens māla iegulas.

Par rūpnieciskas nozīmes derīgajiem izrakteņiem var uzskatīt tikai pazemes ūdeņus (kā minerālūdeņus, tā arī saldūdeņus), vairākas kūdras iegulas. Saldūdens kaļķieža iegulas atrodas Gaujas NP teritorijā, Vaives upes liegumā un Dāvida dzirnavu avoti ir valsts nozīmes aizsargājams ģeoloģisks dabas piemineklis un aizsargājams biotops.

Smilts un grants

Smilts – grants maisījumam ir ļoti liela saimnieciska nozīme un Latvijas zemes dzīlēs visplašāk sastopamais derīgais izraktenis, kuru veido vairāk vai mazāk noapaļotas iežu atlūzu un minerālu graudiņu sakopojums.

Smilts un grants maisījums izmantojams daudzās tautsaimniecības nozarēs: betona, būvju un silikātķieģeļu izgatavošanai, ceļu būvēs, uzbērumu veidošanai būvlaukumos un citur. Atbilstoši normatīvajiem dokumentiem dabas resursu nodokļa noteikšanai maisījumu, kurā grants graudu saturs ir mazāks par 15 %, uzskata par smilti, bet materiālu ar grants frakcijas saturu lielāku par 15 % - par smilts – grants maisījumu. Šāda attiecība tiek ievērota arī atradņu klasifikācijā.

Pagasta teritorijā ir nelieli smilts grants krājumi uz privātām zemēm, vecot izpēti, notiek pakāpeniska smilts- grants izstrāde. SIA „Atauto” nekustamajā īpašumā „Smilškalns” Vaives pagastā izsniegta atļauja derīgo izrakteņu iegulas izmantošanai līdz 2019. gadam, smilts ieguves limits 11,2 tūkstoši m³.

Saldūdens kaļķiezis

Kaļķieži ir samērā jauni nogulumi. To iegulas veidojušās no avotu ūdeņiem pēcduslaikmetā (holocēnā) samērā silta klimata apstākļos. Nelielos apjomos saldūdens kaļķu izgulsnēšanās notiek ezeros un avotu tuvumā, kuru ūdenī ir augsts kalcija bikarbonāta saturs. Tā turpinās arī mūsdienās. Kaļķiezis lielākoties sastopams irdenas miltveida vai sīkgraudainas masas veidā ar organisko vielu, pārsvarā kūdras, piejaukumu; retāk nogulās izveidojas cietāks iezis, kurš uzskatāms par šūnakmens paveidu.

Irdenie saldūdens kaļķi izmantojami lauksaimniecībā kā kaļķošanas materiāls skābu augšņu neitralizācijai. Kūdras piejaukums iegulās paaugstina kaļķošanas materiāla kvalitāti un vietās, kur segkārtu veido kūdra, tā izmantojama kopā ar produktīvo slāni. Tīrais kaļķiežu paveids ar CaCO₃ saturu augstāku par 85 % un bez kaitīgo elementu piemaisījuma derīgs arī kā minerālā piedeva lopbarībā.

Pagājušā gadsimta 50-tajos gados Cēsu rajonā veikti speciāli saldūdens kaļķieža atradņu meklēšanas darbi, kuru rezultātā apzinātas vairākas kaļķiežu iegulas. Lielākā daļa šo iegulu ir nelielas.

Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datu bāzē pašlaik iekļautas ziņas par divām Vaives pagastā izvietotām saldūdens kaļķiežu atradnēm. Abas iegulas ir nelielas, to kopējie krājumi (A kateg) – 9,1 tūkst.m³, novērtēto (N kateg.) – 11,2 tūkst.m³.

Analīžu dati liecina, ka abās iegulās – „Dāvida dzirnavas” un „Veismaņi” kaļķiezī ir augsts, attiecīgi 91,3% un 90,4 – 95,6% CaCO₃ saturs, un pēc karbonātu daudzuma tos iespējams izmantot ne tikai skābo augšņu kaļķošanai, bet arī kā minerālo piedevu lopbarībā.

Saldūdens kaļķiežu atradņu raksturojums sniegts 1. tabulā. Minētās iegulas atrodas Gaujas NP teritorijā, Vaives upes liegumā. Dāvida dzirnavu avoti ir valsts nozīmes ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas piemineklis. (Robežas noteiktas Ministru kabineta 2001.gada 17.aprīļa noteikumu Nr.175 „Noteikumi par ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem” 68.pielikumā.).

1. tabula

Vaives pagasta saldūdens kaļķieža atradņu raksturojums

Nr. p. k.	Nosaukums	CaCO ₃ , saturs , % no-līdz	Biezums, m		Platība, ha	Krājumi, tūkst.m ³ , izpētes gadā		Izpē- tes gads	Izmantošanas nozares, kurām atradne pētīta
			segkārtas <u>no-līdz</u> vid.	derīgā slāņa <u>no-līdz</u> vid.		Izpē- tītie A	Novēr- tītie N		
1	Dāvida dzirnavas	vid. 91,3	<u>0,4-0,6</u> -	<u>0,6-4,7</u> 1,4	3,1	-	4,3	1953	augšnes kaļķošanai
2	Veismaņi	90,4-95,6	<u>0,2-0,7</u> 0,3	<u>0,4-2,0</u> 0,9	2,5	9,1	6,9	1953	augšnes kaļķošanai

Kūdra

Reljefa saposmotība un apgrūtinātā notece ir veicinājusi arī purvu attīstību. Atradnes aizņem reljefa pazeminājumus - starppauguru un glaciokarsta ieplakas kā arī upju palienes. Pagasta teritorijā pēc Kūdras fonda, kas sagatavots uz 1980. gada 1. janvāri, datiem atrodas 13 kūdras atradnes vai to daļas. Jāatzīst, ka lauku darbi, kas saistīti ar kūdras atradņu apzināšanu veikti pagājušā gadsimta divdesmito un piecdesmito gadu beigās. Līdz ar to dati par kūdras iegulām ir aptuveni un to precizēšanai būtu nepieciešami papildus pētījumi. Šī iemesla dēļ kūdras atradņu izvietojums kartē parādīts shematiski un to robežas ir aptuvenas (par izejas materiālu izmantota kūdras atradņu karte mērogā 1 : 100 000, kas pievienota Kūdras fondam). Visu atradņu kūdras resursi aplēsti atbilstoši prognožu P kategorijai. Atradnes, kas atrodas ziemeļos no Rīgas – Veclaicenes šosejas atrodas GNP teritorijā. Ziņas par to, ka kādā no pagasta atradnēm ir iegūta kūdra, aģentūras rīcībā nav.

Izvērtējot Kūdras fonda datus jāsecina, ka kūdras atradņu platība pagastā mainās no viena līdz 112 ha, bet kūdras dziļumi svārstās no 1,0 līdz 4,5 m. Visu atradņu kopplatība ir 404 ha un tajās sakopoti nedaudz virs 5 milj. m³ lieli kūdras resursi. Nozīmīgākā kūdras atradne ir Pieņu purvā (Nr. 2738), kas pagastā atrodas tikai daļēji, bet tā prognozētie resursi ir 1,6milj.m³.

Pārējās atradnes resursu ziņā ir salīdzinoši nelielas.

Sapropelis

Ezeru apsekošanas laikā Cēsu rajonā, ko pēc Valsts ģeoloģijas dienesta pasūtījuma 1997. gadā veica SIA "Geo - Konsultants", Vaives pagasta teritorijā sapropeļa atradne atklāta tikai Mazuma ezerā (Mazais). Balstoties uz dažādu speciālistu pētījumu rezultātiem konstatēts, ka sapropelīm kā derīgajam izrakteņim var būt plašs pielietojums – sākot no augsnes mēslošanas un beidzot ar lopbarības piedevām un tā dziedniecisko īpašību izmantošanu. Mazuma ezerā konstatētais sapropelis piemērots augsnes mēslošanai augstās pelnainības dēļ. Jāatzīmē gan, ka sapropeļa resursi ezerā ir salīdzinoši nelieli - 190 tūkst. t pie nosacītā mitruma 60%. Sapropeli var rekomendēt izmantot tuvāko lauku mēslošanai, jo augstās pelnainības dēļ nav ekonomiski izdevīgi to tālu pārvadāt. Jāuzsver, ka sapropeļa ieguve nevis kaitē videi, bet atveseļo pašus ezerus, pārtraucot to aizaugšanu. Pēc sapropeļa izņemšanas tajos var ielaist vērtīgu zivju mazuļus un labāk ezerus izmantot rekreācijai.

Vēl pagastā pētījumi veikti arī Lazdiņu ezerā, bet tur konstatēts liels ūdens dziļums – vairāk par 10 m.

Dolomīts

Vēsturiskās ziņās (enciklopēdija „Latvijas daba” 1. sējums) pieminēts, ka jau 13.gs. dolomīts lietots ordeņa pils būvē Cēsīs. Mūsdienās dolomīta atradne pēfita 1951. gadā, kad konstatēts, ka sākotnējie dolomīta krājumi ir ap 19,9 milj.t. kaļķu dedzināšanai un šķembu ražošanai dolomīts lietots no 1980. gada līdz 1989. gadam. Kopējie dolomīta krājumi 1988. gadā 12.7 milj.t. („Ģeoloģiskie objekti GNP” Rīga, „Zinātne” 1989. g.). 1989. gadā dolomīta ieguve pārtraukta, jo iegulas atrodas zem lauksaimniecībā izmantojamās zemes un atļauja to iegūšanai liegta. Pēc karjera slēgšanas tas pakāpeniski pieplūdis ar ūdeni, izveidojot Lauciņu karjera ūdenstilpi ar stāviem krastiem.

3.8. Avoksnāji un purvi

Vaives pagastā atrodas lielākā daļa no Pieņu purva (kopplatība 9 ha), kas robežojas ar Vecpiebalgas novadu, purvs atrodas 239 m virs jūra līmeņa. Krievu purva platība 14 ha.

Cēsu pilsētas teritorijā atrodas Blusu purvs, ar meža zemi klāta teritorija, kam nav īpaši aizsargājama biotopa pazīmju, taču minerālvielām bagāti avoti un avotu purvi Cēsu pilsētā ir samērā izplatīti, kaut arī platības ziņā tie ir nelieli – līdz dažiem desmit kvadrātmetriem. Vislielākā to koncentrācija ir Cīrulīšu apkārtnē starp Gaujas un Kovārņu ielām.

Avotu purvi bagāti ar dzelzi (G.1.4.3) – šādi biotopi Latvijā ir reti sastopami. Tie veidojas specifiskās vietās, kur novērojama avotu izplūde – lielākoties nogāzēs un to pakājēs, gravās u.c. Avoksnāji ir ļoti nozīmīgi no dabas aizsardzības viedokļa, jo nelielās platībās šeit bieži vērojama augsta sugu daudzveidība, kā arī bieži sastopamas retas un aizsargājamas augu sugas. Tie ir iekļauti Latvijas aizsargājamo biotopu sarakstā, kā arī atbilst Eiropas Padomes Biotopu direktīvas biotopam 7160:

Zāļu purvi (G.1.) – novada teritorijā uz dienvidiem no Gaujaslīču ielas konstatēta purvainā, avotaina lauce, kurā ieplūst strautiņš un ir vērojamas zāļu purva iezīmes.

3.9. Meži

Vislielākās mežu platības Cēsu pilsētā ir Gaujas senielejas teritorijā, novada R un ZR daļā. Mežu zemēs valdošā koku suga ir priele (64%), baltalksnis (22%, un egle (7%). Mežu zemes ir gan privāto īpašnieku pārvaldījumā, gan pašvaldības valdījumā. Pašvaldības valdījumā ir ap 165 ha mežu zemes Cēsu pilsētas teritorijā un 28,8 ha Vaives pagasta

teritorijā. Pēc LU Bioloģijas institūta 2004.gada veiktā pētījuma datiem Cēsu pilsētas teritorijas mežos ir konstatēta liela biotopu daudzveidība.

Kopumā pilsētā konstatēti 13 meža biotopi. Izplatītākie ir priežu sausieņu meža biotopi. Tajos sastopami dažāda vecuma koki, īpaša vērtība ir audzēm ar bioloģiski vecām priedēm, kas ir gan estētiski interesantas, gan nozīmīgas teritorijas bioloģiskajai daudzveidībai. Mozaīkveidā nelielās platībās sastopami citi sausieņu meža biotopi, reljefa pazeminājumos atsevišķi slapjo augšņu meža biotopi. Jaukto koku gāršām, it īpaši bērzu dumbrājiem, ekonomiskā vērtība ir zemāka, taču ļoti nozīmīga ir to zinātniskā (it īpaši bērzu dumbrājiem), kā arī estētiskā un rekreatīvā (jaukto koku gāršām) vērtība. Tādēļ, ņemot vērā teritorijas statusu, šo meža biotopu izmantošana ekonomiskajām interesēm būtu ierobežojama (t.sk. kritalu izvākšana, pameža tīrīšana u.tml.), slēdzot līgumus ar īpašniekiem par biotopu apsaimniekošanu pamatojoties uz Cēsu novada saistošo noteikumu „Par Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka aizsardzību un uzturēšanu” 17.1.4. punktu.

Ar mežiem apklātā platība Vaives pagastā aizņem 8473 ha, jeb 57 % pagasta teritorijas. Meža zemes vidējais novērtējums 40 balles/ha.

Mežus Vaives pagasta teritorijā apsaimnieko A/S „Latvijas Valsts meži”, Dabas aizsardzības pārvalde un privātpašnieki. Pagasta teritorijā meži atrodas Ieriķu un Bānūžu mežniecību arī Centrālvidzemes mežniecības uzraudzībā.

Meža zemju izmantošanu nosaka un ietekmē pastāvošie normatīvie akti, tirgus pieprasījums pēc meža produktiem, kā arī meža resursu pieejamība, meža apsaimniekotāju attieksme un zināšanu līmenis.

Valdošās koku sugas ir egles, bērzs, retāk priede. Galvenokārt ir jaukta mežaudze. Izplatītākie meža tipi: sausie meži-damaksnis un vēris; mitrie-niedrājs un platlapju ārenis.

Dabas aizsardzības ziņā kā vērtīgākās Cēsu novada teritorijā uzskatāmas jaukto koku gāršas un bērzu dumbrāji, kas izceļas ar augstu dabiskuma pakāpi, tie ir reti sastopami gan Latvijā, gan Eiropā, turklāt ar augstu jutīguma pakāpi. Biotopa dabiskuma un tipiskuma ziņā nozīmīgi ir arī priežu sili, kā arī priežu un jaukto koku damakšņi, tomēr tie nav pieskaitāmi pie retiemi vai īpaši jutīgiem biotopiem. Teritorijas bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas ir arī vecās egļu gāršas, kuru audzes sastāvā liela loma ir 120-140 gadus vecām, lēni augušām, zarainām eglēm.

Ekonomiskajā ziņā visvērtīgākie ir priežu sausieņu meži, kā arī jaukto koku damakšņiem, kas izmantojami mežsaimniecībā. Šiem meža tiptiem ir arī augsta estētiskā un rekreatīvā vērtība – tie piemēroti sēņošanai un ogošanai.

3.10. Aizsargājamās dabas teritorijas

Cēsu novada teritorijā atrodas neliela daļa no Gaujas Nacionālā parka (NATURA 2000 teritorijas) teritorijas.

- Cēsu novada teritorijā ir Gaujas Nacionālā parka Dabas lieguma zona ar trijiem liegumiem:

1. Rauņa upes liegums – 175.0 ha;
2. Dāvida avotu liegums – 201.1 ha.
3. Gaujas lieguma zona Cēsu pilsētā

- Gaujas Nacionālā parka Ainavu aizsardzības zonā ietilpst :

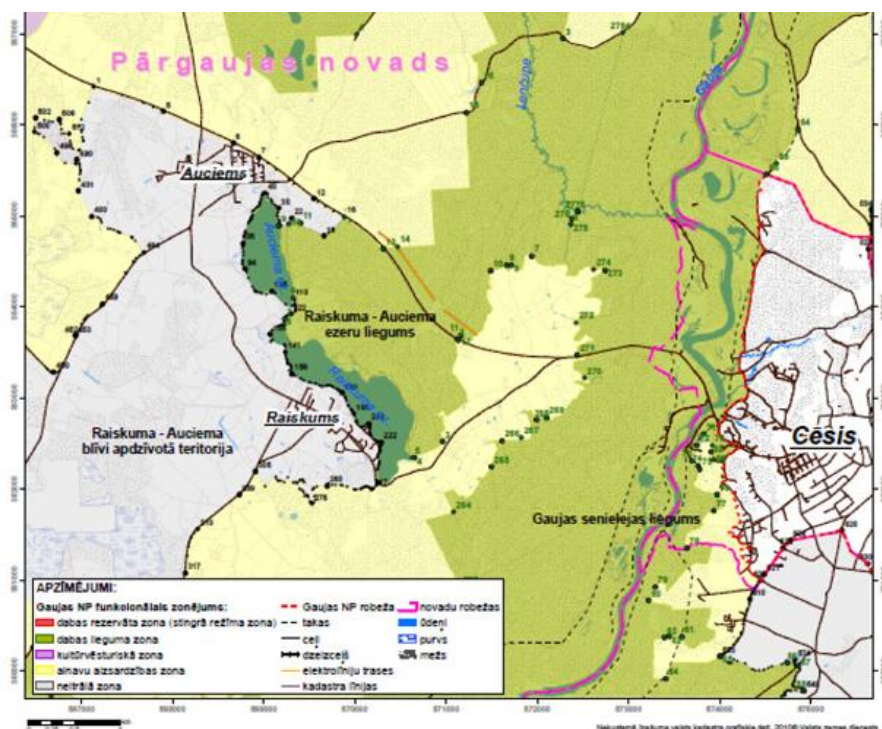
Vaives aizsargājamā ainava – 4118.1 ha

Ainavu aizsardzības zona Cēsu pilsētas teritorijā

Aizsargājamo dendroloģisko stādījumu „Ausekļa Ramata Jurgukalna dendroloģiskie stādījumi” Vaives pagastā. Robežas noteiktas Ministru kabineta 2001.gada 20.marta

noteikumu Nr.131 „Noteikumi par aizsargājamiem dendroloģiskajiem stādījumiem” 14.pielikumā. Detalizētu robežu aprakstu un shēmu skatīt pielikumā.

2. Attēls Gaujas nacionālā parka funkcionālo zonu shēma Cēsu pilsētas teritorijā

1.Pielikums MK 2012.gada 2.maija noteikumiem Nr.317

Vaives pagasta teritorijā izveidoti trīs **mikroliegumi**.

- Mikroliegums : Dabiskais meža biotops-slapji priežu un bērzu meži (VAS „Latvijas Valsts meži” teritorijā). Teritorija atbilst dabiska meža biotopa kritērijiem. Tā ir bioloģiski veca audze ar labi sabalansētu vecuma struktūru, kurā konstatēts liels daudzums dažādu dabiskam mežam raksturīgu struktūrelementu, dažādu sugu kritālas, kalstoši koki un dzeņveidīgo sakalti koki, bebru darbības pēdas u.c. Apstākļi ir labvēlīgi arī šim meža biotopam raksturīgo indikatoru eksistencei.
- Mikroliegums Melnajam stārķim (*Ciconia nigra*) VAS ”Latvijas Valsts meži” 10.7 ha platībā. Teritoriju veido sausas un vidēji mitras mežaudzes. Lielākoties koku stāvā dominē skujkoki- priedes un egles, bet vietām sastopami nogabali, kur dominējošā koku suga ir bērzs. Pārsvarā mežs ir bioloģiski vecs.

- Mikroliegums Knābja grīslim (*Carex rhynchophysa*) VAS „Latvijas Valsts meži” teritorijā ar kopējo platību 7.2 ha. Īpaši aizsargājamais Knābja grīslis ierakstīts Latvijas Sarkanajā grāmatā 1. kategorijā kā izzūdoša suga. Latvijā ir tikai četras atradnes. Šīs atradnes dabiskā biotopā reljefa pazeminājumā. Tepat ir arī īpaši aizsargājamās sugas: Divsēkļu grīslis *C.disperma* un sūna Tūbainā bārkstlape *Trichocolea tomentella*.

Lai uzlabotu rekreācijas iespējas Cēsu pilsētā, saglabātu bioloģiskās vērtības un nākotnē attīstītu tūrisma iespējas un piesaistītu investīcijas, ar saistošajiem noteikumiem Nr.9 „Cēsu novada teritorijas plānojums 2005-2012” un tā grozījumiem ir noteiktas **vietējās nozīmes īpaši aizsargājamās teritorijas un pieminekļi**:

- Viena no lielākajām vietējās nozīmes īpaši aizsargājamajām teritorijām ir **“Cēsu novada dabas un kultūrvēsturiskais parks”** (turpmāk tekstā - CDKP) veidots novada rietumu daļas teritorijā, kas piekļaujas Gaujas Nacionālā parka lieguma zonai, iekļaujot daļu no Vinterupītes un Pirtsupītes baseiniem, Pipariņu un Gaujaslīču mežu masīvus. Vietējās nozīmes īpaši aizsargājamā teritorija tika izveidota ar mērķi, lai aizsargātu bioloģiskās daudzveidības un ainaviskās vērtības, dabas un kultūras pieminekļus, attīstītu Cēsu novada rekreācijas zonas iedzīvotāju atpūtai, veselības stiprināšanai un tūrismam.
- **Ruckas parks** noteikts kā vietējās nozīmes īpaši aizsargājamajā teritorija, lai attīstītu rekreācijas zonu pilsētniekiem, saglabātu tajā esošos vērtīgos lielos un vecos koku stādījumus, kuriem ir estētisku vērtība un dzīves vieta daudzām dzīvnieku un augu sugām. **Ruckas parks** ar apbūvi ir arī vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis. Ruckas muižas parks izveidots 19.gs. beigās, plānojuma īpatnība – muižas centrālās ēkas priekšlaukuma aplis ar tūju stādījumiem un kādreiz cirtu liepu stādījumiem. Kopš 2011. gada Ruckas muiža un parks ir pašvaldības īpašums. Ruckas parkā vairāki koki sasnieguši valsts nozīmes dižkoku izmērus. Izteismīga ir ozolu aleja, kas ved uz muižas ēku. Parkā aug divi valsts nozīmes dižkoki – Parastie ozoli (*Quercus robur*). Lai lemtu par Ruckas parka tālāko attīstību un izmantošanu, jāsaprot, kādas funkcijas veiks Ruckas muiža un tad muižas ansamblis jāsaglabā vienotā veidolā.
- **Kalnmuižas parks**, bijusī Kalnumuižas muiža ar parku, pašlaik ir nekopta, aizmirsta teritorija pilsētas nomalē, netālu no bijušās dzelzceļa kokaudzētavas teritorijas. Lielu koku stādījumi, kas pamazām aizaug ar sējeņiem un nevērtīgu koku pioniersugām. Teritorija iznomāta mazdārziņiem. Daļa parka teritorijas iznomāta mazdārziņiem.
- **Pirtsupītes ainavu apgabals** kā vietējās nozīmes aizsargājamā teritorija, noteikts, lai saglabātu un izkoptu vērtīgu ainavu skatu punktu no Zvirbuļu ielas un Raiņa ielas krustojuma pāri Pirtsupītei uz Vecpilsētu.
- **Avotu ielejas parks** starp Festivāla un Valmieras ielu ir dabiski veidojusies, avotu izgrauzta grava, kas pakāpeniski izveidota par dīķu kaskādi, un plānots izveidot labiekārtotu parku. Izstrādāts interesants un apjomīgs parka labiekārtošanas projekts. Saimnieciskā kārtā tiek veikti dažādi uzlabojumi parka attīstībai.. Kā tradīcija, godinot titulu „Gada cēsnieks”, Avotu ielejas parkā tiek stādīti koki. Īpaša nozīme pievērsta daudzajām avotu iztecēm nogāzēs un dīķu bioloģiskajai un rekreācijas kvalitātei..
- **Dubinskas dīķi** tiek iekļauti aizsargājamo teritoriju sarakstā, lai veicinātu teritorijas attīstību rekreācijai un veicinātu dīķu bioloģisko resursu aizsardzību.

- **Ģeoloģiskie objekti:** Spoguļklintis; Dzidravots; Ķeizarkrēsls; Zvanu klintis; Gaujas ala (starp Gauju un Peldu ielu); Sarkanās klintis pie Gaujas uz Peldu ielas; Gaujas avots (Peldu ielā); Svētavots; Vinterala; Avots Avotu ielā; Rūcamavots; Kalnmuižas avots; Raiņa ielas avots.

- **Koku alejas un stādījumi šādās novada ielās un ielu posmos:**

Īpaši kopjamās alejas:

Atpūtas iela, Gaujas iela (starp Lauku un Pētera ielām), Valmieras iela, Lapsu iela (starp Leona Paegles un Piebalgas ielām), Niniera iela (no Valmieras līdz Aldara ielai), Priekuļu (starp Eduarda Veidenbauma un Palmu ielām), Cīrulīšu iela (starp Gaujas un Pētera ielām), Ata Kronvalda iela (no Piebalgas līdz Vilku ielai), Vienības laukums, Uzvaras bulvāris (no Vienības laukuma līdz Dzintara ielai), Kaļķu iela (no Lapsu līdz Kaļķu), Leona Paegles iela (no Piebalgas līdz Meža ielai), alejas uz Bērzaines kapiem, Parka iela (Ruckas parka iekšējā aleja), Kovārņu iela, Zīļu iela, Koku ielas ozolu aleja;

Rekonstruējamās alejas un koku rindas:

Raunas iela, Piebalgas iela (no Lapsu ielas līdz novada robežai) Niniera iela (no Aldara līdz Festivāla ielai), Lenču iela (posmi starp Lielās Skolas un Festivālu ielām, starp Amatas un Oktobra ielām, Meža kapu rajonā), Bērzaines iela (no Gaujas ielas līdz Cēsu sanatorijas internātskolai) Rīgas iela (no Vaļņu līdz Kungu ielām un no Miera līdz novada robežai), Rūdolfā Blaumaņa bulvāris, Puķu iela, Eduarda Veidenbauma iela (no Jāņa Poruka līdz Liliņas ielām).

Vaives pagasta teritorijā esošo 25 dižkoku un aizsargājamo koku, kā arī aizsargājamo augu aizsardzība noris saskaņā ar likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (02.03.1993) un MK noteikumiem Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (16.03.2010.).

Par aizsargājamu koku (dižkoku) uzskatāms jebkurš koks, kurš sasniedz Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumu Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 2.pielikumā attiecīgajai sugai noteikto apkārtmēru vai augstumu un teritorija ap kokiem vainaga projekcijas platībā, kā arī 10 metru platā joslā no tās, arī tādā gadījumā, ja tas nav iekļauts aizsargājamo koku sarakstos.

Dati par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (aizsargājamie koki, aizsargājamie dendroloģiskie stādījumi un aizsargājamās alejas, ģeoloģiskie veidojumi), īpaši aizsargājamiem biotopiem un mikroliegumiem ir pieejama Dabas aizsardzības pārvaldes mājas lapā dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols”. Informāciju jebkurš interesents var aplūkot Dabas aizsardzības pārvaldes interneta mājas lapā http://www.daba.gov.lv/public/lat/dati1/dabas_datu_parvaldibas_sistema_ozols/ → viesā statusā.

3.11. Kultūrvēstures pieminekļi

Cēsu novadā, saskaņā ar Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstu, ir vairāki valsts aizsargājami kultūras pieminekļi, tostarp- mākslas, vēstures, arhitektūras, arheoloģijas un pilsētībūvniecības pieminekļi. Detalizētu sarakstu skatīt pielikumā.

Vietējās nozīmes kultūrvēsturisko objektu saraksts Cēsīs apstiprināts ar 2005. gada Saistošajiem noteikumiem Nr. 13. Cēsu novada teritorijas plānojums 2005-2017.

3.12. Ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie objekti

Cēsu novada teritorijā vērojami vairāki Gaujas svītas smilšakmens atsegumi, kas atrodas Gaujas nacionālā parka dabas lieguma zonā. Nozīmīgākie no tiem ir Zvanu klintis un Ķeizarkrēsls Gaujas ielas tuvumā, Spoguļkintis Cīrulīšu apkārtnē un Sarkanās klintis Pārgaujas ielas rajonā. Nelielāki atsegumi atrodami arī Vintergravā, Siļķupītes gravā un pie Peldu ielas. Smilšakmens atsegumi ir ļoti nozīmīgi gan no dabas aizsardzības viedokļa (kalpo par dzīvotni daudzām aizsargājamām sūnu un ķērpju sugām), gan augstu vērtējama ir to ainaviskā vērtība.

Dažviet smilšakmens atsegumos atrodamas arī alas – Gaujas ala (starp Peldu ielu un Gauju) un Cīrulīšu bezdibenis. Arī alas var kalpot par dzīvotni dažādām aizsargājamām sugām, piemēram, Cīrulīšu bezdibeņa alā konstatēta nozīmīga sikspārņu ziemošanas vieta.

Smilšakmens atsegumiem un alām ir arī ļoti nozīmīga sociālekonomiskā vērtība. Tiem piemīt prioritāra nozīme gan no estētiskā, gan izglītības un zinātniskā viedokļa un tie vērtējami arī kā galvenais tūrisma piesaistes objekts. Kaut arī tiešā izpratnē atsegumiem nav ekonomiskas vērtības, taču tie var kalpot par pamatu ienākumiem no tūrisma sektora.

Viens no ievērojamākajiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem objektiem novadā ir **Dāvida dzirnavu avoti**. Vaives pagastā Vaives upes kreisajā krastā 300 m augšpus bijušajām Dāvida dzirnavām atrodas valsts nozīmes aizsargājams ģeoloģisks dabas piemineklis (saskaņā ar LR Ministru kabineta noteikumi Nr. 175 „Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem”, 2001. gada aprīlis), kas vienlaicīgi ir arī aizsargājams Eiropas nozīmes biotops (Biotopu rokasgrāmata „Eiropas Savienības aizsargājami biotopi Latvijā”, 2000) - **Dāvida dzirnavu avoti**. Tur no augšdevona Pļaviņu svītas dolomītiem iztek 34 neaizsalstoši avoti ar kopējo debitu 31 l/sek.

Nogāzē, sazarodamies tie veido 7 m augstu krāčveida ūdenskritumu. No Dāvida dzirnavu avotu ūdens izgulsnējās arī dzelzs hidroksīdi, kas nokrāso šūnakmeni rūsganā krāsā. Pazemes ūdenī atrodas 2 – vērtīgie dzelzs joni, kas ūdenim izplūstot zemes virspusē, pievieno sev gaisa skābekli. Veidojas gan trīsvērtīgie dzelzs oksīdi, gan hidroksīdi. Detalizētu robežu aprakstu un shēmu skatīt pielikumā.

Cēsu pilsētas teritorijā Gaujas Nacionālā parka Dabas lieguma zonā atrodas Valsts nozīmes ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Raiskuma sarkanās klintis” Cēsu pilsētā. Robežas noteiktas Ministru kabineta 2001.gada 17.aprīļa noteikumu Nr.175 „Noteikumi par ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem” 25.pielikumā. Detalizētu robežu aprakstu un shēmu skatīt pielikumā.

3.13. Ainava

Cēsis var uzskatīt par vienu no Latvijas ainaviskākajām pilsētām, pateicoties tās kultūrvēsturiskajam mantojumam un ievērojamajiem dabas un arhitektūras pieminekļiem, kā arī ģeogrāfiskajam novietojumam uz Vidzemes augstienes ziemeļrietumu nogāzes, Gaujas senielejas krastā.

Cēsu un Vaives pagasta ainavas veidošanos noteikusi gan novada vēsturiskā attīstība, gan teritorijas reljefs, gan lielais dabas pamatnes īpatsvars, gan arī pilsētvidei netipisku, ainavisku objektu (piemēram, smilšakmens atsegumu) klātbūtne.

Jau kopš savas pastāvēšanas pirmsākumiem Cēsis veidojušās kā svarīga stratēģiska vieta tirdzniecības ceļu krustpunktos, kā arī vietējas nozīmes administratīvais un kultūras dzīves centrs. Tas atspoguļojies arī novada struktūrā – ceļiem no visas apkārtnes saplūstot novada centrā, veidojies radiāls ielu tīkls, kas saglabāties arī šodien, ietekmējot novada plānojumu. Radiālās ielas veido izteismīgus skatu koridorus uz novada vēsturisko centru, kas izvietojies reljefa paaugstinājumā, tādēļ vietām labi pārredzams.

Lielu daļu novada teritorijas aizņem meži. Salīdzinoši nelielas platības veido bijušās lauksaimniecības zemes, kas daļēji vēl tiek apsaimniekotas, veidojot atklātas ainavas. Tomēr daudzviet bijušās lauksaimniecības zemes aizaug, samazinot teritorijas pārskatāmību un ainavisko daudzveidību.

Teritorijas ainavas izvērtējumu iespējams balstīt uz divām dažādām pieejām:

- ainavas vizuāli estētisko vērtējumu, kas aplūko ainavu kā ap mums redzamo apkārtni;
- ainavu ekoloģiski telpiskās struktūras analīzi, ko nosaka vietas apstākļi – reljefs, mitruma apstākļi, zemes lietojumveidi, to maiņa laika gaitā, apdzīvojamums u. tml.

Ainavas vizuāli-estētiskais novērtējums

Ainavas uztvere ir ļoti atkarīga no katra cilvēka individuālās pieredzes, dzīves stila, izglītības un pat profesijas. Tādēļ ainavas vizuālais vērtējums jebkurā gadījumā būs subjektīvs. Galvenie kritēriji, uz kuriem balstīt ainavas vizuāli estētisko vērtējumu, ir skatu punktu pieejamība, ainavas pārskatāmība, kā arī subjektīvais ainavas kvalitātes vērtējums.

Atkarībā no skatu punktu novietojuma (pieejamības), var minēt šādas galvenās Cēsu ainavu aplūkošanas iespējas:

- Ainava, kas paveras no pilsētas ielām.

Izteismīga pilsētas ainava skatāma no galvenajām radiālajām ielām (Lenču iela, Bērzaines iela, vietām arī Gaujas iela) virzienā uz novada vēsturisko centru. Ainavas priekšplānu veido pilsētas mazstāvu apbūve, bet aiz tās skatam vietām paveras Cēsu Ordeņa pilsdrupas, Jāņa baznīcas tornis, Cēsu pils un citas vēsturiskas celtnes. Skatu daudzviet aizšķērso apstādījumi, kā arī augļu dārzi. Ļoti labas iespējas aplūkot vēsturisko centru ir arī pārvietojoties pa Viestura ielu. Izteismīga, kaut arī samērā industriāla, pilsētas panorāma paveras no Lenču ielas un Gaujaslīču ielas Dziesmu kalna apkārtnē.

Taču salīdzinoši mazāk izplatīti ir tādi skatu punkti, no kuriem varētu aplūkot ainavisko Gaujas senieleju un plašās dabas teritorijas. Bijušie skatu punkti ir zaudējuši savu nozīmi,

Gaujas krastiem un atklātajām teritorijām aizaugot ar krūmiem un mežu. Veicot krūmu izciršanu, ainaviskus skatu punktus varētu atjaunot uz Gaujas ielejas upes labajā krastā pie Raiskumkroga un kreisajā krastā pie krustojuma ar Peldu ielu, kā arī Peldu ielas sākumā, uz Dzirnau ielas un Cīrulīšu ielas.

- Ainava, kas paveras, pārvietojoties kājām gar upi vai pa dabas takām. Pārvietojoties ar kājām, iespējams daudz labāk aplūkot dabas teritoriju ainavu. Šim nolūkam ļoti piemērota varētu būt dabas taka gar Gaujas kreiso krastu. Ne tik atklātas, taču arī izteiksmīgas ainavas vērojamas arī no dabas takām teritorijas iekšienē (piemēram, skats uz Cīrulīšu (Spoguļu) klintīm, ejot pa Cīrulīšu dabas taku). Potenciāli labas skatu punktu iespējas varētu veidoties, ierīkojot gājēju taku gar Vintergravu.

Viens no potenciāli ainaviskākajiem rajoniem ir Cīrulīšos, pie slēpošanas centra “Žagarkalns”, taču vasaras sezonā ainava uz kalna nogāzēm ir ievērojami degradēta, pateicoties nepārtrauktajai slēpošanas trašu pilnveidošanai. Attīstot šajā teritorijā tūrismu arī vasaras sezonā, būtu nepieciešams domāt par ainavas sakopšanu un trases uzturēšanas un paplašināšanas darbu ierobežošanu.

Ainavas ekoloģiskās struktūras novērtējums

Cēsis atrodas Gaujas senielejas teritorijā. Upju ieleju ainavas ir atvērtas sistēmas, kuras ietekmē dabas procesi un cilvēka darbības izpausmes blakus esošajās ainavās. Upes ūdens kvalitāti var uzskatīt par ainavas kvalitātes rādītāju.

Ļoti nozīmīgi ainavas elementi novada R teritorijā ir Gaujas senielejas un tās pieteku – Silķupītes, Pitrsupītes un Vinterupītes, kā arī pārējo strautiņu gravu veidotie koridori, kuriem piemīt ļoti svarīga ekoloģiska nozīme – tie kalpo par migrācijas ceļu daudzām augu un dzīvnieku sugām, nogāžu apaugums kontrolē ūdens noteci, ierobežo minerālo barības vielu noplūdi un aizkavē nogāžu erozijas procesu, līdz ar to samazinot upē ieskaloto duļķu materiāla daudzumu un uzlabojot ūdens kvalitāti.

Tādēļ, lai nodrošinātu teritorijas ekoloģisko vienotību un stabilitāti, kā arī sugu izplatīšanās iespējas, nepieciešams saglabāt pēc iespējas dabiskākus, apbūves vai citas saimnieciskās darbības nesadalītus, mazo upīšu gravu koridorus. Apbūve un intensīva mežsaimnieciskā darbība nebūtu pieļaujama arī Gaujas krastos un senielejas nogāzēs.

Vaives upes ielejas ainavu telpa

Vaives upes ainavu telpu veido ieleja, starp kuru vietām atrodas plato veida saposmoti reljefa paaugstinājumi. Upes ieleja lielākā daļa pagastā klāta ar lapkoku, egļu arī priežu mežiem.

Vizuālo vērtību palielina no upes gultnes redzami smilšakmens atsegumi un krastos izplūstošie avoti. Vaives upe ir bagāta avotiem, nogāzes ir saposmojušas gravas. Pagastā Vaives ielejas vērtīgākās skatu vietas ir :

- 1.No „Sārumbu” kalna Vaives upes kreisajā krastā, ziemeļu virzienā skatu piesaista Vaives upes palienes, pļavas un pāri tām ar mežiem apaugušā grava. Nozīmīgu vietu „Sārumbu” kalna ainavas vērtību skalā ieņem vietā, aura – senā latgaļu vadoņa Varidota pils vieta Autfīne jeb Avotene un ap to saistītie nostāsti un teikas.
- 2.No Cēsu – Madonas ceļa – Ģūģeru kalna, pa Ģūģeru – Rīdzenes ceļu – Indriņu kalnā un no ceļa Krīvi – Veismaņmuiža – pagasta robeža, pie Veismaņmuižas paveras vizuāli pievilcīgi skati uz Vaives ieleju un tālām skatu perspektīvām. Visām šīm skatu perspektīvām priekšplānā ir lauksaimniecībā izmantojamās zemes ar

atsevišķiem kokiem vai koku puduriem. No Indriņu kalna uz rietumiem kultūrvēsturisks ainavas akcents ir Veismaņmuižas ēka ar muižas parku un ozolu aleju gar pagasta ceļu.

3. *Vaives upes kreisajā krastā* pie Dāvida dzirnavām skatam paveras Dāvida avoti, kas krīt gravā no 8-9 m augstuma. Skatam raksturīgs tikai tuvplāns – tālāk skats atduras Vaives upes pretējā krasta kokos.

Ainavas telpa ir veidojusies kā kultūrainava. Upes ielejai novērojama palieņu aizaugšana. Bieži gar ceļiem un upi sastopamas latvāņu audzes, kas ir viena no ainavu degradējošiem faktoriem.

Rauņa ielejas ainavu telpa. Rauņa upes ainavu telpu veido ielejas, starp kurām atrodas plato veida saposmoti reljefa paaugstinājumi. Upes ieleja pagasta teritorijā ir dziļa un apaugusi ar krūmiem un mežu. Rauņa upe iztek no Rauņa ezera pagasta teritorijā un savā vidusposmā ir kā robežupe ar Veselavas pagastu.

Ainavu telpas vizuāli estētiskā vērtība ir saistīta ar dziļajām, vizuāli pievilcīgām upes ielejām. Rauņa upes ielejas nogāzes vietām ir saposmojušas gravas (līdz 30 m dziļas). Upe ir strauja un krācaina.

Skatu vietas un skatu perspektīvas, to raksturojums.

1. No pagasta ceļa (Rīga – Veclaicene) – (Cēsis – Madona) pievilcīgi skati, priekšplānā lauksaimniecībā izmantojamā zeme ar atsevišķiem koku puduriem, vidusplānā Rīdzenes ciems, bet tālplānā mežiem ieskautais Jurgukalns;
2. Rauņa upes ielejas vizuālo vērtību palielina no upes gultnes redzamās smilšakmens alas un atsegumi.

Novērojama lauksaimniecībā izmantojamo zemju pakāpeniska aizaugšana, kas perspektīvā var stipri degradēt ainavas vizuālo vērtību. gar ceļu un upi sastopamas latvāņu audzes.

3.14. Transports

Dzelzceļš

Cēsu pilsētu pārdala viensliežu neelektrificēta dzelzceļa līnija Rīga – Lugaži. Pilsētas centrālajā daļā atrodas IV klases stacija, kas nodrošina preču un pasažieru vilcienu tranzīta kustību un pasažieru pārvadājumus.

Pilsētā ir divas dzelzceļa pārbrauktuves un viens dzelzceļa pārvads. Dzelzceļa pārbrauktuves būtiski traucē satiksmes kustību, tāpat dzelzceļa šķērsošana ir bīstama iedzīvotājiem. Pilsētā atrodas viena labiekārtota dzelzceļa šķērsošanas vieta gājējiem, kas atrodas pie dzelzceļa stacijas un ir izveidota ar ERAF līdzfinansējuma palīdzību. Perspektīvā paredzēta dzelzceļa pārvada būvniecība Valmieras ielā un Ata Kronvalda ielas turpinājumā, savienojot pilsētas rietumu un austrumu daļu, tā saucamais trešais transporta loks.

Velotransports

Velosipēds ir videi draudzīgākais transporta veids un velosatiksmē pilsētā kļūst aizvien populārāka. Velo kustības attīstību aizkavē drošu un ērtu veloceliņu, kā arī velo novietņu trūkums pilsētā. Problēmas, kas apgrūtinā velo infrastruktūras veidošanos pilsētā ir sekojošas:

- pilsēta ir ar izteiktu reljefu;

- pilsētas teritoriju šķērso dzelzceļa līnija Rīga-Lugaži un upe Gauja, kuru šķērsošanas vietas neatbilst parametriem, lai izbūvētu veloceļņus;
- Cēsu vēsturiskā centra ielas ir šauras un neatbilst parametriem, lai izbūvētu veloceļņus;
- nedroša pārvietošanās ar velosipēdu uz ielas braucamās daļas kopā ar pārējiem transporta līdzekļiem;
- velosipēdu zādzības;
- informācijas trūkums par iespējām izmantot velo;
- sabiedrības neviennozīmīgā attieksme pret velobraucējiem un velobraukšanu;
- nepietiekama sadarbība starp sabiedrisko, privāto, pašvaldību un valsts sektoru.

Kaut gan pilsētai ir raksturīgs izteikts reljefs, kas nav īpaši pievilcīgs **velotransporta** attīstībai, tomēr pilsētas iedzīvotāji labprāt izmanto velosipēdus, lai pārvietotos pa pilsētu un izmanto velosipēdus kā aktīvās atpūtas līdzekli.

Sekojošā Cēsu pilsētas teritorijas plānojuma 2005-2017 vadlīnijām velotransporta jomā, pilsētā rekonstruētas vairākas ielas, kas pielāgotas velotransporta kustībai.

Galvenie velotransporta attīstības principi:

- Līdzvērtības princips- velotransports ir līdzvērtīgs citiem transporta līdzekļiem vienotā transporta sistēmā;
- Nepārtrauktības princips - jaunie veloceļņi tiek veidoti kā turpinājums jau esošajiem;
- Drošības princips - uz ielas braucamās daļas veloceļņi pamatā tiek veidoti vietās ar nelielu satiksmes intensitāti;
- Atdalīšanas princips – veloceļņi nodala velotransporta plūsmu no pārējām transporta un gājēju plūsmām

Sabiedriskais transports

Pilsētas sabiedriskā transporta pakalpojumus nodrošina A/S CATA. Pilsētas teritorijā autobusi regulāri kursē pa trīs maršrutiem ar kopējo garumu 30,8 km. Pilsētas maršrutos vidēji dienā tiek pārvadāti 710 pasažieri. Vairāki maršruti savieno pilsētu ar tuvējiem ciemiem – Priekuļi, Jāņmuiža, Līvi, Kārļi, Cīrulīši u.c. Šajos maršrutos autobusu kustība ir salīdzinoši regulāra un nodrošina iedzīvotāju migrāciju no dzīves vietas uz darbu vai izglītības iestādi.

Cēsīs ir pieejams gan autobusu, gan dzelzceļa starppilsētu sabiedriskais transports. Starppilsētu autobusu sabiedriskā transporta pakalpojumus Cēsīs nodrošina A/S CATA, A/S Nordeka, SIA VTU Valmiera, Madonas autobusu parks. Vislabāk nodrošinātais sabiedriskā transporta savienojums ir Cēsis – Rīga.

Autotransports, autobraucēju skaits

Uz 2013.gada 1.janvāri Cēsu novadā bija reģistrētas 7943 automašīnas, Cēsu pilsētā 7287, Vaives novadā - 656.⁴ Ņemot vērā CSDD statistikas datus var secināt, ka automašīnu skaitam bija tendence katru gadu pieaugt par ~ 7%, taču 2010.gada šī tendence samazinājās, kas varētu būt saistīts ar jaunpieņemto normu, ka transportlīdzekļa nodeva, kas bija maksājama pie tehniskās apskates, būs jāmaksā neatkarīgi no tā, vai

⁴ CSDD statistikas dati par transportlīdzekļu sadalījumu pēc īpašnieka(ja nav turētāja) vai turētāja dzīves vietas.

transportlīdzeklis tiek izmantots ceļu satiksmē vai nē. Statistikas dati apkopoti tabulā. Uz 01.01.2011. transportlīdzekļu skaits krītas par ~ 30%.

2.Tabula. Transportlīdzekļu sadalījums

Laiks	Cēsu pilsēta		Cēsu rajons	
	Transportlīdzekļi kopā	t.sk. Viegglās automašīnas	Transportlīdzekļi kopā	t.sk. Viegglās automašīnas
Uz 01.01.2006	9801	7116	29304	22433
Uz 01.01.2007.	10508	7668	31631	24405
Uz 01.01.2008	11297	8292	34568	26776
Uz 01.01.2009.	11542	8457	-	-
Uz 01.01.2010	10832	7976	-	-
Uz 01.01.2011	7575	5657	-	-
Uz 01.01.2012	7328	5370	-	-

Informācijas avots: CSDD statistikas dati

Vaives pagasta teritoriju šķērso:

- Valsts galvenie autoceļi: A2 Rīga – Sigulda – Vecclaicene;
- Valsts 1. šķiras autoceļš: P20 Valmiera – Cēsis – Drabeši;
P30 Cēsis – Vecpiebalga – Madona;
- Valsts 2. šķiras autoceļš: V294 Cēsis – Rāmuļi – Bānūži;
V295 Ģūģeri – Rīdzene;
V300 Drusti – Dzērbene - Skujene

Pašvaldības ceļu kopgarums Vaives pagastā ir 99.19 km. Ar asfaltbetona segumu ir tikai 0.972 km pārējos ceļus klāj grants, uzlabots grunts segums.

4. Esošā vides kvalitāte

4.1 Gaisa kvalitāte

Cēsu novadā galvenos gaisa piesārņojuma avotus var iedalīt trijās grupās:

- komunālā saimniecība, ko veido katlumājas, kas ar siltumu un silto ūdeni apgādā gan dzīvojamo sektoru, gan ražošanas objektus, sabiedrisko un pakalpojumu sektoru. Šīs katlumājas kā kurināmo izmanto malku un dabas gāzi;
- izmeši no ražošanas uzņēmumiem;
- pārējie izmeši, ietverot transportu un individuālo apkuri

Cēsu novadā 2011. un 2012. gados ir krities reģistrēto auto daudzums, kas varētu samazināt gaisa piesārņojumu, ko rada autotransports. Autotransporta izmantošanas intensitāti samazina arī augstās degvielas cenas.

Mājsaimniecības pārsvarā ir aprīkotas ar individuālo apkuri un kā kurināmo izmanto gan dabas gāzi, gan citus kurināmā veidus – ogles, mazutu, koksnes atlikumus un malku.

3. tabula. Kurināmā patēriņa dinamika Cēsu novadā, siltumapgādei

Kurināmais	Mērvienība	2011. gadā	2009.gadā	2007. gadā
Dabas gāze	Tūkstoši kubikmetru	9 422,683		
Dīzeļdegviela	Tonna	11	2,43	5,232
Koksne	Tonna	182,62	882	3 023,85
Malka	Tonna	165	1 384,4	2 391,02
Granulas	Tonna		30	30
Ogles	Tonna		830,5	
Šķidrais kurināmais	Tonna		21,2	
Šķelda (307c)	Tonna			136

4. tabula Kurināmā patēriņa dinamika Cēsu novadā, tehnoloģiskajiem procesiem

Kurināmais	Mērvienība	2011. gadā	2009.gadā	2007. gadā
Dabas gāze	Tūkstoši kubikmetru	2 392,355		
Šķidrais kurināmais	Tonna	13,2	3,9	13,4
Šķelda	Tonna		3,2	
Kokss	Tonna			25,2
Malka	Tonna			120
Ogles	Tonna			0,1

Avots : VĢMA datu bāze , 2012. g.

No kurināmā patēriņa dinamiku attēlojošajiem datiem redzams, ka kopš 2007.gada izmainījusies kurināmā struktūra. Siltumapgādes un tehnoloģisko procesu nodrošināšanai netiek lietotas ogles, kas ir sēra izmešu avots. Pārsvarā Cēsu novada siltumapgādei un tehnoloģiskajiem procesiem tiek lietota dabas gāze. Koksnes īpatsvars salīdzinot ar 2009. Gadu, krities par 80% .

Gaisa kvalitātes monitorings pilsētā netiek veikts. Par gaisa kvalitāti var secināt, analizējot Gaiss- 2 statistikas pārskatus, kas tiek apkopoti SIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāzē.

Analizējot pieejamos datus, salīdzinot ar 2007.gadu Cēsu pilsētā un apkārtnē gaisa kvalitātei ir tendence uzlaboties, jo uzņēmumi ievieš labākās pieejamās tehnoloģijas, notiek ēku energoefektivitātes uzlabošanās, tiek veikta Cēsu centralizētās siltumapgādes sistēmas renovācija, samazinot zudumus tīklā, līdz ar to samazinot kurināmā patēriņu. Cēsu pilsētā vairāki ražojoshi uzņēmumi, kas radīja būtisku gaisa piesārņojumu, izbeiguši savu

darbību (SIA Reifekss, kokogļu ražotne, SIA „Vēris” - kokapstrādes ražotne, SIA Meistars čuguna lietuve).

5. tabula. Izmešu apjoma dinamika no gaistošos organiskos savienojumus (GOS) emitējošām iekārtām, vai iekārtām, kurās izmanto GOS saturošus šķīdinātājus

Gads	Kopējais izmešu apjoms (t)	Izmešu iekārtu skaits
2011. gadā	11,0766	75
2009.gadā	18,3488	95
2007. gadā	12,6245	98

Avots : VĢMA datu bāze , 2012. g.

6. tabula. Izmešu apjoma dinamika no sadedzināšanas iekārtām

Gads	Kopējais izmešu apjoms (t)	Izmešu iekārtu skaits
2011. gadā	20389,9633	110
2009.gadā	21416,7928	144
2007. gadā	19033,8986	95

Avots : VĢMA datu bāze , 2012. g.

Gaistošo organisko savienojumu izmešu avoti pārsvarā ir degvielas uzpildes un gāzes uzpildes stacijas, kuru skaits pilsētā pakāpeniski palielinās, taču izmešu daudzums nepārsniedz pieļaujamo fona līmeni. Gaistošo organisko vielu izmešu avotu un izmešu detalizētu struktūru skat. pielikumā. Vairākus gadus sūdzības par gaisa kvalitāti tika reģistrētas Cēsu gaļas kombināta apkārtnē, līdz tā pakāpeniski tiek novērstas un samazinās.

Jūtams gaisa piesārņojums ir ziemas periodā privātmāju rajonos, kuros mājsaimniecības siltumapgādi nodrošina ar akmeņoglēm.

Paaugstināts slāpekļa savienojumu piesārņojums ir intensīvas transporta kustības rezultātā.

4.2.Virszemes ūdeņu kvalitāte un notekūdeņi

Gauja atbilstoši 2002. gada MK noteikumiem Nr.446., „Grozījumi Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumos Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti" ir klasificēta kā prioritārie zivju ūdeņi karpveidīgajiem (no Mellupes tilta līdz Cēsu novada tiltam) un lašveidīgo prioritārie zivju ūdeņi (no Cēsu novada tilta līdz Inčukalna pagasta tiltam). Pēc 2010. gada virszemes ūdeņu ūdensobjektu provizoriskās ekoloģiskās kvalitātes novērojumiem, Gauja 1 km lejpus Valmieras raksturojas ar labu ūdens kvalitāti.⁵ Posmā izvietotas 2 monitoringa stacijas.

Ūdens kvalitāti Gaujā pie Cēsīm ietekmē Cēsu pilsētā esošo Gaujas mazo pieteku upīšu ūdens baseinu kvalitāte. Cēsis saposmo Glūdas, Pirtsupītes, Mellupītes baseini. Vairākas mazās upītes meliorācijas rezultātā ir pārveidotas un vietām tās iegrožo lietus ūdens kanalizācijas sistēma. Pateicoties Cēsu pilsētas ūdenssaimniecības attīstības

⁵ Virszemes ūdeņu kvalitātes pārskats 2010, LVĢMA

projektam, kura 3. kārtā noslēgsies 2013. gadā, mazās pilsētas upītes ieguvušas labāku ekoloģisko kvalitāti, jo daudzviet jau ir novērstas nesankcionētas notekūdeņu izplūdes.

Ūdens kvalitāte novada virszemes ūdenstilpēs ir apmierinoša un tā ir uzlabojama. Lielākais ūdenstilpju piesārņojuma avots ir mehānisks piesārņojums ar sadzīves un lieltgabarīta atkritumiem un inženiertīklu ļoti sliktais stāvoklis, kas rada noplūdes ūdenstilpēs.

Cēsu pilsētā izveidota centralizēta komunālo un rūpniecisko notekūdeņu apsaimniekošanas sistēma. Centralizētā kanalizācijas sistēma pašlaik apkalpo apmēram 90% no 16 495 iedzīvotāji aglomerācijā.

Cēsīs galvenokārt ir pašteces saimnieciskās kanalizācijas tīkli ar kopējo garumu ~81.1 km.

Kanalizācijas sistēmā darbojas piecas sūknētavas ar spiedvadiem. Spiedvadu kopējais garums ~ 5,4 km. Divi paralēli spiedvadi un viena sūknētava novada visus pilsētas notekūdeņus no Gaujas kreisā krasta uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām labajā krastā. Pārējās četras sūknētavas un spiedvadi pārsūknē nelielu pilsētas rajonu (Cīrulīšu, Egļu, Saulrītu un Gaujas-Pētera) notekūdeņus līdz ielu maģistrālajiem pašteces vadiem un spiedvadiem.

Pēc projekta „Cēsu ūdenssaimniecības attīstības III kārtā” realizācijas (līdz 2013. gada 1. jūlijam) pilsētas teritorijā, kurā būs izbūvēta centralizētā kanalizācijas sistēma būs iespēja pievienoties ~16495 iedzīvotājiem (iedzīvotāju skaits aglomerācijā) un tas ir 99% no visiem Cēsu pilsētas iedzīvotājiem.

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (turpmāk tekstā - NAI), kuras atrodas Raiskuma pagastā tika uzbūvētas 1996.gadā, Cēsīs ir bioloģiskās NAI. Šīs NAI nespēja attīrīt ienākošos notekūdeņus atbilstoši B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas prasībām, jo iekārtas nebija paredzētas notekūdeņu attīrīšanai no fosfora un slāpekļa un ienākošo notekūdeņu piesārņotība pēdējos gados stipri pārsniedza esošo NAI projektēto jaudu. Lai uzlabotu notekūdeņu attīrīšanas pakāpi SIA „Vinda” 2006. gada 11. jūlija noslēdza līgums ar PER AARSLEFF A/S Latvijas filiāli par NAI rekonstrukciju. Rekonstrukcijas darbi tika pabeigti 2008. gada 30. novembrī. Iekārtas attīra notekūdeņus atbilstoši MK noteikumiem nr. 34 „Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī” un atbilstoši atļaujai B kategorijas piesārņojošai darbībai nr. 289, kuri nosaka sekojošas piesārņojošo vielu limitējošas koncentrācijas :

- Ķīmiskais skābekļa patēriņš < 125 mg/l
- Bioloģiskā skābekļa patēriņš < 25mg/l;
- Kopējais fosfors < 2mg/l;
- Kopējais slāpeklis < 15mg/l;
- Suspēdētās vielas < 35mg/l.

NAI maksimālā jauda ir 11 000 m³/dnn, 2011. gadā vidējā piesārņojošo vielu koncentrācija NAI izplūdē norādīta 2. tabulā.

7.tabula

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbība, 2011. gada vidējā rezultātu apkopojums

Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu nosaukums	Nkop koncentrācija mg/l pēc notekūdeņu attīrīšanas	Pkop koncentrācija mg/l pēc notekūdeņu attīrīšanas	BSP ₅ koncentrācija mg/l pēc notekūdeņu attīrīšanas	ĶSP ₅ koncentrācija mg/l pēc notekūdeņu attīrīšanas	Suspendēto vielu koncentrācija mg/l pēc notekūdeņu attīrīšanas
Cēsu NAI	4,4	0,7	3,1	40	6,4

Informācijas avots: SIA Vinda dati, 2012

Apkopojums uzrāda ļoti labus notekūdens radītājus izplūdē, kā arī Gaujas upes monitoringa rezultāti 2011. gadā ir atbilstoši 2002. gada MK noteikumiem Nr.446., „Grozījumi Ministru kabineta 2002.gada 12.marta noteikumos Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti" ir klasificēta kā prioritārie zivju ūdeņi karpveidīgajiem (no Mellupes tilta līdz Cēsu novada tiltam) un lašveidīgo prioritārie zivju ūdeņi (no Cēsu novada tilta līdz Inčukalna pagasta tiltam).

Lielākais notekūdeņu piesārņotājs no ražošanas uzņēmumiem Cēsīs ir uzņēmums A/S "Cēsu alus". Uzņēmumam ir lokālās notekūdeņu priekšattīrīšanas iekārtas, kas nodrošina atbilstošu notekūdeņu kvalitāti ieplūdē pilsētas kanalizācijas tīklā.

Novada teritorijā gan pilsētā, gan pagastā ir vairākas mazas decentralizētās NAI, kas savāc notekūdeņus no nelielām lokālām teritorijām. Rīdzenes, Krīvu un Rāmuļu NAI nodrošina sadzīves kanalizācijas notekūdeņu attīrīšanu attiecīgajiem ciematiem.

4.3.Dzeramā ūdens kvalitāte, patēriņš un ūdensapgāde

Centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus Cēsīs nodrošina Cēsu pilsētas SIA "Vinda". Uz šo brīdi centralizētā ūdensapgādes sistēma Cēsu pilsētā apkalpo apmēram 93% no pastāvīgajiem iedzīvotājiem, 7% Cēsu pilsētas ūdens patērētāju izmanto decentralizēto ūdeni – gruntsūdens aku ūdeni vai decentralizētos urbumus. Pēc projekta „Cēsu ūdenssaimniecības attīstības III kārtā” realizācijas (līdz 2013. gada 1. jūlijs) pilsētas teritorijā, kurā būs izbūvēta centralizētā ūdensapgādes sistēmas būs iespēja pievienoties ~ 16495 iedzīvotājiem un tas ir 99% no visiem Cēsu pilsētas iedzīvotājiem.

Pilsētā ir viena ūdensapgādes sistēma, kas apkalpo visu pilsētas teritoriju. Sistēma izmanto pazemes ūdeni, kuru iegūst no četrām lielaudas artēziskām akām, ar kopējo 417 m³/h. Artēzisko aku ūdenī ir paaugstināts dzelzs saturs, no 0.62 mg/l līdz 2.33 mg/l un paaugstināts Mg saturs. No aku lauka ar dziļurbuma sūkņiem neattīrītu ūdeni padod uz ūdens attīrīšanas iekārtām. Artēziskos sūkņus darbina automātiskā režīmā atkarībā no ūdens līmeņa tīrā ūdens baseinos attīrīšanas iekārtās. Zemes līmeņa starpības starp aku lauku un attīrīšanas iekārtām ir ~ 40m.

Cēsu pilsētas ūdens attīrīšanas iekārtas (ŪAI) atklātas 2001.gada jūnijā. Iekārtu jauda 10 200 m³/d. Attīrīšanas iekārtās ir tīrā ūdens baseini ar kopējo tilpumu 2000 m³. Pilsēta vidēji diennaktī patērē 2700 m³ tīrā ūdens. 2012. gadā tika veikti rekonstrukcijas darbi ŪAI. Galvenie akcenti tika likti uz patērētās elektroenerģijas samazināšanu, nomainot esošos sūkņus uz ekonomiskākiem un nomainot apkures sistēmu no elektriskās uz gaisa-ūdens apkures sistēmu.

Ūdens sadales tīkls pilsētā darbojas kā divas spiediena zonas (pazīstamas kā I un II pacēlums). Zemes līmeņi I pacēlumā ir robežās no 60 m līdz 105 m absolūtās augstuma atzīmēs.

Zemes līmeņi II pacēlumā ir robežās no 105 līdz 130 m absolūtās augstuma atzīmēs. II pacēluma pazemes ūdens rezervuāros (ietilpība 2000m³) ūdens ieplūst no I pacēluma sadales tīkla.

Lai apmierinātu patēriņa svārstības ūdensvada apgādes sistēmā, abās zonās ir ūdenstorņi, kuru katra tilpums 500 m³.

Cīrulišu rajons ir pievienots pie centralizētās ūdensapgādes sistēma. Ūdens Cīrulišu ūdens sūkņu stacijas rezervuāros ieplūst no I pacēluma zonas. Rezervuāru tilpums ir 250 m³ (2 x 125 m³). Tālāk no rezervuāriem ūdens ar sūkņu palīdzību tiek padots Cīrulišu rajonam.

Ūdensvada tīkla kopgarums ir apmēram 81 km (diametrs 25mm līdz 300mm). Vecākie cauruļvadi ir no ķeta, nedaudz arī no tērauda un polietilēna. ISPA un Kohēzijas fonda līdzfinansētajos projektos no jauna izbūvētie tīkli ir no polietilēna un ķeta caurulēm.

Ūdensvada cauruļvadi ir iebūvēti laika posmā no 1949. gada līdz 2012. gadam. Projektu ietvaros lielākie ieguldījumi, tika veikti jaunu tīklu izbūvē pilsētas rajonos, kuros nebija tīkli un Cīrulīšu rajona pievienošanai Cēsu pilsētas centralizētajai ūdensapgādes sistēmai. Turpmāk būtu nepieciešams veikt tīklu rekonstrukciju atsevišķās pilsētas ielās. Vēl nav pilnībā pabeigta tīklu būvniecība III kārtas projekta ietvaros. Šī projekta ietvaros vēl tiks izbūvēti no jauna un rekonstruēti 2,0 km ūdensvada tīklu.

Centralizētā ūdensapgāde Vaives pagasta teritorijā notiek četrās apdzīvotās vietās. Rīdzenē ūdeni saņem no diviem artēziskiem urbumiem, kuri atrodas ciemata teritorijā. Artēziskais urbums „Centrs-2” strādā ar jaudu (8.0 l/s), taču urbums „Centrs-1” ir rezerves aka ar jaudu (2.2 l/s).

Vaives pagasta ciemos centralizētās ūdensapgādes kvalitāte nav apmierinoša. Kopējais ūdensvada tīkla garums Rīdzenē ir 1500 m. Ūdens nonāk pie patērētājiem pa maģistrāliem tīkliem Ø 100 un Ø 50, kuri ir izbūvēti no ķeta, un pievadiem un centrāliem tīkliem Ø 25 - 50 no PVC. Tīklu izbūves gadi ir no 1982 – 1984 un no 1993- 1994. To stāvoklis ir kritisks.

Centralizētā ūdensapgāde Krīvos tiek realizēta no artēziskā urbuma, kurš atrodas ciema teritorijā. Artēziskais urbums „Centrs Krīvi” strādā ar jaudu (3 l/s). Ūdens bez attīrīšanas tiek padots patērētājiem.

Kopējais ūdensvada tīkla garums Krīvos ir 1458 m. Ūdens nonāk pie patērētājiem pa maģistrāliem tīkliem Ø 100 un Ø 50, kuri ir izbūvēti no ķeta, un pievadiem un centrāliem tīkliem Ø 25 - 40 no PVC. Tīklu izbūves gadi ir no 1967 – 1970 un no 1987- 1988. Līdz ar to ūdensvadu tīkli ir sliktā stāvoklī.

Pēc ES ERAF projekta ieviešanas, kas tiks ieviests 2013. Gadā, dzeramā ūdens kvalitāte Rīdzenes un Krīvu ciemos uzlabosies.

Rāmuļos ūdensapgāde tiek realizēta no viena urbuma, kurš atrodas Rāmuļu skolas internāta teritorijā. Tā jauda ir 2.0 l/s. Dzeramā ūdens sagatavošana nav. Skolas pagrabā atrodas spiedkatls ar 500 l tilpumu un 3 At spiedienu. Ūdensapgādes tīklu kopējais garums ir 300m. Cauruļvadi ir no polietilēna ar Ø 32 mm. Ūdensapgādes tīklu izbūves gads ir 1972. To stāvoklis ir kritisks.

Centralizētajai ūdensapgādei Mežmaļu ciemā pieslēgti 35 ciema iedzīvotāji. Centralizētajā ūdensapgādes sistēmā ūdens bez attīrīšanas tiek padots no 1 artēziskā urbuma ar jaudu 0,8 l/s. Urbums atrodas tālu no ēkām, kuras ir jāapgādā ar ūdeni. Ūdens tornis atrodas kritiskā stāvoklī, jo pastāvīgi notiek ūdens noplūde. Ūdens tornis atrodas uz privātās zemes.

Vaives pagasta teritorijā ir 17 darbojošies pazemes urbumi, 3 urbumi netiek darbināti un ir tamponējami.

4.4. Atkritumu apsaimniekošana

Cēsu novada atkritumu apsaimniekošanu reglamentē Latvijas valsts likumdošanas akti, Ziemeļvidzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2006. - 2013.gadam un Cēsu novada domes apstiprinātie saistošie noteikumi.

Ministru kabinetā apstiprinātā Ziemeļvidzemes reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna 2006. - 2013. gadam (LR Ministru Kabineta 26.09.2006. noteikumi Nr. 797) mērķis ir nodrošināt pamatinformāciju un rīcības programmu, kas nepieciešama likumdošanas prasībām atbilstošas atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstībai Ziemeļvidzemes reģionā.

Ziemeļvidzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns 2006. - 2013.gadam paredz, ka viena atkritumu radītāja (fiziskas personas) saražotais atkritumu daudzums Cēsīs ir 1,5 m³ vai 300 kg/gadā.

Sadzīves atkritumi

SIA "Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas organizācija" (ZAAO) ir Ziemeļvidzemes reģiona pašvaldību 1998. gadā dibināts uzņēmums ar mērķi sniegt kvalitatīvus atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus fiziskām un juridiskām personām visā Ziemeļvidzemes reģionā.

Uzņēmuma īpašnieki ir Ziemeļvidzemes reģiona 22 pašvaldības. 2011. gadā ZAAO pievienojās arī Balvu novada pašvaldība. No 2005. gada 1. janvāra ZAAO piederošais cieta sadzīves atkritumu poligons (CSA) „Daibe” ir vienīgā visu Ziemeļvidzemes reģiona sadzīves atkritumu apstrādes un noglabāšanas vieta.

Cēsu novadā 2011 gadā tika savākti 53071,18 m³ (11893.24 t) sadzīves atkritumu.

Salīdzinājumam - atkritumu daudzuma dinamika

8.tabula

Atkritumu veids	apjoms m ³ 2007.g	apjoms m ³ 2011.g
Nešķiroti atkritumi	38 599 (Cēsis) Vaive	39 337
Šķirotie atkritumi	9357	12934
Zaļie atkritumi	559	800 ⁶
KOPĀ	48 515	53 071
Atkritumu daudzums uz 1 iedzīvotāju	2,66 m ³	2,74 m ³

Atkritumu šķirošana

Apzinoties resursu taupīšanas un atkritumu šķirošanas nozīmi ilgtspējīgas pilsētvides veidošanā, Cēsīs tiek pilnveidota atkritumu šķirošanas sistēma. Cēsu pilsētā ir 2 EKOlaukumi. Gan iedzīvotāji, gan juridiskas personas EKO laukumā bez maksas var nodot sašķirotus atkritumus, t.i., stikls, papīrs (makulatūra), polietilēna plēves un PET dzērienu pudeles, kas pēc pāršķirošanas šķirošanas līnijā poligonā „Daibe” pārtop par otrreizējām izejvielām un tiek nodotas pārstrādes uzņēmumiem. EKO laukumā iedzīvotāji bez maksas var nodot arī sadzīves bīstamos atkritumus - luminiscentās lampas, baterijas un akumulatorus, kā arī neizjauktu sadzīves elektrotehniku - ledusskapjus, gāzes plītis, veļas mašīnas, televizorus u.c. elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumus.

Bez EKO laukuma Lapsu ielā 19, Cēsu pilsētā 2012 gadā izbūvēts EKOlaukums Bērzaines 31, kas pārsvarā paredzēts Bērzaines ielas un Cīrulīšu ielas apkārtnes iedzīvotājiem. Dažādās Cēsu novada vietās (daudzdzīvokļu māju pagalmos, privātmāju rajonos u.c.) ir izveidoti 44 EKO punkti Cēsu pilsētā - konteineri atsevišķu atkritumu veidu vākšanai, kur viens konteiners paredzēts iepakojuma (papīrs, polietilēns, PET pudeles un metāls), 35 konteineri paredzēti stikla savākšanai, Vaives pagastā 4 konteineri, stikla (pudeļu un burku) un 4 konteineri iepakojuma vākšanai. Pilsētā ir izvietoti 17 konteineri PET dzērienu pudeļu

⁶ Uzrādīts tikai ZAAO savāktais un Daibes atkritumu poligonā nodotais bioloģiski pārstrādājamo atkritumu daudzums.

vākšanai, Vaives pagastā Rīdzenē ir 2 konteineri atsevišķu atkritumu vākšanai, Krīvos arī ir 2 konteineri atsevišķu atkritumu vākšanai.

2011. gadā ieviests arī jauns pakalpojums - EKO kaste daudzdzīvokļu māju kāpņu telpās. Tā domāta iedzīvotājiem nevajadzīgo preses izdevumu un reklāmas bukletu izmešanai, kas, pēc pētījuma rezultātiem, vienā pilsētas dzīvoklī gadā sastāda pat līdz 0,2 m³. Pakalpojums ir bezmaksas. Savāktā makulatūra tiek nogādāta papīra pārstrādes rūpnīcām. Arī citas otrreizējās izejvielas tiek izmantotas jaunu un skaistu lietu radīšanai Latvijā un Eiropā. Zaļo atkritumu savākšanai paredzēti ekomaizi (1,1 m³ tilpumā) .

Atkritumu šķirošanas iemaņas pašvaldībā palielinās, jo arvien vairāk tiek izmantots.

Bīstamie atkritumi

Nozīmīgākie bīstamo atkritumu radītāji ir autoservisi un transporta organizācijas, kurās rodas liels daudzums atstrādātās eļļas, nederīgi akumulatori, eļļas filtri un citi atkritumi. Eļļas pamatā tiek uzkrātas uzņēmumu teritorijā un tiek nodotas otrreizējai izmantošanai vai utilizācijai. Daudz bīstamo, medicīnisko atkritumu rodas pašvaldības SIA "Cēsu klīnika", kur tie tiek uzkrāti speciālos konteineros un nogādāti bīstamo atkritumu apsaimniekošanas firmām.

Kopš 2004. gada jūnija mājāsaimniecību sadzīves bīstamos atkritumus-akumulatorus, baterijas, krāsu bundžas, luminiscentās lampas, aerosolu flakoniņus bez samaksas var novietot šķirošanas laukumā Lapsu ielā 19. 2009. gadā tika atvērts otrs šķirotu atkritumu pieņemšanas laukums Bērzaines 31, Cēsīs. Uzņēmumi par bīstamo atkritumu savākšanu slēdz līgumus ar apsaimniekotājām organizācijām, kuras ir saņēmušas atļaujas darbībām ar bīstamajiem atkritumiem Cēsu pilsētā. Sistēma šajā sektorā nav pietiekami sakārtota, līdz ar to pieļaujams, ka daži bīstamo atkritumu veidi nonāk kopējā atkritumu plūsmā.

2010. gadā no Cēsu novada teritorijas tika savākts 29,76 t bīstamo atkritumu. 2011. gadā Vaives pagasta Paučos, bezsaimnieka šķūnī tika konstatētas ap 20 t bīstamo atkritumu-pesticīdi un citas ķīmikālijas, kas tika lietotas padomju laikā Cēsu MīS aktīvajā darbības periodā. 2012. gadā ar Cēsu novada pašvaldības finansējumu AS BAO uzsāka šo atkritumu izvešanu uz bīstamo atkritumu poligonu.

4.5.Riska objekti

Cēsu pilsētā ir viens oficiāli reģistrēts šādi bīstamā industriālā riska objekts:

- Cēsu naftas bāze, Birzes ielā 2 – gaišo naftas produktu uzglabāšana un realizācija mazumtirdzniecībā.

Potenciāli piesārņotās teritorijas

Potenciāli piesārņotas vietas ir teritorijas, kurās pagātnes saimnieciskās darbības rezultātā radies grunts vai augsnes piesārņojums, kurš var nelabvēlīgi ietekmēt vidi, apdraudēt cilvēka veselību un dzīvību, fizisko un juridisko personu īpašumu un intereses, un kurš nav pierādīts ar izpēti un analīžu rezultātiem.

Potenciāli piesārņotas vietas un platības ir apzinātas, ņemot par pamatu Valmieras RVP iesniegtos sākotnējos datus un izvērtējot iepriekšējo gadu saimnieciskās darbības, kuru rezultātā varētu būt ietekmēta augsnes, grunts un gruntsūdeņu kvalitāte, mainījušies to fizikāli ķīmiskie parametri.

Pēc Vides datu centra datu bāzes datiem, pilsētā ir reģistrētas sekojošas potenciāli piesārņotas vietas un teritorijas:

9.tabula Piesārņotās vietas

NPK	Vietas nosaukums	Darbības nozare	Adrese	Piezīmes
1.	SIA "Aleta" DUS	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Jāņa Poruka ielā 49,	0,6 ha platībā, pašreizējā DUS darbojas kopš 1995.gada, padomju laikā šajā vietā bija cita DUS.
2.	AS CATA DUS	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Jāņa Poruka ielā 8	0,4 ha platībā, DUS darbojas apmēram 30 gadus
3.	MPVAS "Latvijas nafta" DUS Nr.18	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Lapsu ielā 36	0,6 ha platībā, DUS darbojas kopš 1972. gada
4.	Centrālās katlu mājas teritorija	4030-Tvaika un karstā ūdens piegāde	Rūpniecības ielā 13	apmēram 5,3 ha (teritorijā izvietotas mazuta cisternas un mazuta pārkraušanas mezgls no dzelzceļa vagoniem. Kopējais aktīvā laika periods no 1976-2001. Kopš 1976. gada uzņēmums darbojās kā centrālais novada siltuma padeves punkts ar 2 tvaika un 2 ūdenssildāmajiem apkures katliem, kuru kopējā jauda bija 60 MW. Mazuta patēriņš gada laikā bija no 6-9 tūkst. tonnu. Kopējais mazuta apgrozījums ar pārlišanu klientiem – 16-29 tūkst. tonnu. Mazuta tilpnes ar ietilpību 5 tūkst. tonnu netiek izmantotas kopš 2001 gada);
5.	SIA "EAST WEST TRANSIT" Cēsu naftas bāze un MPVAS "Latvijas nafta", DUS Nr.17	5151-Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība	Birzes ielā 2	2, 4,79 ha platībā (degvielas bāze ir darbojusies kā vairumtirdzniecības bāze ar apjomu no 25 - 50 000 tonnas degvielas aktīvajā degvielas tirdzniecības periodā. Bāzes ierīkošanas laiks-1940 gads. Pašlaik teritorijā ir Vidzemes reģionālā degvielas uzglabāšanas bāze);

10.tabula Potenciāli piesārņotās vietas

NPK	Vietas nosaukums	Darbības nozare	Adrese	Piezīmes
1.	SIA „	2300- KOKSA,	Piebalgas 93	Kokogļu ražotne,

	REIFEKS", kokogļu ražotne	NAFTAS PĀRSTRĀDES PRODUKTU UN KODOLDEGVIELAS RAŽOŠANA		darbu izbeigusi
2.	SIA "Lukoil Serviss", degvielas un gāzes uzpildes stacija „Cēsis”	5050 -Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Valmieras 12	degvielas uzpildes stacija ar degvielas daudzumu (lielākais kopējais degvielas daudzums, kas pārsūknēts pēdējo triju gadu laikā) 2000 un vairāk kubikmetru gadā
3.	Cēsu nepilngadīgo audzināšanas iestādes katlu māja	4030 -Tvaika un karstā ūdens piegāde	Gaujas 23	Katlu māja ar akmeņoglēm, darbības periods 65 gadi
4.	SIA Tīrības nams, ķīmsikā tīrītava	9301 - Tekstilizstrādājumu un kažokādas izstrādājumu mazgāšana un ķīmiskā tīrīšana	Rīgas 32	tekstilizstrādājumu un kažokādas izstrādājumu mazgāšana un ķīmiskā tīrīšana
5.	SIA "Cēsu RPB" DUS	5050 -Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	<i>Eduarda Veidenbauma iela 12</i>	0,4 ha platībā, DUS darbojas kopš 1996. gada.
6.	DUS VAS Virši A DUS	5050 -Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Raiņa iela 23	DUS
7.	CBR bāze ar dzeltzceļa mezglu	6010 -Dzelzceļa transports	Austrumu ielā	aptuveni 1,2 ha (bitumena izkraušana un pārkraušana pazemes un virszemes tvertnēs, pazemes tvertnes tilpumu lēš 600 m3, bet 2 virszemes tvertnes, katra 50 m3 liela. Aktīvajā darbības periodā gada laikā tika pārkrauts apmēram 6000 m3 bitumena gadā. Pašlaik pazemes tvertne ir

				aizbērtā un noformēta ar slēgto darbu izpildes aktu);
8.	Agroķīmijas bijusī bāze ar dzelzceļa mezglu	5120- Lauksaimniecības izejvielu un dzīvību lopu vairumtirdzniecība	Tirgoņu ielā	teritorijas 1,3 ha, (šajā teritorijā padomju laikos uzglabājušas ķīmikālijas un minerālmēsli, pesticīdi, pašlaik teritorijā nav kaitīgu vielu pārpalikumu, angāros mainīties uzņēmējdarbības veids, dzelzceļa sliedes daļēji demontētas, daļa privatizētas);
9.	Cēsu ARR teritorija, mazuta saimniecība	5151- Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība	A. Kronvalda 40	6,2 ha, (Aktīva darbība turpinājusies 40 gadus: intensīva metālapstrāde, izmantojot smagos metālus; degvielas un mazuta uzglabāšana);
10.	ZS 2.brigāde, Aizsardzības ministrijas valdījuma objekts	7511- Vispārīgā valsts dienestu darbība	Valmieras 8	3 ha platībā, (bijušās degvielas un munīcijas noliktavas)

Informācijas avots: VGMA datu bāze 2012g.

Pašvaldībā ir uzsākts darbs pie degradēto un potenciāli degradēto objektu reģistrācijas. Lai apzinātu objektus un izstrādātu uz ilgtspējīgas attīstības principiem balstītu degradēto un potenciāli degradēto objektu un teritoriju novērtēšanas metodiku pašvaldībām, aprobēt to Cēsu pilsētā, maģistra darba ietvaros Latvijas Universitātes Ģeogrāfijas un Zemes zinātņu fakultātes maģistra studiju programmas „Telpiskās attīstības plānošana” studente veic pētījumu.

4.6.Troksnis

Latvijas normatīvajos aktos troksnis ir definēts kā gaisa vidē nevēlamas, traucējošas visu veidu skaņas, kas rada diskomfortu, ietekmē dzirdi un traucē akustisko saziņu. Vides troksnis ir cilvēka darbības radīts āra troksnis, piemēram, troksnis, ko rada

transportlīdzekļi, ceļu satiksme, dzelzceļa satiksme, gaisa satiksme, troksnis, kas rodas rūpnieciskās darbības zonās.

Troksnis gaisā pārvietojas kā skaņas viļņi, tajā pat laikā šī trokšņa avoti var arī radīt kaitīgas vibrācijas, kas iedarbojas caur zemi un dažādām cietām vielām vai virsmām.

Cēsu novadā nopietnākie trokšņa avoti ir dzelzceļš un autotransports. Rūpniecības uzņēmumu, kas rada paaugstinātu troksni, pašvaldībā nav.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2004. gada 13. jūlija noteikumu Nr. 597 "Vides trokšņa novērtēšanas kārtība" 2. pielikumu trokšņa rādītāju $L_{\text{diēna}}$, L_{vakars} , L_{nakts} trokšņa robežlielumi neattiecas uz tām teritorijas daļām, kuras atrodas dzelzceļa zemes nodalījuma joslā vai dzelzceļa aizsargjoslā, ja noteicošais trokšņu emisijas avots ir vilcienu radītā kustība.

5. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

Cēsu novada Attīstības programma 2013.-2019.gadam neparedz alternatīvu rīcību scenārijus vai variantus. Salīdzinājumu iespējams veikt ar tā saukto „nulles alternatīvu”, izvērtējot situāciju, kurā plānošanas dokuments netiek realizēts vispār. Attīstības programma ir teritorijas plānošanas procesa sastāvdaļa, kas izstrādāta vidējam termiņam no 2013. līdz 2019. gadam. Programma nosaka Cēsu novada attīstību vidējā termiņā, iezīmē galvenos ilgtermiņa attīstības virzienus, kā arī atspoguļo pašvaldības turpmāko izaugsmi un tās ietekmi uz apkārtējo teritoriju attīstību. Attīstības programmā definēta Cēsu novada attīstības vīzija, misija, stratēģiskie mērķi un tam atbilstošas ilgtermiņa un vidēja termiņa attīstības prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi, investīciju plāns, ņemot vērā integrētās pieejas telpisko, tematisko un laika dimensiju. Definējot misiju un vīziju, tiek noteiktas galvenās pašvaldības darbības vērtības, mērķi, virzieni un konkrēti uzdevumi turpmākajam plānošanas periodam.

Cēsu novada **vīzija:**

Vidzemē vadošais novads, kas ir ekonomiski aktīvs, mūsdienīgi kultūrvēsturisks un ar stabili iedzīvotāju skaitu

Īstenojot „nulles alternatīvu”, ja Cēsu novada Attīstības programma netiktu izstrādāta un īstenota, novada attīstība notiktu haotiskāk, svarīgu lēmumu pieņemšana tiktu balstīta uz subjektīviem pamatiem, kā arī daudz sarežģītāk būtu plānot pašvaldības budžetu, būtiski, ka ilgspējīga budžeta plānošana būtu apgrūtināta.

Balstoties uz Cēsu novada līdzšinējo attīstības virzienu un tempu, stratēģisko atrašanās vietu Vidzemes reģionā, novada vērtībām: kultūrvēsturisko mantojumu, dabas vidi, tradīcijām un iedzīvotāju vajadzībām Cēsu novada attīstībai ir izvirzīti trīs **stratēģiskie virzieni**, kas viens otru papildina un ir ciešā mijiedarbībā

1. Spēcīga un konkurētspējīga uzņēmējdarbības vide ;

2. Augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte, nodrošinot pieejamu un kvalitatīvu izglītību, veselību, mājokli ;
3. Saglabāta un attīstīta unikāla kultūrvide un dabas vide

Būtiskākās negatīvās ietekmes plānošanas dokumenta neīstenošanas gadījumā :

- darba vietu trūkums novada iedzīvotājiem, iedzīvotāju pastiprināta migrācija uz galvaspilsētu un ārzemēm;
- neapsaimniekoti privāti īpašumi, Sosnovska latvāņa *Heracleum sosnowsky* izplatība
- skolēnu skaita samazināšanās izglītības iestādēs;
- nepietiekoši attīstīta infrastruktūra un inženiertīkli uzņēmējdarbības attīstībai;
- nesabalansēts darba tirgus pieprasījums un piedāvājums;
- neefektīva novada transporta sistēma un sabiedriskā transporta pakalpojumi;
- iedzīvotājiem nepietiekoši nodrošināti komunālie pakalpojumi, izglītības pakalpojumi, drošība, mājokļa pieejamība;
- nekvalitatīvi pašvaldības pakalpojumi;
- nepietiekoši saglabāts dabas un kultūrvēsturiskais mantojums un tradīcijas, mūsdienīgu prasībām neatbilstoša kultūras infrastruktūra;
- nepietiekošs kultūras pakalpojumu klāsts un nepietiekoša iedzīvotāju līdzdalība kultūras procesos;
- nepietiekams tūrisma infrastruktūras nodrošinājums bieži apmeklētos dabas tūrisma objektos
- vizuāli nesakārtota un nedroša novada publiskā telpa;
- iedzīvotāji nepietiekoši nodrošināti ar kvalitatīvu rekreācijas telpu;
- neatbilstoši sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība, nepietiekoši veselības uzlabošanas pakalpojumi

6. Teritorijas, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt

Ieviešot Attīstības programmā paredzētos pasākumus, jāņem vērā vides aspekti, pat ja sākotnēji plānotais pasākums šķiet vides kvalitāti uzlabojošs.

Analizējot plānošanas dokumenta īstenošanai paredzētos pasākumus, jāņem vērā šādi vides aizsardzības aspekti:

- kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana iedzīvotājiem
- vides kvalitātes saglabāšana novada teritorijā un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana;

Izanalizējot attīstības programmas projektu, publiski pieejamo informāciju, kas raksturo vides stāvokli, un citu informāciju, vides pārskata projekta izstrādātājs ir konstatējis galvenās vides problēmas Cēsu novada teritorijā:

piesārņojums	•Mazo upīšu, strautu, meliorācijas sistēmu piesārņojums ar sadzīves notekūdeņiem, ko rada nesankcionētas notekūdens noplūdes. •Augsnes piesārņojums ar notekūdeņiem no nosēdakām •Gaisa piesārņojums pilsētā ar izmešiem no māsaimniecību kurtuvēm un individuālajām katlu mājām (novērojams ziemas periodā) •Periodisks gaisa piesārņojums no SIA "Cēsu miesnieks" ražotnes
transporta radītie rsiki	•Dzelzceļa satiksmes intensitāte, kas rada gaisa piesārņojumu un troksni, bīstamo kravu pārvadājumu iespējama risks avāriju gadījumā •augsta satiksmes intensitāte uz autoceļa Rīga- Veclaicene A2 , kā arī bīstamo kravu pārvadājumu iespējama risks avāriju gadījumā •Labiekārtotu autostāvvietu trūkums vecpilsētes tuvumā
nepietiekoša infrastruktūra	•Aktīvās tūrisma infrastruktūras trūkums iedzīvotājiem •Daudzdzīvokļu māju augstais tehniskais nolietojums un nepietiekamā infrastruktūra Rīdzenes ciemā; •Atkritumu apsaimniekošanas sistēmas trūkums lauku teritorijās, nepietiekoša bioloģiski pārstrādājamo atkritumu apsaimniekošana visā novadā
teritoriju degradēšanās	•Mežu bioloģiskās daudzveidības noplicināšanās pilsētas tuvumā - piesārņojums ar atkritumiem, meža izbraukāšana; •Nepietiekoša teritoriju apsaimniekošana, kā rezultātā teritorijas aizaug ar krūmiem, invazīvajām sugām (Sosnovska latvāni <i>Heracleum sosnowky</i>, Kanādas zeltslotiņu un Puķu sprigani), tiek piesārņotas ar atkritumiem; •Nepietiekoša īpašumu apsaimniekošana, kā rezultātā palielinās degradēto teritoriju platības;

Attīstības programmas izstrādes procesā ievērojama uzmanība pievērsta vides kvalitātes un dabas aizsardzības prasību izvērtēšanai.

Vides problēmas plānots risināt, ieviešot uzdevumus stratēģisko mērķu sasniegšanai: augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte, nodrošinot pieejamu un kvalitatīvu izglītību, veselību, mājokli un saglabāta un attīstīta unikāla kultūrvide un dabas vide

Kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana iedzīvotājiem saistīta ar šādām rīcībām, kas iekļautas Attīstības programmas stratēģiskajā daļā :

Dzīves telpas sakārtošana

- Uzlabot energoefektivitāti pašvaldības īpašumos un pašvaldības uzņēmumos, uzlabot komunālo pakalpojumu pieejamību un kvalitāti - attīstīt ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu tehnisko stāvokli, attīstīt siltumapgādes sistēmu, modernizēt atkritumu apsaimniekošanas sistēmu.
- Nodrošināt labu pārvietošanos māja – darbs, veicot pilsētas maģistrālo ielu rekonstrukciju, sakārtojot vietējas nozīmes dzīvojamās ielas, sakārtojot pašvaldības ceļus Vaives pagastā, sakārtojot gājēju un velosipēdistu ceļus, kas nav saistīti ar ielām, veicināt sabiedriskā transporta pieejamību.
- Uzlabot publisko telpu blīvi apdzīvotās vietās- labiekārtot atpūtas vietas dažādām vecuma un interešu grupām dzīvojamās kvartālos un ciemos; attīstīt sporta aktivitāšu teritorijas;

Dabas vide un kultūrvide

- Saglabāt un labiekārtot dabas teritorijas - attīstīt Cēsu dabas un kultūrvēsturisko parku par nozīmīgu dabas vides veidotāju un brīvā laika pavadīšanas vietu; sakārtot pilsētas parkus, skvērus, upīšu gravas un mežus; labiekārtot unikālos dabas objektus – Gaujas piekraste, Dāvida avotus, u.c. ; sakārtot ainaviskos skatu punktus visā novadā

Vides kvalitātes saglabāšana novada teritorijā un bioloģiskās daudzveidības saglabāšana saistīta ar šādām rīcībām, kas iekļautas Attīstības programmas stratēģiskajā daļā :

Dzīves telpas sakārtošana

- Modernizēt atkritumu apsaimniekošanas sistēmu, samazinot nelegālo atkritumu izmešanas vietu skaitu un apjomu;
- Sakārtot gājēju un velosipēdistu ceļus, kas nav saistīti ar ielām, samazinot mežu un Gaujas piekrastes biotopu izbradāšanu un izbraukāšanu;
- Virszemes un pazemes ūdeņu kvalitātes uzlabošana, mazinot piesārņojošo vielu emisijas ūdenī, modernizējot un paplašinot ūdensapgādes un kanalizācijas tīklus, uzlabojot lietusūdens savākšanas sistēmu;
- Ūdenssaimniecības attīstības projekti Vaives pagasta ciemos un Cēsu pilsētā, uzlabos Gaujas upes un mazo Gaujas pieteku ūdens kvalitāti, veicinās ūdens kvalitāti Amatas un tās pieteku upēs, bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos Natura 2000 teritorijās un vietējās nozīmes īpaši aizsargājamajās teritorijās;

Dabas vide un kultūrvide

- Veicināt degradēto industriālo teritoriju sakārtošanu (grausti, pamestie īpašumi), mazinot degradēto teritoriju ietekmi uz ainavu un biotopiem;
- Labiekārtot unikālos dabas objektus – Gaujas piekraste, Dāvida avoti, u.c., mazinot tūristu ietekmi uz īpaši aizsargājamiem biotopiem

- Veicināt Sosnovska latvāņa *Heracleum sosnowsky* izplatības mazināšanas pasākumus.

Bioloģiskās daudzveidības samazināšanos Attīstības programmas realizācijas ietekmē var izraisīt rīcības, kas paredzētas 1. prioritātes sasniegšanai- Jaunu uzņēmumu piesaiste un esošo uzņēmumu attīstība, kas paredz attīstīt jaunas industriālās teritorijas (pašvaldības un privātās), rekonstruējot vai izbūvējot ielas, ceļus, inženiertīklus. Lai mazinātu plānotās rīcības ietekmi uz iedzīvotāju dzīves kvalitāti un uz vidi, nepieciešams rūpīgs novada teritorijas izvērtējums, iestrādājot teritorijas plānojumā nosacījumus uzņēmējdarbības virzieniem un pieļaujamajiem piesārņojuma robežlielumiem.

7. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi, to iekļaušana plānošanas dokumentā

Galvenie starptautiskie vides aizsardzības mērķi un principi ir noteikti ANO Riodežaneiro deklarācijā „Par vidi un attīstību” (1992.) un citos starptautiskos līgumos, kā arī nacionālajā likumdošanā – „Vides aizsardzības likumā” (2006.). ES Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir viens no būtiskākajiem ES stratēģiskajiem plānošanas dokumentiem, kas nosaka ES virzību uz ilgtspējīgu attīstību.

Konvencijas par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību – Bernes konvencijas (1979) mērķi ir aizsargāt savvaļas floru un faunu un to dabiskās dzīvotnes, īpaši sugas un dzīvotnes, kuru aizsardzībai nepieciešama vairāku valstu sadarbība. Īpaši akcentēta apdraudēto un izzūdošo sugu aizsardzība. Minētās Konvencijas prasību izpildē Latvijā nozīmīga vieta ir arī Cēsu novadam, kura teritorijā atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kas ir bagātas ar reti augiem, putniem un nozīmīgiem biotopiem.

Konvencijas par bioloģisko daudzveidību – Riodežaneiro konvencijas (1992) uzdevumi ir bioloģiskās daudzveidības saglabāšana un ilgtspējīgas attīstības nodrošināšana. Galvenais uzdevums dalībvalstīm – bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un tās ilgtspējīgas izmantošanas jautājumu integrēšana jau esošajās valsts stratēģijās, plānos un programmās, un nepieciešamo stratēģiju un citu dokumentu izstrādāšana.

ES ir izstrādātas Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEC „Par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību” (Biotopu direktīva) un Eiropas Padomes Direktīva 79/409/EEC „Par savvaļas putnu aizsardzību” (Putnu direktīva). 92/43/EEC direktīvas mērķis ir sekmēt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskos biotopus un savvaļas faunu un floru ES esošo dalībvalstu teritorijā.

79/409/EEC direktīvas mērķis ir visu ES dalībvalstu teritoriju apdzīvojošo savvaļas putnu sugu ilgtermiņa aizsardzība un saglabāšana. Abās direktīvās noteiktās prasības putnu un biotopu aizsardzībā Latvijā ir nostiprinātas ar Latvijā pašreiz spēkā esošajiem dabas aizsardzības tiesību aktiem un tajos noteiktajiem ierobežojumiem un aprobežojumiem gan attiecībā uz privāto zemes īpašnieku, gan pašvaldību, gan valsti kā zemes īpašnieku.

Starptautiskie vides aizsardzības mērķi ir noteikti Eiropas Vides aizsardzības rīcības programmā „Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle”. Uz Attīstības programmu ir attiecināmi šādi šīs rīcības programmas mērķi: klimata izmaiņu jomā – stabilizēt siltumnīcas efekta gāzu koncentrāciju atmosfērā līmenī, kas neizraisa klimata izmaiņas; dabas un bioloģiskās daudzveidības jomā – aizsargāt un atjaunot dabiskās ekosistēmas un apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos Eiropas un globālā mērogā; vides,

veselības un dzīves kvalitātes jomā – sasniegt tādu vides kvalitāti, ka cilvēka radītais piesārņojums, tai skaitā, dažādi starojumi, nepalielina ietekmi vai risku sabiedrības veselībai; dabas resursu un atkritumu jomā – nodrošināt, ka atjaunojamo un neatjaunojamo dabas resursu patēriņš nerada papildus slodzi videi, un panākt, ka ekonomisko izaugsmi nosaka nevis resursu izmantošanas, bet gan izmantošanas efektivitātes pieaugums.

Vides politikas pamatnostādnes 2009.-2015. gadam ir sagatavotas un tiks izmantotas, lai veidotu pamatu vides kvalitātes saglabāšanai un atjaunošanai, kā arī dabas resursu ilgtspējīgai izmantošanai. Cilvēka ietekmes uz vidi un dabu rezultātā tiek nodarīti dažādi kaitējumi.

Kaitējums videi — novērtējamās nelabvēlīgas dabas resursu izmaiņas vai izmērāma ar dabas resursu saistīto funkciju pasliktināšanās, kas var rasties tieši vai netieši; savukārt ar dabas resursu saistītā funkcija ir labums, ko sabiedrība vai vide gūst no attiecīgā dabas resursa. Kaitējums augsnei vai zemes dzīlēm — pārveidošana vai piesārņojums, kuru izraisa ķīmisko vielu, ķīmisko produktu, organismu vai mikroorganismu tieša vai netieša ievadīšana augsnē vai zemes dzīlēs un kurš būtiski nelabvēlīgi ietekmē cilvēku veselību vai vidi, kaitējums īpaši aizsargājamām sugām vai biotopiem — postījumi, kuriem ir būtiska nelabvēlīga ietekme uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām vai mikroliegumiem, īpaši aizsargājamo sugu vai biotopu labvēlīga aizsardzības statusa sasniegšanu vai uzturēšanu. Kaitējums ūdeņiem — kaitējums, kuram ir būtiska nelabvēlīga ietekme uz konkrēta ūdens objekta ekoloģisko vai ķīmisko kvalitāti, kvantitatīvo stāvokli vai ekoloģisko potenciālu.

Līdz ar to ir jāveic neatliekami pasākumi — visi nepieciešamie un praktiski iespējamie pasākumi situācijas pārvaldīšanai, vidē nonākušo piesārņojošo vielu norobežošanai un savākšanai un citu kaitējumu izraisīto faktoru novēršanai, lai ierobežotu vai nepieļautu turpmāku kaitējumu videi un nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku veselību vai ar dabas resursu saistīto funkciju pasliktināšanos.

Cēsu novadā, vērsot uzmanību uz industriālo teritoriju attīstību, ir jārada kompromiss starp teritorijas ekonomisko izaugsmi, sociālā taisnīguma un dabas aizsardzības prasību ievērošanu, ņemot vērā novadā esošās īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000).

Ilgtspējīgas attīstības jēdziens definēts Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Pasaules Vides un attīstības komisijas ziņojumā „Mūsu kopējā nākotne” (saukts arī par Bruntlandes komisijas ziņojumu, 1987). Ilgtspējīga attīstība tiek skaidrota kā „attīstība, kas nodrošina šodienas vajadzību apmierināšanu, neradot draudus nākamajai paaudzei vajadzību apmierināšanai”. Ilgtspējīgu attīstību raksturo trīs savstarpēji saistītas dimensijas: vides, ekonomiskā, sociālā. Tas nozīmē, ka stingras vides aizsardzības prasības un augsti ekonomiskie rādītāji nav pretrunā un ka ekonomiskā augšupeja nedrīkst degradēt vidi.

Baltijas jūras reģiona pilsētu ilgtspējīgas attīstības stratēģija. Šis dokuments uzsver, ka nepieciešami pasākumi, kas veicinātu iedzīvotāju zināšanu paplašināšanu un apziņas celšanu.

„Latvijas ilgtspējīgas attīstības pamatnostādnes”, kas apstiprinātas ar MK rīkojumu Nr.436 (15.08.2002.) nosaka valsts līmeņa rīcību ilgtspējīgas nodrošināšanai visās galvenajās nozarēs. Latvijas ilgtspējīgas attīstības mērķi, uz kuriem pamatojas arī Cēsu novada pašvaldības attīstības programma 2013.–2019.gadam, ir šādi:

- jānodrošina droša un veselību neapdraudoša vide pašreizējai un nākamajai paaudzei;

- jānodrošina pietiekami pasākumi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai;
- jāattīsta atbildīga attieksme pret dabas resursiem un nepārtraukti jāpaaugstina resursu izmantošanas efektivitāte.

Ūdeņu aizsardzības jomā:

- jāveicina ilgtspējīga un racionāla ūdens resursu lietošana;
- jāaizsargā ūdens ekosistēmas, no ūdens tieši atkarīgās sauszemes ekosistēmas un mitrājus, jāuzlabo to stāvoklis;
- jānodrošina laba kvalitāte (stāvoklis) visos pazemes un virszemes ūdeņos, jānovērš to tālāka piesārņošana un pakāpeniski jāsamazina esošais piesārņojums u.c..

Dabas resursu izmantošanas jomā:

- jānovērš mežu seguma samazināšana, nosakot ierobežojumus mežainu apvidu transformēšanai;

Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas jomā:

- jāsaglabā un jāatjauno ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidība;
- jāsaglabā un jāveicina vietējo savvaļas sugu daudzveidība;
- jāveicina tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanos;
- Jānodrošina dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu izmantošanu.

Tūrisma jomā

- jāattīsta vietējais tūrisms;
- jāattīsta velo tūrisms;
- jāattīsta ūdens tūrisms.
- Ilgtspējīgas attīstības principa īstenošanu īsumā var raksturot kā nepārtrauktu pārmaiņu procesu, kurā novada teritorijas esošo fizisko resursu izmantošana, ieguldīto investīciju, cilvēkresursu izmantošana un dažāda veida institucionālas pārmaiņas tiek īstenotas saskaņā ar šodienas nepieciešamībām, vienlaicīgi ievērojot arī nākotnes attīstības perspektīvu.

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam. Stratēģijas mērķis vēsta, ka 2030. gadā Latvija būs plaukstoša aktīvu un atbildīgu pilsoņu valsts. Ikviens varēs justies drošs un piederīgs Latvijai, šeit katrs varēs īstenot savus mērķus. Attiecībā uz vides kvalitāti stratēģija uzsver, ka Latvija – mūsu mājas – zaļa un sakopta, radoša un ērti sasniedzama vieta pasaules telpa, par kuras ilgtspējīgu attīstību mēs esam atbildīgi nākamo paaudžu priekšā.

Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību – UNESCO konvencija (1972). Kultūras mantojums ir piemineklis, ēkas vai vieta ar vēsturisko, arheoloģisko, etnoloģisko vai antropoloģisko vērtību. Dabas mantojumos ieskaita nozīmīgākos fiziskos, bioloģiskos un ģeoloģiskos objektus, aizsargājamo sugu biotopus un vietas ar zinātnisko vai dabas aizsardzības vērtību. Konvencijas dalībvalstis, atbilstoši katras valsts apstākļiem, īsteno atbilstošu politiku, kuras mērķis būtu kultūras un dabas mantojumam piešķirt noteiktas funkcijas sabiedrības dzīvē, kā arī iekļaut šī mantojuma aizsardzību plānošanas dokumentos. Cēsu novada attīstības kontekstā tiek uzsvērtā tūrisma potenciāla nozīme. Plānojot paredzētās aktivitātes jaunu velomaršrutu izveide, dabas takas u.c.), būtu jāņem vērā UNESCO konvencijas nosacījumus kultūras un dabas vērtību saudzīgai un ilgtspējīgai izmantošanai.

Konvencija „Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem” – Orhūsas konvencija

(2002.) Lai tagad un nākamajās paaudzēs aizsargātu ikvienas personas tiesības dzīvot vidē, kura atbilstu personas stāvoklim un labklājībai, katra dalībvalsts saskaņā ar šīs konvencijas noteikumiem garantē tiesības piekļūt informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem. Attīstības plānošanas process ir nozīmīgs visa Cēsu novada iedzīvotāju dzīvei turpmākajos gados. Attīstības programmas izstrādes laikā, sabiedriskās apspriešanas ietvaros tika nodrošināts sabiedrības līdzdalības process.

8. Plānošanas dokumenta īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums un risinājumi ietekmju mazināšanai

8.1 Tiešās ietekmes un netiešās ietekmes

Analizējot Cēsu novada attīstības programmas 2013-2019 stratēģisko sadaļu, iespējams izdalīt plānošanas dokumenta paredzamo pasākumu tiešās un netiešās ietekmes uz vides kvalitāti. Šajā sadaļā izvērtēta attīstības programmā noteikto vidēja termiņa prioritāšu, rīcības virzienu un tiem pakārtoto uzdevumu un projektu/aktivitāšu ietekme uz vides resursiem un kvalitāti, analizējot būtiskākās iespējamās tiešās un netiešās ietekmes, ilglaicīgās un īslaicīgās ietekmes un summāro ietekmi.

Iespējamais tiešās un netiešās ietekmes uz vidi izvērtējums šajā sadaļā sniegts atbilstoši noteiktajām ilgtermiņa prioritātēm. Šajā vides pārskatā tiešie un netiešie vides aspekti noteikti, izmantojot „EMAS ieviešanas rokasgrāmatu pašvaldībām Eiropas Savienībā”⁷

11.tabula Tiešo vides aspektu klasifikācija

A	Izmeši gaisā
B	Notekūdeņi
C	Atkritumi, to novēršana, otrreizēja izmantošana, pārstrāde, transports un noglabāšana
D	Zemes lietošana un augsnes piesārņojums
E	Dabas resursu patēriņš (enerģija, izejvielas u.tml.)
F	Traucēkļi (troksnis, vibrācijas, smakas, putekļi, vizuālais piesārņojums u.tml.)
G	Transporta jautājumi
H	Vides negadījumu un avāriju risks un ar tiem saistītā ietekme uz vidi, kā arī potenciālās avāriju situācijas
I	Ietekme uz bioloģisko daudzveidību
J	Cits

⁷ EMAS (eco-management and audit scheme) - Eiropas Savienības Vides pārvaldības un audita sistēma

Tiešas ietekmes var būt šādas:

- 1) tieša, pozitīva (piemēram, jaunu ĪADT izveidošana, savākto atkritumu īpatsvara attiecībā pret nesavākto atkritumu daudzumu palielināšanās, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija, dzeramā ūdens kvalitātes paaugstināšana u.c.);
- 2) tieša, negatīva (piemēram, zemes lietošanas veida maiņa jaunu objektu būvniecībai, elektroenerģijas patēriņa palielināšanās, trokšņu un putekļu daudzuma palielināšanās, avāriju riski, atkritumu daudzuma palielināšanās kādā teritorijā u.c.)

Netiešas ietekmes:

- 1) netieša, pozitīva (piemēram, plānu un programmu, saistošo noteikumu izstrāde, informatīvo materiālu izdošana u.c.);
- 2) netieša, negatīva (piemēram, pārrobežu piesārņojuma ietekme uz vidi). Vērtējums „duāla ietekme” nozīmē to, ka projekta vai aktivitātes realizācija var būt pozitīva un/vai negatīva (piemēram, projekta realizācijas laikā tā ir negatīva vai ar augstu vides risku pakāpi, bet pēc tā realizācijas negatīvā ietekme uz vidi samazinās vai nepastāv).

Attīstības programmā paredzētās darbības pēc to ietekmes ilguma var iedalīt:

- 1) **īslaicīgās**: Par īslaicīgās ietekmes darbībām var uzskatīt visu veidu pakārtotās un saistītās darbības, kas rada relatīvi īslaicīgu ietekmi uz vidi.

Pie šāda veida ietekmēm var uzskaitīt programmā paredzēto visa veida būvniecību, objektu rekonstrukciju, transporta infrastruktūras paplašināšanu, dažāda veida komunikāciju ierīkošanai paredzēto būvniecību.

Darbības izraisa relatīvi īslaicīgu traucējumu vidē, un pēc to pabeigšanas nerodas nozīmīgi pēcefekti, ja vien darbības veiktas atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Galvenās ietekmes ir zemsedzes bojājumi, troksnis, putekļu emisijas, atkritumu koncentrēšanās.

- 2) **ilglaicīgās** (arī paliekošās) ietekmes darbības (piemēram, gaisa piesārņojums ar putekļiem ceļu ar gants segumu joslās, zemes transformācija u.c.).

Ja aktivitātes vai projekta realizācijas plānotais ilgums ir mazāk kā 1 gads, tad tā ietekme uzskatāma par īslaicīgu.

Ielu rekonstrukcijai un jaunu ielu izbūvei, inženierkomunikāciju izbūvei ir ilglaicīga ietekme uz vidi, jo tiek ietekmēta ne tikai konkrētā būvniecības vieta, bet arī tiek ietekmēta plašākas teritorijas attīstība un vides kvalitāte pieguļošajā teritorijā. Lai mazinātu paredzamās ietekmes, nepieciešama transporta plūsmu modelēšana un ietekmju izvērtējums.

Ilglaicīgu ietekmi var atstāt rīcība, kas paredz attīstīt jaunas industriālās teritorijas (pašvaldības un privātās), rekonstruējot vai izbūvējot ielas, ceļus, inženiertīklus.

Projekti mūžizglītības veicināšanai - vides izglītības veicināšana uzlabos vides kvalitāti pilsētā, jo skolēnu vides izglītība veicina vides apziņas paaugstināšanos.

Katrs Cēsu novada attīstības programmas 2013. - 2019. gadam iekļautais prioritārais virziens ar uzdevumiem izvērtēts atbilstoši augstāk norādītajiem vides aspektiem, plānotajam termiņam, kā arī ietekmes veida - tiešs, netiešs vai duāls.

Informācijas vieglākai uztveramībai, ietekmes uz vidi stāvokļa raksturošanai izmantotas dažādas krāsas (zila - tieša ietekme vai duāla, zaļa - netieša ietekme)

8.2 Risinājumi ietekmes uz vidi samazināšanai

12 .TABULA

Npk	Uzdevums, rīcība, aktivitāte	Ietekme uz vidi	Rīcības raksturojums un ieteikumi un risinājumi vides aspektu integrācijai un iespējamās negatīvās ietekmes novēršanai
Prioritāte 1. Jaunu uzņēmumu piesaiste un esošo uzņēmumu attīstība			
RV 1.1	Nodrošināt konkurētspējīgu un mūsdienu prasībām atbilstošu infrastruktūru un inženiertīklus uzņēmējdarbības attīstībai	Tieša, (A,B,C,D,E, F,G,I) pozitīva, ilglaicīga; Īstermiņā ietekme var būt negatīva	- Attīstot industriālās teritorijas, uzņēmējdarbības aktivizēšanās un paplašināšanās var palielināt slodzi uz vidi gadījumos, kad tiek radīti jauni atkritumu veidi, palielinās atkritumu daudzums, palielinās notekūdens daudzums, trokšņi, smakas un intensīvi tiek izmantoti dabas resursi. - Var palielināties kopējais patērētās elektroenerģijas daudzums. Iespējama gala patērētāju energoefektivitātes pasākumu realizācija, lai nodrošinātu racionālu enerģijas patēriņu; - Degradēto teritoriju sakārtošana veicinās pašvaldības vizuālo pievilcību, novērsīs augsnes, gruntsūdens un pazemes ūdeņu piesārņojuma risku; - Aktivitātes rezultātā iespējama vidi saudzējošu tehnoloģiju ieviešana ražošanas un pakalpojumu sniegšanas procesā - Iespējama augstas pievienotās vērtības produktu ražošana, racionāli izmantojot nepieciešamos resursus - Pirms jaunu, ražojošu uzņēmumu būvniecības pieteikuma, izvērtēt objektu ietekmi uz vidi, ja nepieciešams, veikt sākotnējo IVN
RV 1.2	Izveidot efektīvu uzņēmējdarbības atbalsta politiku	Netieša, pozitīva, ilglaicīga	Iespējama nodokļu un nodevu piemērošana uzņēmumiem, kuru saimniekošana nodrošina augstu vides kvalitātes standartu ievērošanu
RV 1.3	Veicināt	Netieša,	Regulāra uzņēmēju informēšana par

	informācijas izplatību par vietējo uzņēmējdarbību	pozitīva, ilglaicīga	augstas vides kvalitātes nodrošināšanai nepieciešamajiem pasākumiem; Informāciju sagatavot, iekļaujot vides aspektu atspoguļošanu, izplatīt arī vecāko klašu skolēniem;
RV 1.4.	Attīstīt kompetenču centrus novadam nozīmīgajās nozarēs	Netieša, pozitīva, ilglaicīga	- Iespējama augstas pievienotās vērtības produktu ražošana, racionāli izmantojot nepieciešamos resursus - Iedzīvotāju, skolēnu izglītošana par inovatīvām, vidi saudzējošām tehnoloģijām
RV 1.5	Veicināt uzņēmēju un jauniešu izglītošanu par uzņēmējdarbības jautājumiem	Netieša, pozitīva, ilglaicīga	Informāciju sagatavot, iekļaujot vides aspektu atspoguļošanu, izplatīt arī vecāko klašu skolēniem; ieteicams popularizēt videi
Prioritāte 2 Dzīves telpas sakārtošana			
RV 2.1	Nodrošināt pieejamu un kvalitatīvu mājokli	Tieša, (B,C,E,J) pozitīva, ilglaicīga;	Ilgtermiņā projekti vērsti uz energoefektivitātes uzlabošanas, komunālo pakalpojumu pieejamības uzlabošanu,
RV 2.2.	Uzlabot energoefektivitāti pašvaldības īpašumos un pašvaldības uzņēmumos	Tieša, (B,C,E,J) pozitīva, ilglaicīga;	- Ilgtermiņā projekti vērsti - uz energoefektivitātes uzlabošanas, komunālo pakalpojumu pieejamības uzlabošanu, - energoefektivitātes uzlabošana veicinās vides un gaisa piesārņojuma mazināšanos pilsētā un tās ietekmes zonā.
RV 2.3	Uzlabot komunālo pakalpojumu pieejamību un kvalitāti	Tieša, (B,C,E,J) pozitīva, ilglaicīga; Īstermiņā ietekme tieša, duāla	- Ilgtermiņā projekti vērsti uz energoefektivitātes uzlabošanas, komunālo pakalpojumu pieejamības uzlabošanu, atkritumu apsaimniekošanas, transporta infrastruktūras uzlabošanu, putekļu piesārņojuma mazināšanu, satiksmes un gājēju drošības uzlabošanu; - Veicot ielu rekonstrukcijas darbus, var tikt ietekmētas pieguļošās apstādījumu teritorijas, virsūdens savākšanas sistēma; - Realizējot ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas uzlabojumus, var ietekmēt vietējo ūdensteču un ūdenstilpju ūdens kvalitāti; - rekonstruējot esošās vai izveidojot jaunas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, var samazināt draudus neattīrīto notekūdeņu nokļūšanai Natura 2000 teritorijā;

RV 2.4	Nodrošināt labu pārvietošanos māja – darbs	Tieša, (B,C,E,J) pozitīva, ilglaicīga; Īstermiņā ietekme tieša, duāla	- Veicot ielu rekonstrukcijas darbus, var tikt ietekmētas pieguļošās apstādījumu teritorijas, virsūdens savākšanas sistēma; - Ietekmes mazināšanai pirms tehnisko risinājumu izstrādes, jāiekļauj lietus kanalizācijas ietekmes zonas izpēte un nepieciešamības gadījumā jāveic atbilstošo posmu renovācija; - Trokšņa un vibrāciju mazināšanai, būvniecība jāveic darba laikā, lai mazinātu ielu rekonstrukcijas ietekmi uz apstādījumiem, brīvi augošiem kokiem ielu malās, jāievēro pašvaldības saistošie noteikumi par būvniecību apstādījumos.
RV 2.5	Uzlabot publisko telpu blīvi apdzīvotās vietās	Tieša, (B,C,E,J) pozitīva, ilglaicīga;	Publiskās telpas attīstība jāveic plānoti mikrorajonu robežās, paredzot teritorijas bērnu un vecu cilvēku atpūtai, kā arī kvalitatīvas apstādījumu teritorijas
RV 2.6	Nodrošināt daudzpusīgas uz vietējiem iedzīvotājiem orientētas kultūras un sporta aktivitātes	Netieša, pozitīva, ilglaicīga	Rīcība vērsta uz veselīga dzīves veida popularizēšanu
Prioritāte 3. Mūžizglītība, veselība, sociālā drošība			
RV 3.1	Nodrošināt izglītības iestāžu konkurētspēju	Netieša, pozitīva, ilglaicīga	- Uzdevumi vērsti uz mācību vides kvalitātes uzlabošanu un veselīga dzīves veida popularizēšanu; - Ieteicama videi draudzīgu materiālu izmantošana izglītības infrastruktūras pilnveidošanā; - Nepieciešams atbalsts dabas zinātņu metodisko materiālu izstrādei sadarbībā ar augstākajām mācību iestādēm - Nepieciešama skolēnu un pieaugušo plašāka informēšana par vidi un ar to saistītām tēmām
RV 3.2	Attīstīt interešu izglītību dažādām vecuma grupām		
RV 3.3	Nodrošināt kvalitatīvu pieaugušo izglītību		
RV 3.4	Attīstīt veselības aprūpes pieejamību		
RV 3.5	Atbalstīt dažādu iedzīvotāju grupu, sabiedrisko organizāciju iesaistīšanos novada notikumos	Netieša, pozitīva, ilglaicīga	- Rīcība vērsta uz iedzīvotāju iesaisti pilsētvides un lauku vides veidošanā, brīvprātīgā darba atbalstīšanu. - Nepieciešama iedzīvotāju plašāka informēšana par vidi un ar to saistītām tēmām

RV 3.6	Veicināt sociāli atbildīgas sabiedrības veidošanos	Netieša, pozitīva, ilglaicīga	Rīcība vērsta uz iedzīvotāju līdzdalības paaugstināšanu apkārtējās vides veidošanā
Prioritāte 4. Dabas vide un kultūrvide			
RV 4.1	Attīstīt Cēsu Vecpilsētu kā kultūrvēsturisku un tūrisma objektu	Tieša (A,B,C,E,F, G) pozitīva, ilglaicīga	- Aktivitāšu rezultātā var tikt uzlabota ēku energoefektivitāte, uzlabota transporta kustības shēma, mazinot gaisa piesārņojumu; - Aktivitāšu rezultātā samazināsies vizuālais piesārņojums - Izstrādājot un ieviešot vecpilsētas reģenerācijas plānu, ieteicams saglabāt veselus, labas kvalitātes kokaugus, kā arī izstrādāt katra objekta ielas fasādes apstādījumu plānu un to realizēt.
PV 4.2	Attīstīt Pils kompleksu kā tūrisma un sociālu objektu	Netieša, pozitīva, ilglaicīga	Aktivitāte vērsta uz tūrisma plūsmas palielināšanu un vietējo iedzīvotāju kultūrvēsturiskās izglītības un identitātes palielināšanu
RV 4.3	Attīstīt reģionālus, nacionālus un starptautiskus kultūras notikumus	Netieša, pozitīva, ilglaicīga	- Aktivitāte vērsta uz tūrisma plūsmas palielināšanu un vietējo iedzīvotāju kultūrvēsturiskās izglītības un identitātes palielināšanu - Kultūras pasākumu un tūrisma pakalpojumu piesaiste pilsētai piesaistīs arī plašas tūristu masas, kas netieši ietekmēs vides kvalitāti- palielināsies resursi patēriņš, pieaugs piesārņojuma daudzums un saražoto atkritumu daudzums.
RV4.4	Saglabāt un sakārtot organizēta un neorganizēta dabas tūrisma ietekmētās teritorijas	Tieša(C,D F,I), pozitīva, ilglaicīga	- Attīstot tūrisma infrastruktūru un veicinot tūrisma popularizēšanu, var ietekmēt dabas un kultūrvēsturiskos pieminekļus u.c. tūrisma apskates objektus. - Ainaviski nozīmīgām teritorijām un vēsturisko skatu perspektīvām jāpielieto īpašas apbūves un izmantošanas prasības atbilstoši teritorijas plānojumam; - Transporta infrastruktūras sakārtošana atpūtas vietās, nodrošinot tās ar atbilstošiem ceļiem un informāciju par atpūtas vietām ar labiekārtotām autostāvvietām, var samazināt ietekmi uz dabiskajiem biotopiem un vides degradāciju . - Aktivitātes rezultātā mazināsies atkritumu daudzums, mazināsies dabas

			pamatnes degradācija; Aktivitātes rezultātā uzlabosies aktīvā tūrisma infrastruktūra, kā rezultātā tiks veicināta iedzīvotāju veselība;
RV 4.5	izveidot vienotu novada mārketingu	Netieša, pozitīva, ilglaicīga	Aktivitāte vērsta uz tūrisma plūsmas palielināšanu un vietējo iedzīvotāju kultūrvēsturiskās izglītības un identitātes palielināšanu

8.3. Summārās ietekmes

Par summārajām ietekmēm uz vidi teritorijas plānošanas dokumenta kontekstā sauc ietekmju kopumu, kas rodas, realizējot plānošanas dokumentos paredzētos pasākumus visā to darbības laikā.

Tā kā plānošanas dokumentos ir ievēroti galvenie normatīvie akti attiecībā uz vides aizsardzību, var uzskatīt, ka tā summārā ietekme uz vidi būs pozitīva salīdzinot ar iespēju, ja plānošanas dokumenti netiktu izstrādāti un īstenoti:

- lielākā daļa rīcības plānā iekļauto projektu un aktivitāšu dos tiešu vai netiešu, pozitīvu ietekmi uz vidi;
- plānotie projekti un aktivitātes nepasliktinās vides stāvokli novada teritorijā;
- kopumā uzlabosies iedzīvotāju dzīves kvalitāte un veselība.

9. Alternatīvu izvēles pamatojums

Cēsu novada attīstības programmai 2013-2019 netika sniegts alternatīvu risinājumu apraksts, tādēļ kā alternatīvs variants ir gadījums, ja plānošanas dokuments netiek ieviests. Cēsu novada attīstības programmas 2013. – 2019. gadam mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu attīstību, novada konkurētspēju un tas integrāciju Eiropā, sekmēt daudzveidīgu tautsaimniecisko attīstību, radot veselīgu un labvēlīgu darba un dzīves vidi Vidzemes reģiona iedzīvotājiem.

Stratēģija ir nozīmīga kvalitatīvai, sistemātiskai un mērķorientētai investīciju plānošanai, īpaši akcentējot tās nozīmi efektīvai Eiropas Savienības struktūrfondu finansējuma apguvei programmēšanas periodā 2014. – 2020. gadam.

Situācijā, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots, attīstība notiktu haotiski un, iespējams, nevēlamā virzienā. Nenorādot teritorijas attīstības prioritātes un virzienus, pilsēta attīstītos ‘pašplūsmā, tādējādi neizbēgami saasinot vides problēmas novada teritorijā:

- būtisku kaitējumu īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un dabas videi kopumā,
- palielinoties vides piesārņojumam ar dažāda veida atkritumiem, emisijām gaisā un ūdenī,
- palielinoties virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojuma draudiem,
- kavējot visa veida saimnieciskās darbības un infrastruktūras attīstību,
- nepiesaistot teritorijas attīstībai un vides normatīvu nodrošināšanai nepieciešamas investīcijas.

Ja Cēsu novada attīstības programma tiek īstenota, ievērojot starptautiskos un nacionālos vides politikas mērķus, valsts normatīvajos aktos noteiktas prasības un saistītajos plānošanas dokumentos noteikto, tad izstrādātais plānošanas dokuments ir piemērotākā alternatīva.

10. Iespējamie kompensēšanas mehānismi

Attīstības programmā nav paredzētas darbības, kuru īstenošana var tieši negatīvi neietekmēt pašvaldības teritorijā esošās Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (*Natura 2000*) teritorijas, tādēļ kompensējošie pasākumi nav nepieciešami.

11. Iespējamās pārrobežu ietekmes

Pārrobežu ietekmes iespējamība ir nosakāma, ja tiek noteikta valsts vai reģiona kopējā ietekme uz vidi, piemēram, kopējais slāpekļa un fosfora piesārņojums, atmosfērā nonākušo sēra savienojumu daudzums, ūdens piesārņojuma pārrobežu ietekme utt. Ņemot vērā Cēsu novada novietojumu un plānotās attīstības tendences, uzskatāms, ka pārrobežu ietekme uz kaimiņu valstīm nav sagaidāma.

12. Novērtējuma veikšanai izmantotie galvenie pamatprincipi un metodes

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 157 "Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums" un likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros notika konsultācijas ar Vides valsts dienesta Valmieras reģionālo vides pārvaldi un Dabas aizsardzības pārvaldi.

SIVN pamatprincipi ir šādi:

1. ietekmes uz vidi novērtējums jāveic pēc iespējas agrākā plānojuma sagatavošanas brīdī, tādēļ stratēģiskā IVN procedūra (arī vides pārskata gatavošana) tika uzsākta teritorijas plānojuma pirmās redakcijas posma izstrādes stadijā;
2. vides pārskats gatavots paralēli Cēsu novada attīstības programmas 2013-2019 pirmās redakcijas izstrādei, lai novērtētu attīstības programmā paredzamo pasākumu un aktivitāšu ieviešanas seku ietekmi uz vidi un nodrošinātu novērtējuma rezultātu pēc iespējas agrāku pielietošanu programmas izstrādē;
3. vides pārskats kopā ar Cēsu novada attīstības programmas 2013-2019 stratēģisko daļu tika prezentēts Cēsu novada deputātiem pirms iesniegšanas sabiedriskajai apspriešanai;
4. vides pārskata izstrādē tiks nodrošināta sabiedrības līdzdalība (sabiedriskā apspriešana).

SIVN veikšanas metodes:

1. informācijas analīze – tika analizēti Cēsu novada vides stāvokli raksturojošie informācijas avoti, attīstības programmas materiāli, kā arī normatīvie akti, nozaru plānošanas dokumenti, augstāka līmeņa teritorijas plānošanas dokumenti un datu bāzes;
2. diskusijas – attīstības programmas izstrādes procesā organizētās nozaru ekspertu tikšanās, konferences par uzņēmējdarbības attīstības tematiku un diskusijas ar pašvaldības pārstāvjiem, lai izvērtētu programmu un izstrādātu ieteikumus tā uzlabošanai.

Vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana tiks organizēta vienlaicīgi ar Cēsu novada attīstības programmas 2013-2019 pirmās redakcijas sabiedrisko apspriešanu 2013. gada februārī.

13. Plānošanas dokumenta īstenošanas monitoring

Saskaņā ar likumu “Par vides aizsardzību” (15.11.2006), vides monitoringu organizē un veic valsts un pašvaldību iestādes un komersanti saskaņā ar vides normatīvo aktu prasībām. Ministru kabineta noteikumos Nr. 157. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (23.03.2004.) noteikts, ka plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta, veicot vides monitoringu, kā arī citu informāciju, kas ir pieejama izstrādātājam. Izstrādātājs sastāda monitoringa ziņojumu un atzinumā par vides pārskatu noteiktajā termiņā iesniedz to Vides pārraudzības valsts birojā. Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu.

Monitoringa veikšanai izmanto valsts statistikas datus, pašvaldības pētījumu datus un iedzīvotāju socioloģiskās aptaujas datus.

Cēsu novada attīstības programmas 2013-2019 viena no sadaļām ir uzraudzības rādītāju sistēma, kuras mērķis ir uzrādīt indikatorus, pēc kuriem tiks izvērtēts stratēģijas īstenošanas gaitā sasniegtais. Uzraudzība ir regulāra, sistemātiska resursu, rīcību un rezultātu pārbaude. Uzraudzība ir pastāvīgs process.

Uzraudzības sistēmas uzdevumi ir:

- Identificēt pārmaiņas novada situācijā kopumā un pa nozarēm;
- Identificēt, vai attīstības programma tiek ieviesta, kā plānots;
- Demonstrēt pašvaldības darbības progresu un sasniegumus;
- Nodrošināt ar informāciju sabiedrību, politiķus un citas ieinteresētās puses;
- Identificēt jaunas problēmas un iespējas, kam veltīt tālāku izpēti un darbības;
- Pamatot attīstības programmas aktualizācijas nepieciešamību;
- Sekmēt novada pašvaldības struktūrvienību, valsts institūciju, uzņēmēju un sabiedrības koordinētu darbību novada attīstības jautājumos;
- Nodrošināt novada attīstības novērtēšanas iespējas

Par uzraudzības sistēmas ieviešanu atbildīga ir Cēsu novada domes Attīstības plānošanas nodaļa, bet procesā tiks iesaistītas citas domes nodaļas un struktūrvienības.

Lai novērtētu plānošanas dokumenta ietekmi uz vidi, attīstības plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringam tiek piedāvāti šādi rādītāji:

- atjaunoto un rekonstruēto pašvaldības autoceļu un ielu posmu garums;
- izbūvēto veloceļu garums;
- centralizētai ūdensapgādei un kanalizācijas sistēmām pieslēgto iedzīvotāju skaits
- dzeramā ūdens zudumi tīklos
- jaunu, apgūtu ražošanas teritoriju platības
- atjaunotas vai jaunizbūvētas rekreācijas teritoriju platības;
- ēku platības, kurā ieviesti energoefektivitātes pasākumi
- tūristu plūsmas rādītāji;
- realizēto attīstības un investīciju projektu skaits.

Lai nodrošinātu teritorijas turpmāku attīstību saskaņā ar plānošanas dokumentu, jāveic regulāri monitoringa pasākumi. Atbildīgajām institūcijām jāseko, vai tiek veikti visi plānošanas dokumentos paredzētie pasākumi un vai nepasliktinās vides un dabas stāvoklis Cēsu novadā.

14. Izmantotā literatūra

1. Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma, Latvijas vides un reģionālās attīstības ministrija, Rīga, 1999
2. Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka teritorijas ekoloģiskais novērtējums, LU Bioloģijas institūts, Salaspils 2004. gada novembris
3. Cēsu dabas un kultūrvēsturiskā parka Dabas aizsardzības plāns, Baltijas vides forums, Rīga 2006
4. Cēsu novada attīstības programmas projekts, Cēsis, 2012
5. Cēsu novada ģenerālais plāns. Paskaidrojuma raksts”, 1.sējums, Pilsētprojekts, Rīga, 1988.gads
6. Cēsu novada vides politikas plāns un rīcības programma 2005-2017
7. Cēsu ūdenssaimniecības attīstības investīciju projekta III kārtas sagatavošanas gala ziņojums. SIA Aqua –Brambis, 2011.
8. Latvijas ilgtspējīgās attīstības stratēģija līdz 2030. gadam
9. Latvijas virszemes ūdeņu pārskats, 2010
10. Vides politikas pamatnostādnes 2009-2015, Vides ministrija 2009
11. Resursu patēriņa novērtējums. Latvijas Vides aģentūra, Rīga, 2004
12. Sateces baseina principa ieviešana teritorijas plānošanā. LRVAM, Zviedrijas VA, Rīga 2001
13. Situācijas izpēte un lietusūdeņu apsaimniekošanas modeļa izstrāde Cēsīs, nobeiguma ziņojums, SIA Aqua Brambis, Rīga, 2006
14. Upju baseinu apgabalu raksturojums. Antropogēno slodžu uz pazemes un virszemes ūdeņiem vērtējums. Latvijas vides ģeoloģijas un metroloģijas aģentūra. 2006.
15. Ziemeļvidzemes reģionālais atkritumu apsaimniekošanas plāns (2006-2013), Vides ministrija, 2006
16. EMAS ieviešanas rokasgrāmata pašvaldībām ES, 2004

Konvencijas un normatīvie akti

1. Konvencija „Par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādes saistībā ar vides jautājumiem”, Orhūsa, 2002.
2. Ramsāres konvencija, Ramsāre, 1971.
3. UNESCO konvencija, Parīze, 1972.
4. Bernes konvencija, Berne, 1979.
5. Riodežaneiro konvencija, Riodežaneiro, 1992.
6. Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK, Eiropas kopienu padome, 1992.
7. Likums “Vides aizsardzības likums”, 2006.
8. Teritorijas attīstības plānošana likums 2011.
9. LR „Aizsargjoslu likums”, 1997.
10. LR „Sugu un biotopu aizsardzības likums”, 2000.
11. LR likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu.2011.
12. LR likums „Par īpaši aizsargājamam dabas teritorijām”, 1993.
13. LR likums „Par pašvaldībām”, 1994.
14. MK noteikumi Nr. 157 „Kartība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais

novērtējums", 2004.

15. MK noteikumi Nr. 883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi", 2009.

16. MK noteikumi Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi", 2010.

17. MK noteikumi nr. 179. „Noteikumi par upju baseinu apgabalu robežu aprakstiem" 2003.

18. Ūdens apsaimniekošanas likums.

19. Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumi Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem".

Elektroniskie uzzīņas avoti

1. Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūra – www.meteo.lv

2. Dabas aizsardzības pārvalde – www.daba.gov.lv.

3. Valsts vides dienests, Valmieras reģionālā vides pārvalde – www.vvd.gov.lv

4. LR Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija – www.varam.gov.lv

5. Cēsu novada portāls – www.cesis.lv

6. Vidzemes plānošanas reģiona portāls – www.vidzeme.lv

7. Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde- www.pmlp.gov.lv

Kopsavilkums

Vides pārskats ir stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN), kas sagatavots Cēsu novada attīstības programmai 2013-2019 gadam, saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu" un MK 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 'Kārtība kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums". SIVN dokumentā ir noteikta, aprakstīta un novērtēta plānošanas dokumenta īstenošanas ietekme uz vidi.

Cēsu novada attīstības programma 2013-2019 gadam ir vidēja termiņa politisks dokuments, kas nosaka novada attīstības vīziju, izvirza attīstības stratēģiskos mērķus, virzienus un nosaka konkrētus uzdevumus mērķu sasniegšanai.

Vides pārskats ir izstrādāts, balstoties uz novada attīstības programmā ietverto informāciju, valsts vides monitoringa datiem par novada dabas apstākļiem un vides kvalitāti.

Veicot esošas situācijas analīzi, secināts, ka Cēsu novadam un tās ietekmes zonai ir unikālas ainavas, bagātīga bioloģiskā daudzveidība, augstvērtīgas dabas pamatnes teritorijas un kultūrvēsturiskais mantojums, kas veicina novada identitāti Latvijas un Eiropas mērogā. Dabas pamatnes teritorijas un kultūrvēsturiskais mantojums izmantojams ekonomiskās attīstības veicināšanā saskaņā ar spēkā esošajiem valsts un pašvaldības normatīvajiem aktiem dabas likumsakarībām. Analīzes gaitā izvērtētas attīstības programmas realizācijas iespējamās ietekmes uz vidi, izdarīti secinājumi un sniegtas rekomendācijas ietekmes uz vidi samazināšanas pasākumiem.

Kā alternatīva plānošanas dokumenta īstenošanai analizēta situācija, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots, jo attīstības dokumentā citi alternatīvi risinājumi nav piedāvāti.

Ievērojamas investīcijas tiek plānotas industriālo teritoriju un infrastruktūras sakārtošanai, sabiedriski nozīmīgu objektu būvniecībai un renovācijai. Attīstības programmas ieviešana plānošanas periodā vides kvalitāti ietekmēs neviennozīmīgi. Būvniecības laikā būvniecības teritoriju tuvākā apkārtnē pastiprināsies trokšņi, vibrācijas, būvniecības tehnikas

pārvietošanās pa ielām, putekļu piesārņojums. Ražošanas attīstība veicinās ūdens, notekūdeņu, atkritumu piesārņojuma palielināšanos. Vairākas programmā minētās rīcības veicinās vides kvalitātes uzlabošanu. Programmas ieviešana, ja tās realizācijas laikā tiks izmantotas labākās pieejamās tehnoloģijas, sekmēs cilvēka saimnieciskās darbības ietekmes uz vidi samazināšanu un atstās pozitīvu ietekmi uz vides kvalitāti un dzīves kvalitāti.

Lai nodrošinātu monitoringu par plānošanas dokumenta īstenošanas ietekmi uz novada teritoriju, pašvaldībai jānodrošina regulāra uzraudzība, izmantojot valsts statistikas datu bāzē pieejamo informāciju un monitoringa datus. Veicot plānošanas dokumenta aktualizāciju, pašvaldībai jānodrošina vides pārskata sagatavošana, kas jāiesniedz vides pārraudzības valsts birojam.

Secinājumi:

Vides pārskats ir sagatavots Cēsu novada pašvaldības Attīstības programmas 2013. – 2019.gadam izstrādes laikā, tādējādi jau plānošanas procesa laikā ir nodrošināta šo abu dokumentu saskaņotība.

Novada attīstības programmas ietvaros plānotās rīcības, kas var radīt tiešu ietekmi uz vidi:

- negatīva ietekme galvenokārt ir saistīta ar rūpniecisko teritoriju paplašināšanos un infrastruktūras attīstību (rūpniecisko teritoriju paplašināšanās, transporta plūsmas intensifikācija);
- netiešās vides ietekmes ir saistītas ar atbalsta instrumentu pielietošanu uzņēmējdarbības attīstībā un tūristu skaita pieaugumu;
- pozitīva vides ietekme ir saistīta ar kultūrvēsturiskā un dabas mantojuma saglabāšanu un attīstību, mūžizglītības, veselības un sociālās drošības uzlabošanu;

Realizējot Attīstības programmu pastāvošo normatīvo aktu ietvaros, sagaidāmas galvenokārt pozitīvas ilgtermiņa ietekmes, kas uzlabos kopējo Cēsu novada sociālekonomisko un vides kvalitāti.

Pielikumi

1. Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu saraksts
2. Aizsargājamie dendroloģiskie stādījumi „Ausekļa Ramata Jurgukalna dendroloģiskie stādījumi” - detalizētas robežas un shēma
3. Valsts nozīmes ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Raiskuma sarkanās klintis” Cēsu pilsētā- detalizētas robežas un shēma
4. Valsts nozīmes ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais objekts - Dāvida dzirnavu avoti- detalizētas robežas un shēma
5. A, B C kategorijas uzņēmumu saraksts Cēsu novadā uz 2013. gada 1. janvāri
6. Gaujas upes applūstamības robeža Cēsu pilsētas robežās

1.pielikums

VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJA

VIDZEMES REĢIONĀLĀ NODAĻA

Pils laukums 5, Cēsis, LV-4101, Tel.: +371 64123834, E-pasts: vidzeme@mantojums.lv, www.mantojums.lv

CĒSIS

20.10.2011., Nr.14.4-08/167

Uz 10.10.2011., Nr.1-38/3469

Reģ. VKPAI VRN 13.10.2011. Nr.14.4-07/144

Cēsu novada pašvaldībai,
Bērzaines iela 5, Cēsis,
Cēsu novads, LV-4101

Par valsts aizsargājamiem kultūras
pieminekļiem Cēsu novadā

Cēsu novadā, saskaņā ar Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstu, ir sekojoši
valsts aizsargājami kultūras pieminekļi:

1. Cēsu novada arheoloģiskie objekti.

1.1. Cēsu pilsētas arheoloģiskie objekti.

Valsts aizsardzī bas numurs	Vērtības grupa	Veids	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Kadastra apzīmējums
390	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Cēsu dzelzceļa stacijas senkapi	Cēsu novads, Cēsis, pie dzelzceļa stacijas	
391	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Silķu viduslaiku apmetne	Cēsu novads, Cēsis, pie Silķēm	4201 006 2115; 4201 006 2114
392	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Cēsu viduslaiku pils	Cēsu novads, Cēsis, Pils parkā	4201 005 1603; 4201 005 1601; 4201 005 1632; 4201 005 1605; 4201 005 1707; 4201 005 1710; 4201 005 1706; 4201 005 1604; 4201 005 1631; 4201 005 1602; 4201 005 1635
393	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Riekstu kalns - pilskalns	Cēsu novads, Cēsis, Pils parkā	4201 005 1605
394	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Cēsu senpilsēta	Cēsu novads, Cēsis, Pilsētas vēsturiskajā centrā	
395	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Katrīnas baznīcas viduslaiku kapsēta	Cēsu novads, Cēsis, Palasta iela 22	4201 005 1625
396	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Konventa laukuma viduslaiku kapsēta	Cēsu novads, Cēsis, Raunas iela 14	4201 005 1503; 4201 005 1505; 4201 005 1014; 4201 005 1504

397	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Jāņa baznīcas viduslaiku kapsēta	Cēsu novads, Cēsis, Torņa iela 2a	4201 005 2102; 4201 005 2101; 4201 005 1606; 4201 005 1607; 4201 005 2110; 4201 005 2108; 4201 005 2107; 4201 005 2106; 4201 005 2105; 4201 005 2111; 4201 005 2104; 4201 005 2112; 4201 005 2103
-----	------------------	-------------	----------------------------------	-----------------------------------	---

1.2. Vaives pagasta arheoloģiskie objekti.

Valsts aizsardzības numurs	Vērtības grupa	Veids	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Kadastra apzīmējums
593	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Šķesteru senkapi (Miroņu kalniņš)	Cēsu novads, Vaives pagasts, pie Šķesteriem	4290 004 0022
594	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Jaunītes viduslaiku kapsēta	Cēsu novads, Vaives pagasts, pie Jaunītēm	
595	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Kalauzu viduslaiku kapsēta (Priežu kalniņš, Miroņu kalniņš)	Cēsu novads, Vaives pagasts, pie Kalauzām	4290 004 0069
596	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Kalauzu senkapi	Cēsu novads, Vaives pagasts, pie Kalnakalauzām	4290 004 0069
597	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Kalnamieriņu viduslaiku kapsēta (Kungu kapi)	Cēsu novads, Vaives pagasts, pie Kalnamieriņiem	4290 010 0049
598	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Pūtēju senkapi (Rijas kalns)	Cēsu novads, Vaives pagasts, pie Pūtējiem	4290 010 0034; 4290 010 0038; 4290 010 0069
599	Valsts nozīmes	Arheoloģija	Sārumkalns - pilskalns	Cēsu novads, Vaives pagasts, pie Sārumiem, Vaives upes labajā krastā	4290 002 0173
600	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Veclejas Daudziešu viduslaiku kapsēta (Mēra kalniņš)	Cēsu novads, Vaives pagasts, pie Veclejas Daudziešiem	4290 004 0125
601	Vietējās nozīmes	Arheoloģija	Veitu senkapi I, II, III	Cēsu novads, Vaives pagasts, pie Veitiem	

2. Cēsu novada arhitektūras objekti.

2.1. Cēsu pilsētas arhitektūras objekti.

Valsts aizsardzības numurs	Vērtības grupa	Veids	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Kadastra apzīmējums
6197	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Pilsētas nocietinājumu mūru fragmenti	Cēsu novads, Cēsis, Vaļņu iela 12a, 16, 18, 20, 22, Palasta iela	
6198	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Cēsu novads, Cēsis, Gaujas iela 6	4201 006 0409 001
6199	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	Ruckas muižas apbūve	Cēsu novads, Cēsis, Piebalgas iela 19, Ruckas muižā	4201 004 0821; 4201 004 0820; 4201 004 0823; 4201 004 0824; 4201 004 0801; 4201 004 0801; 4201 004 0801 002; 4201 004 0801 003; 4201 004 0801 004; 4201 004 0801 005; 4201 004 0801 006; 4201 004 0801 007; 4201 004 0801 008
6200	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	Dzīvojamā ēka	Cēsu novads, Cēsis, Piebalgas iela 19, Ruckas muižā	4201 004 0801 004
6201	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	Parks ar parka arhitektūru	Cēsu novads, Cēsis, Piebalgas iela 19, Ruckas muižā	4201 004 0801; 4201 004 0823; 4201 004 0824
6202	Vietējās nozīmes	Arhitektūra	Pārvaldnieka māja	Cēsu novads, Cēsis, Piebalgas iela 19, Ruckas muižā	4201 004 0801 003
6203	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Cēsu vecās un jaunās pils apbūves ansamblis ar parku	Cēsu novads, Cēsis, Pils iela 9	4201 005 1707 001; 4201 005 1710 001; 4201 005 1602 001; 4201 005 1701 001
6204	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Ratnīca - stallis	Cēsu novads, Cēsis, Pils iela 9	4201 005 1706 001; 4201 005 1706 002
6205	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Cēsu pilsmuižas muižnieka dzīvojamā ēka	Cēsu novads, Cēsis, Pils iela 9	4201 005 1604 001
6206	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Cēsu viduslaiku pils drupas ar 3 priekšpiļu nocietinājumu un mūriem	Cēsu novads, Cēsis, Pils parkā	4201 005 1632 001
6207	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Klētis	Cēsu novads, Cēsis, Pils iela 9	4201 005 1602 002; 4201 005 1502 003
6208	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Rātsnams ar piebūvi un sarga mājiņu	Cēsu novads, Cēsis, Rīgas iela 7	4201 005 2201 001; 4201 005 2201 003
6210	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Tirgotāja nams	Cēsu novads, Cēsis, Rīgas iela 16	4201 005 2104 001

6211	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Kultūras biedrības "Harmonija" ēka	Cēsu novads, Cēsis, Rīgas iela 24	4201 005 2108 001
6212	Valsts nozīmes	Arhitektūra	"Princešu nams", dzīvojamā ēka	Cēsu novads, Cēsis, Rīgas iela 47	4201 005 3208 001
6214	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Sv.Jāņa luterāņu baznīca	Cēsu novads, Cēsis, Skolas iela 8	4201 005 2110 001
6213	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Cēsu apriņķa skola	Cēsu novads, Cēsis, Skolas iela 6	4201 005 2006 001

2.2. Vaives pagasta arhitektūras pieminekļi.

Valsts aizsardzības numurs	Vērtības grupa	Veids	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Kadastra apzīmējums
6280	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Veismaņu muižas apbūve	Cēsu novads, Vaives pagasts, Veismaņu muižā. Pieminekļa teritorijas robežu apraksts: no puknta uz kapsētas ceļa, kas atrodas 55m uz R no krustojuma ar ceļu Cēsis- Krīvi, Z virzienā perpendikulāri kapsētas ceļam 35m gar bij. magazīnas R sienu; ZA virzienā no bij.magazīnas ZR stūra līdz bij.muižas saimniecības ēkas Z stūrim-190m; ZAA virzienā līdz bij.kalpu mājai pieguļošo dzrupu Z stūrim-205m; DA virzienā līdz parka robežas krustpunktam ar upīti, kas ietek parka dīķī- 125m; gar parka robežu D virzienā- 205m; R un ZA virzienā gar bij.augļu dārza D robežu līdz ceļam-205m; pa ceļu ZR virzienā līdz muižasalejai- 125m; muižas aleja R virzienā līdz krustojumam ar ceļu Cēsis- Krīvi un ceļš uz kapsētu līdz krustojumam ar bij.magazīnas R sienas līniju- 115m.	4290 001 0058 001; 4290 001 0087 001; 4290 001 0087 002; 4290 001 0095; 4290 001 010 0001; 4290 001 0101 001; 4290 001 0103 001; 4290 001 0108 001; 4290 000 0058
6281	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Muižnieka dzīvojamā ēka	Cēsu novads, Vaives pagasts, Veismaņu muižā	4290 001 0058 001
6282	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Muižkunga māja	Cēsu novads, Vaives pagasts, Veismaņu muižā	4290 001 0087 001
6284	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Saimniecības ēka	Cēsu novads, Vaives pagasts, Veismaņu muižā	4290 001 0095
6285	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Klēts	Cēsu novads, Vaives pagasts, Veismaņu muižā	4290 001 0087 002
6287	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Magazīna	Cēsu novads, Vaives pagasts, Veismaņu muižā	4290 001 0103 001
6289	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Ratnīca	Cēsu novads, Vaives pagasts, Veismaņu muižā	4290 001 0095
6291	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Stallis	Cēsu novads, Vaives pagasts, Veismaņu muižā	4290 001 0100 001
6292	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Aitu kūts, vēlāk kalpu māja	Cēsu novads, Vaives pagasts, Veismaņu muižā	4290 001 0101 001

6293	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Kūtis	Cēsu novads, Vaives pagasts, Veismaņu muižā	4290 001 0108 001
6294	Valsts nozīmes	Arhitektūra	Parks	Cēsu novads, Vaives pagasts, Veismaņu muižā	4290 001 0058

3. Cēsu novada vēstures pieminekļi.

3.1. Cēsu pilsētas vēstures pieminekļi.

Valsts aizsardzības numurs	Vērtības grupa	Veids	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Kadastra apzīmējums
9	Valsts nozīmes	Vēsture	Bērzaines ģimnāzija	Cēsu novads, Cēsis, Bērzaines iela 60	4201 006 2001 001
10	Valsts nozīmes	Vēsture	Komponista A.Kalniņa dzimtās mājas	Cēsu novads, Cēsis, Rīgas iela 24	4201 005 2108 001
11	Valsts nozīmes	Vēsture	Cēsu apriņķa skola	Cēsu novads, Cēsis, Lielā Skolas iela 6	4201 005 2006 001
8673	Valsts nozīmes	Vēsture	Tēlnieku K.Jansona un A.Jansona dzīves un darba vieta	Cēsu novads, Cēsis, Dzirnau iela 31, 33, 40; Krasta iela 14	4201 001 0110; 4201 001 0111; 4201 001 0108; 4201 001 0154

4. Cēsu novada pilsētībūvniecības pieminekļi.

4.1. Cēsu pilsētas pilsētībūvniecības pieminekļi.

Valsts aizsardzības numurs	Vērtības grupa	Veids	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Kadastra apzīmējums
7426	Valsts nozīmes	Pilsētībūvniecība	Cēsu pilsētas vēsturiskais centrs	Cēsu novads, Cēsis, Vaļņu ielas nepāra numuru puses apbūve, Gaujas iela, Gaujas ielas 6.nams, Palasta ielas nepāra numuru puses apbūve līdz 25.namam, Palasta iela, Lenču iela, Lenču ielas 6.nams, Maija parka Z,A un D robeža, Vienības laukuma 1.nams, Raunas ielas 14.nams, Raunas ielas nepāra numuru puses apbūve no 15.nama	4201 005 1625 001

5. Cēsu novada mākslas pieminekļi.

5.1. Cēsu pilsētas mākslas pieminekļi.*

Valsts aizsardzības numurs	Vērtības grupa	Veids	Pieminekļa nosaukums	Atrašanās vieta	Kadastra apzīmējums
3064	Valsts nozīmes	Māksla	Kapa piemineklis J.Ozolam	Cēsu novads, Cēsis, Bērzaines kapos	4201 006 1310
3065	Valsts nozīmes	Māksla	Piemineklis kritušajiem karavīriem	Cēsu novads, Cēsis, Lejas kapos	4201 006 0206
3066	Valsts nozīmes	Māksla	Durvju komplekts	Cēsu novads, Cēsis, Lielā Līvu iela 9	4201 005 2806 003
3067	Valsts nozīmes	Māksla	Panno	Cēsu novads, Cēsis, Priežu iela 5/7	4201 006 2007 001
3068	Valsts nozīmes	Māksla	Krāsns	Cēsu novads, Cēsis, Raunas iela 11	4201 005 2311 001
3069	Valsts nozīmes	Māksla	Krāsns	Cēsu novads, Cēsis, Raunas iela 11	
3070	Valsts nozīmes	Māksla	Krāsns	Cēsu novads, Cēsis, Raunas iela 11	4201 005 2311 001
3073	Valsts nozīmes	Māksla	Fasādes dekoratīvā apdare	Cēsu novads, Cēsis, Rīgas iela 16	4201 005 2104 001
3074	Valsts nozīmes	Māksla	Sienas gleznojums	Cēsu novads, Cēsis, Rīgas iela 19c	4201 005 2608 001
3075	Valsts nozīmes	Māksla	Durvju komplekts	Cēsu novads, Cēsis, Rīgas iela 47	4201 005 3208 001

*Cēsu pilsētas mākslas pieminekļu uzskaitījumā nav iekļauti divdesmit deviņi Cēsu Sv.Jāņa baznīcā esošie mākslas pieminekļi, kas ir draudzes īpašums.

Vidzemes reģionālās nodaļas vadītāja –
galvenā valsts inspektore

Vilma Platpīre

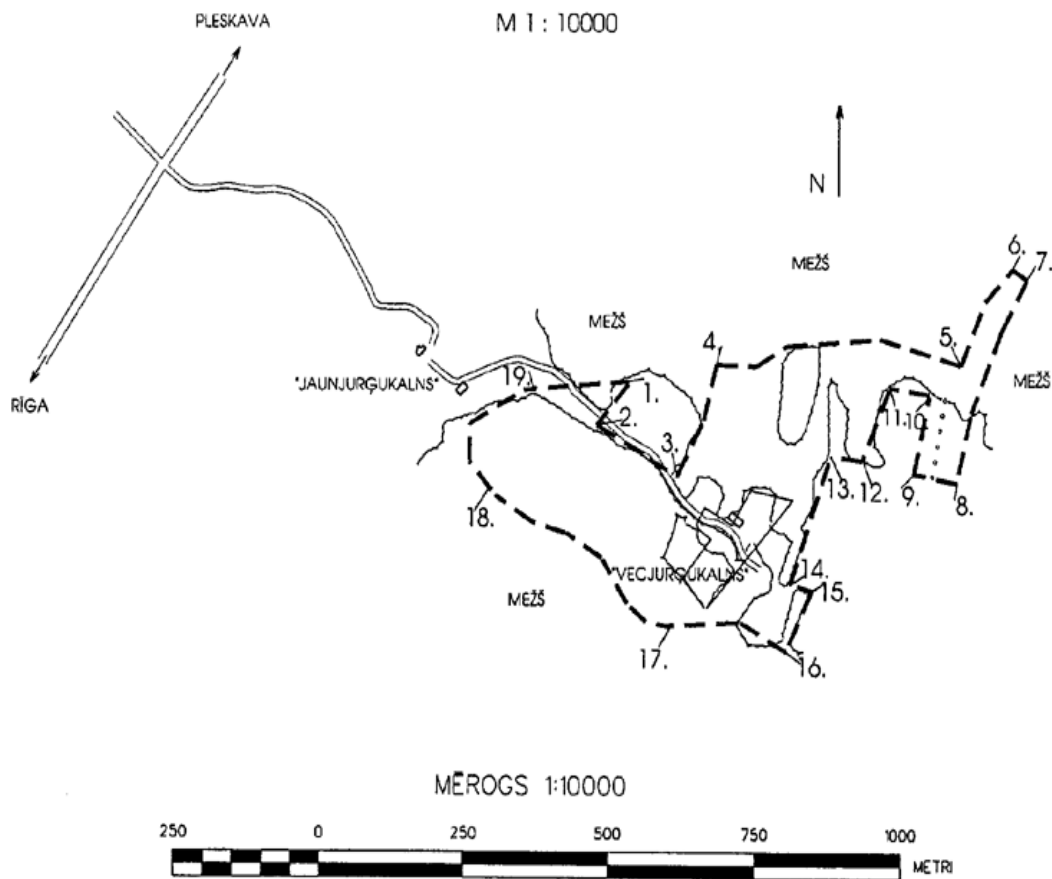
A.Šenroks
64123834

2. pielikums

Ausekļa Ramata Jurgūkalna dendroloģiskie stādījumi

14.pielikums
Ministru kabineta
2001.gada 20.marta
noteikumiem Nr.131

Ausekļa Ramata Jurgūkalna dendroloģisko stādījumu shēma

Ausekļa Ramata
Jurgūkalna dendroloģisko stādījumu
robežu apraksts

Nr. Robežposmu Pa kādiem plāna situācijas
p.k. numurs elementiem robeža noteikta
pēc plāna

Cēsu rajons. Vaives pagasts

Ausekļa Ramata īpašums.

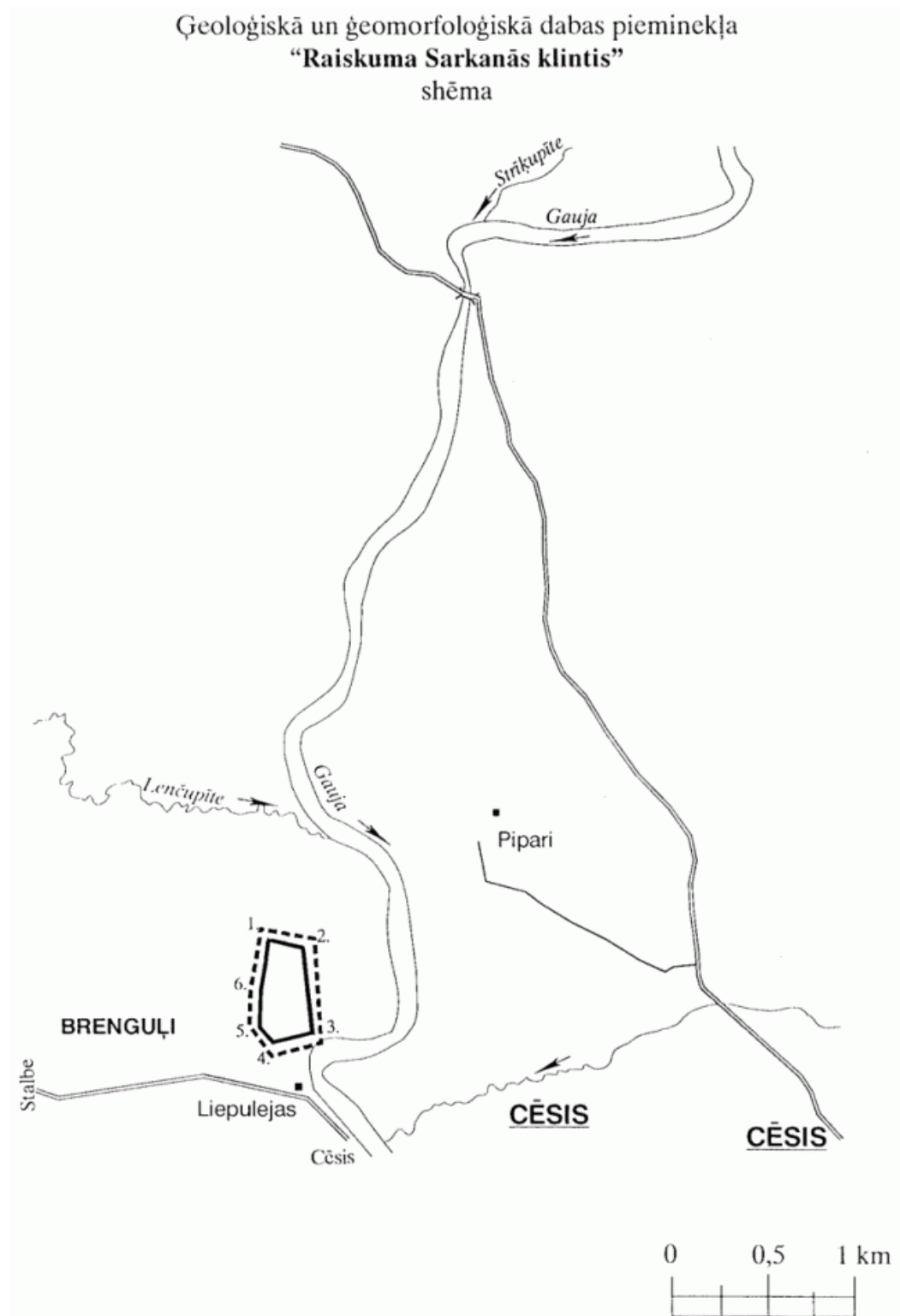
Broņislavas Janīnas Ramatas,

Pāvela Dzalba, Mārtiņa Dāboliņa kopīpašums

1. 1-16 Gar saimniecības "Vec-Jurģukalns" zemi
 2. 16-17 Gar Drabešu pagasta pašvaldības zemi
 3. 17-18 Gar saimniecības "Jurģukalns" zemi
 4. 18-19 Gar saimniecības "Jaun-Jurģukalns" zemi
 5. 19-1 Gar saimniecības "Jurģukalns" zemi līdz
sākumpunktam
-

3.pielikums

25.pielikums MK 2001.gada 17.apriļa noteikumiem Nr.175 (Pielikums grozīts ar MK 25.06.2009.
noteikumiem Nr.615)

Ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa "Raiskuma Sarkanās klintis" robežu apraksts

Nr. p.k.	Robežposmu numurs pēc plāna	Pa kādiem plāna situācijas elementiem robeža noteikta
Cēsu novads. Cēsu pilsēta Pārgaujas novads. Raiskuma pagasts		
1.	1-2	No stigas starp 583. un 584.kvartālu 230 m uz austrumiem no saimniecību "Vecbrenguļi" un "Jaunbrenguļi" austrumu robežas pa stigu uz austrumiem 270 m līdz nogāzes pakājei, šķērsojot Cēsu pilsētas robežu
2.	2-3	Uz dienvidiem, dienvidrietumiem un dienvidiem gar klinšu pakāji 50 m attālumā no tās, tad gar Vecupes rietumu malu līdz ceļam un tiltiņam (apmēram 600 m)
3.	3-4	Uz rietumiem 170 m pa nogāzi augšup līdz ceļam, šķērsojot Cēsu pilsētas robežu
4.	4-5	Pa meža ceļu uz ziemeļrietumiem pa nogāzi augšup līdz meža ceļu krustpunktam
5.	5-1	Uz ziemeļiem 250 m pa meža ceļu un 250 m cauri mežam līdz stigai (sākumpunktam)

4. pielikums

Dāvida dzirnavu avoti

Vaives upes kreisajā krastā, Vaives pagastā pie Dāvida dzirnavām, Gaujas nacionālā parka teritorijā atrodas valsts nozīmes aizsargājams ģeoloģisks dabas piemineklis, aizsargājams Eiropas nozīmes biotops – Dāvida dzirnavu avoti (LR Ministru Kabineta noteikumi Nr. 175, Rīgā, 2001. gada aprīlī, noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem, kas izdoti saskaņā ar likumu „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 13. pantu) un „Latvijas Vēstnesī” 2001. gada 24. aprīļa izdevumā var iepazīties ar sīkāku pieminekļa robežu aprakstu un atrašanās vietas shēmu.

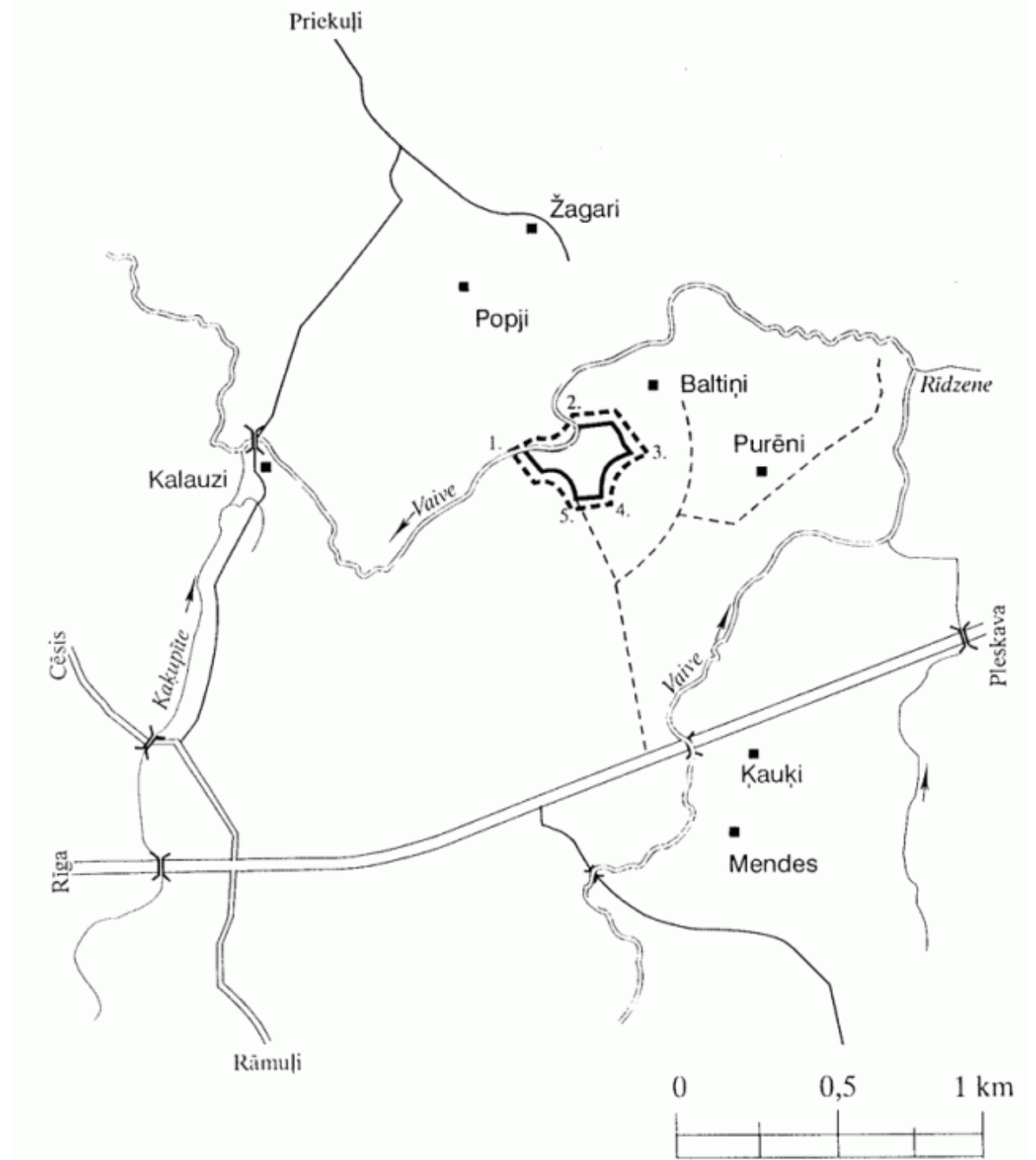
Tur no augšdevona Pļaviņu svītas dolomītiem iztek 34 avoti, kopējais debets 31 l/sek. Nogāzē sazarodamies tie veido 7 m augstu krāčveida ūdenskritumu. Avotos izveidojušās divas nelielas saldūdens kaļķiežu atradnes. Lielākā saldūdens kaļķiežu atradne atrodas 300 m augšpus bijušajām Dāvida dzirnavām. No Dāvida dzirnavu avotu ūdens izgulsnējas arī dzelzs hidroksīdi, kas nokrāso šūnakmeni rūsganā krāsā. Pazemes ūdenī atrodas 2 vērtīgie dzelzs joni, kas ūdenim izplūstot zemes virspusē, pievieno sev gaisa skābekli. Veidojas gan trīsvērtīgie dzelzs oksīdi, gan hidroksīdi.

Pirms 2. pasaules kara pie Dāvida dzirnavām bija arī Dāvida dzirnavu ezers, kura baseinā ietilpa Dāvida dzirnavu avoti un Vaives upe.

(skat. Dabas enciklopēdiju)

Dāvida avoti atrodas Gaujas nacionālā parka dabas lieguma zonā 2001. gada 7. augustā izveidots „Dāvida avotu liegums”, pamatojoties uz Gaujas nacionālā parka individuāliem aizsardzības noteikumiem. Ievērojami MK noteikumi Nr.415 no 2003. gada 22. jūlija (prot. Nr.41, 37) izdoti saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 14. panta otro daļu un 16. pantu, 5. un 8. pantu kā arī Gaujas nacionālā parka likums publicēts „Latvijas Vēstnesī” 1999. gada 30. decembrī.

Ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa
"Dāvida Dzirnavu avoti"
shēma

Ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa "Dāvida Dzirnavu avoti" robežu apraksts

Nr. Robežposmu Pa kādiem plāna situācijas
p.k. numurs elementiem robeža noteikta
 pēc plāna

Cēsu rajons. Vaives pagasts

Saimniecības "Dāvida Dzirnavas" un "Baltiņi"

1. 1-2 No punkta Vaives upes kreisajā krastā pie tiltiņa (saimniecības "Dāvida Dzirnavas" teritorijā) 120 m uz austrumiem gar upes malu līdz saimniecības "Baltiņi" robežai, tad 100 m uz ziemeļiem, ziemeļaustrumiem gar upes malu līdz upes straujam pagriezienam uz rietumiem
2. 2-3 100 m uz austrumiem (saimniecības "Baltiņi" teritorijā) pa nogāzi augšup līdz lauka malai, tad 120 m uz dienvidaustrumiem gar lauka malu līdz tā galējam dienvidu stūrim un meža celiņam
3. 3-4 100 m uz rietumiem, dienvidrietumiem un 80 m uz dienvidiem, dienvidrietumiem pa meža celiņu līdz nelielai pļaviņai
4. 4-5 100 m uz rietumiem pāri pļavai līdz ceļam, kas ved uz saimniecību "Dāvida Dzirnavas"
5. 5-1 80 m uz ziemeļiem, ziemeļrietumiem un 100 m uz rietumiem pa ceļu, tad 70 m uz ziemeļiem, ziemeļrietumiem pa nogāzi lejup gar dzirnavu ēkas austrumu pusi līdz sākumpunktam

5. pielikums

A kategorijas uzņēmumu saraksts

SIA Cēsu siltumtīkli	Rūpniecības ielā 13	Sadedzināšanas iekārta , kuras nominālā ievadītā jaua pārsniedz 50 MW
----------------------	---------------------	---

B kategorijas uzņēmumu saraksts

SIA Lignum Group	Vidus pūtēji	Kokogļu ražotne
Rīdzenes NAI	Rīdzenes ciema Mākoņi „,”	Ūdensapgāde, NAI
KRĪVU NAI	Attīrīšanas iekārtas Krīvi	Ūdensapgāde, NAI
SIA Latvija Statoil	Piebalgas 91, Cēsis	Degvielas daudzums lielāks par 2000
SIA Atauto	„Smilškalni” Vaives pagasts ; juridiskā „Graudiņi” Vaives pagasts	Asfalta iekārta un ceļu segumu ražošana
A/S „RUKS Cēsu gaļas kombināts”	Miera iela 19	Lopkautuve, iekārtas pārtikas ražošanai, dzīvnieku un augu izcelsmes produktu konservēšana, notekūdeņu attīrīšanas iekārtas
A/S Cēsu alus	Aldaru laukums 1	Sadedz iekārta, alus un iesala ražošana, bezalkoholisko dzērienu pildīšana, spirta un alkoholisko dzērienu ražošana
SIA Tīrības nams	Jāņa Poruka iela 39	Par izmaiņām B kategorijas atļaujā nr. 316
East West Transit	Birzes iela 2	Degvielas daudzums lielāks par 2000
Sinhro C	Vilku iela 1	Mehānisko transporta līdzekļu mehāniskā darbnīca
SIA Cēsu siltumtīkli	L. Paegles ielā 4 b,	Sadedzināšanas iekārta
Cēsu siltumtīkli	Bērzaines 28;	Katlu mājas
Cēsu siltumtīkli	Zīļu 10	Katlu mājas
SIA Cēsu siltumtīkli	Turaidas iela 7	Sadedzināšanas iekārta
SIA Vinda	Valmieras iela 10	Ūdensapgāde, NAI
VAR-C	Lapsu iela 17/19	Metāla konstrukciju ražotne
SIA Wessemann	Poruka 51	Gāze
SIA Cēsu klīnika	Slimnīcas ielā 9	Operatora nosaukuma

		maiņa
A/S CATA	Poruka ielā 8	Katlu māja 3.6 MW, degvielas uzpildes stacija, slīprija, krāsotava, akumulatoru cehs, karburatoru iecirknis, vulkanizēšanas cehs, notekūdeņu attīrīšanas iekārta, kalves ēze
SIA Roze	E. Veidenbauma 12	Dzīvnieku izcelsmes produktu ražošana
SIA Weinbergs	Tirgoņu 1	Alkohola ražošana
Lukoil Baltija R	Valmieras 12	DUS un Gāzes uzpilde
SIA „Sala”	Saulrītu iela 1	Nolietotu transporta līdzekļu apstrādes un uzglabāšanas iekārta
SIA „LBFS”	Cepla 18	Nolietotu transporta līdzekļu apstrādes un uzglabāšanas kārtība
SIA Neste Latvija	Valmieras iela 4	Degvielas daudzums lielāks par 2000
SIA Roze GV	E. Veidenbauma 12	Zivju pārstrādes cehs

C kategorijas uzņēmumu saraksts

SIA Oilio	„Saulrīti”	Līdz 2000 m ³ gadā, automazgāšana
Jana Gustāne	„Stūrīši Jaunītes” Vaives pagasts	Liellopu ferma, kurā audzē 10 un vairāk dzīvnieku vienību
SIA „Būve Wood Line”	Robežu iela 6	Kokzāģētava ar apjomu 2000 m ³ , katlumāja ar jaudu 0,33 MW, kurināmais koksne
Valsts aizsardzības militāro objektu iepirkumu centrs	Valmieras iela 8	sadedzināšanas iekārta līdz 5 Mw, dabasgāze
Z/S Birzmaļi	J. Poruka ielā 49	Atļauja, Meh. Transporta līdzekļu remonts un apkope
Neste Latvija	J. Poruka ielā 49	Atļauja, degviela
SIA JGA	Vilku iela 12	Atļauja sadedzināšanas iekārta > par 5 MW dabas gāze
SIA JGA	Kovārņu 33	Atļauja sadedzināšanas iekārta > par 5 MW, dabas gāze
SIA ReiLat	Lenču iela 21	Mehānisko transporta līdzekļu remonta un

		apkopes darbnīca
Intars Deičamanis	Piebalgas 16	Mehānisko transporta līdzekļu remonta un apkopes darbnīca
SIA Gotika Auto”	Purteteri- Saulrīti	Degviela, automazgātava 1 transporta vienībai .
SIA JGA	L. Paegles ielā 2d	Sadedzināšanas iekārta ar siltuma jaudu līdz 5 MW , dabas gāze
SIA Autogars	Kalnumuižas iela 1	Mehānisko transporta līdzekļu remonta un apkopes darbnīca
Valsts aizsardzības militāro objektu iepirkumu centrs	Dzirnavu 52/54	sadedzināšanas iekārta
Cēsu audzināšanas kolonija	Gaujas 23	Katlu māja Gāze,
Cēsu novada pašvaldība	Bērzaines 5	Katlu māja
SIA Lekāls	Kronvalda iela 40/18	Metāls
SIA Latvijas propāna gāze	Valmieras 4,	Gāze uzpilde stacija
SIA AB.G. Persson	Tirgoņu iela 3	Mehānisko transporta līdzekļu apkope
SIA GOGA	L. Paegles iela 19a	Mehānisko transporta līdzekļu remonta un apkopes darbnīca
SIA IKKV	Jāna Poruka 1	Mehānisko transporta līdzekļu apkopes darbnīca
SIA Mego	Lapsu iela 23	Sadedzināšanas iekārta 0,516 MW , gāze
IJ Serviss	Vilku iela 1	Mehānisko transporta līdzekļu remonta un apkopes darbnīca
SIA LSSA	Piebalgas 1	Mehānisko transporta līdzekļu remonta un apkopes darbnīca
SIA „Sun Energy Baltic”	Kovārņu iela 31, Cēsis, LV - 4101	Četras sadedzināšanas iekārtas ar kopējo siltuma jaudu 0,4 MW , kurināmais - dabasgāze
SIA Auto Paradīze	A. Kronvalda 40/5	Auto serviss
SIA Recro	Zeltkalna ielā 15	Automātisko ātrumkārbu rūpnīca
SIA VINNIS	Lāču 10	Medus ražotne, sadedzināšanas iekārta
SIA AGS	Kronvalda 40-3	Metālapstrāde, mehānisko transporta līdzekļu remonts
Cēsu 4. arodvidusskola	Piebalgas 3	Katlumāja, Piebalgas 3,

SIA CelTIK	Saulrītu ielā 21	C kategorijas atļauja(katls, dabas gāze)
SIA „Lāns”	Saulrītu iela19	kokapstrādes iekārtas , kurās lieto zāģēšanas , garenfrezēšanas un citu koksnes griešanas tehniku.
SIA ITK Serviss	Lapsu ielā 21	Stiklaplasta izstrādājumu ražošana
SIA Riepnieks	A. Kronvalda 40/20	Mehānosko transporta līdzekļu remonta darbnīca
VAS „Vidzemes ceļi”	Zeltakalna iela 2	Degvielas realizācija un mehānisko tr. līdz remonta darbnīca, sāls uzglabāšanas noliktava
SIA 5.ATU	Gaujas ielā 68a	Degvielas realizācija un mehānisko transporta līdzekļu remonta darbnīca
Gray Dexter	Dzirnavu 18-1 Rīga	Robežu 1, kokapstrāde
SIA Cēsu maizes ceptuve’	Niniera 7,	Iekārta maizes cepšanai, sadedzināšanas iekārta , dabas gāze
SIA LNB Cēsu MRU”	K. Valdemāra iela 13	Katlumāja ar diviem RK-1,6 katliem un jaudu 1.53MW , dabas gāze
VAS Latvenergo	Saules iela 2 , Cēsis	Katlumāja Ygnis AG LRP-285 ar jaudu 0,285 MW katrs
SIA Vinnis	Gaujas ielā 21b	Iekārtas pārtikas prod. Ražošanai ar jaudu no 0,1-1 t gatavās produkcijas
SIA „Apse”	Rīgas ielā 88, Cēsis	Katlumāja Universal ar jaudu 0,48 MW, koksne, rezerve ar DD 93 kW
SIA Bērzs	Kalnumuižas ielā 1	mehānisko transporta līdzekļu remonta darbnīca; katlumāja Komforts ar h jaudu 0,3 mw , koksne
SIA “Beatus”	J. Poruka 23	Iekārta maizes cepšanai ar jaudu 900 kg/dienā
SIA “Okrašinskis un Beķeris”	L. Katrīnas ielā 22-2 , Cēsis	Kokzāģētava ar 2000m3 u vairāk, kurā veic koksnes ķīmisko aizsardzību
SIA “ELDO4”	J. Poruka 32, Cēsis	mehānisko transporta līdzekļu remonta darbnīca
SIA “LEO”	Rūpniecības iela 12a	keramzīta un skaidbetona produkcijas ražošana ar jaudu līdz 20000 m3 gadā
SIA “VZ AUTO”	Priekuļu iela 7	Riepu maiņa-montāža

		malkas apkures katls ar jaudu 0,8 MW
SIA "Čiekuri & koks"	Piebalgas 95	meh. transporta līdzekļu remonta darbnīca
SIA "Sašķidrinātā naftas gāze"	Valmieras iela 4, Cēsis	Gāzes uzpildes stacija
SIA "veselības centrs"	Kovārņu ielā 29	sadedzināšanas iekārtas(2) ar jaudu 410 KW kurināmais dabas gāze
SIA "Aidaks"	J.Poruka 49	Riepu serviss
SIA "AJ Auto"	M.Lenču 1	Meh.transport. remonts
SIA "R.K.B."	Saulrītu 6	Meh.transport. remonts
SIA "Lukoil Serviss"	Valmieras 12	Degvielas un gāzes uzpildes stacija
SIA "Ogus"	Dzintara 6	Meh.transport. remonts
A/s "Virši"	Raiņa 32	DUS
SIA "SINHRO-C"	Valmieras17a	Meha transport remonta darb
IU "Fobuss"	Pļavas 9	Autoremonta darbnīca
SIA "BB Auto"	Pļavas 7	Autoremonta darbnīca
SIA "Sergis un dēli"	Mēness 10	Autoremonta darbnīca
SIA "Briks-F"	Ed.Veidenbauma 3	120 aut.mēnesī remonts 60auto stāvvietas
SIA "Autogars"	Saulrītu 9	Auto TA un remonts
SIA "Āma" Cēsu pat. biedrība.	Poruka 4	Gaļas kūp cehs.
SIA GK Fortune	Vaives pagasta „Saulrīti”	DUS ar apjomu līdz 2000 m3 gadā
Z/S Mālkalni	Mālkalni Vaives pag.	Divas dzīvnieku novietnes ar ietilpību 18 un 15 dzīvnieku katrā

Atkritumu savākšana, pārvadāšana, pārkraušana, šķirošana un uzglabāšana

SIA Sala3	Saulrītu ielā 1	atkritumu savākšana, pārvadāšana, pārkraušana, šķirošana un uzglabāšana
SIA Riepieks	A. Kronvalda 40/20	riepas 0,5 t gadā
SIA Stingers Plus	Annas iela 1, Cēsis, faktiskā Rūpniecības 17/19	Atkritumu savākšana, pārvadāšana, pārkraušana, šķirošana un uzglabāšana
SIA Altehs	Palmu iela 5	PVC atkritumi
SIA Alu metals	Tirgoņu 1	bistamie atkritumi, metallužņi

Stingers Plus	Tirgoņu 5	metāllūžņi
SIA DEMo Latvija	Tirgoņu5	atkritumu pārkraušana, šķirošana, uzglabāšana
SIA "Fonekss invest"	Rūpniecības ielā 8a	sadzīves atkritumu-krāsaino metāllūžņu uzglabāšana un pārkraušana ar ietilpību līdz 30 t dienā
SIA Sanekss	Tukuma iela 3-12, Rīga , Ata Kronvalda 40/21 , Cēsīs	Sadzīves atkritumu (krāsaino metāllūžņu un sauso akumulatoru) īslaicīgai uzglabāšanai un pārkraušanai ar uzņemšanas ietilpību līdz 30 t atkritumu dienā.
SIA "UG un Partneri"	Robežu 4a, Cēsis, 4121869; 6811272	melno metāllūžņu īslaicīga uzglabāšana un pārkraušana līdz 30 t dienā
SIA ZAAO	Lapsu iela 17 un Bērzaines iela 31	šķiroto atkritumu savākšanas laukumi